

Begroting 2021 – 2024

Zaaknummer: ZK20000048	Behorend bij raadsbesluit nr: 20-0024040	Documentnummer: 20-0024552
----------------------------------	--	--------------------------------------

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief.....	4
Leeswijzer.....	6
Bestemming resultaat.....	9
0. Bestuur en ondersteuning	11
1. Veiligheid	19
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	22
3. Economie	26
4. Onderwijs.....	31
5. Sport, cultuur en recreatie.....	35
6. Sociaal Domein	39
7. Volksgezondheid en milieu	46
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	54
Recapitulatie van baten en lasten.....	60
BBV Indicatoren.....	61
A. Lokale heffingen	67
B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	75
C. Onderhoud kapitaalgoederen.....	82
D. Financiering.....	86
E. Bedrijfsvoering.....	90
F. Verbonden partijen	92
G. Grondbeleid.....	96
H. COVID-19.....	102
Model 1: (Meerjarig) overzicht van de baten en lasten	106
Model 2: Gronden waarop de meerjarenramingen zijn gebaseerd	107
Model 3: Verschillen ten opzichte van vorig begrotingsjaar	109
Model 4: Overzicht van de geraamde incidentele lasten en baten	111
Model 5: Nieuw beleid.....	112
Model 6: Meerjarig investeringsprogramma	119
Model 7: Geprognosticeerde balans	122
Model 8: Reserves en voorzieningen	123
Model 9: Berekening EMU-saldo	127
Model 10: Dekkingsmogelijkheden	128
Bijlage 1 - Lijst van verbonden partijen	129
Bijlage 2 - Lijst met gebruikte afkortingen	139

Aanbiedingsbrief

Geachte raadsleden,

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2021-2024 van de gemeente Krimpenerwaard. Deze begroting is tot stand gekomen in een tijd waarin de gemeente Krimpenerwaard, net als vele andere gemeenten in Nederland, zich geconfronteerd ziet met grote (financiële) uitdagingen en onzekerheden, zoals de gevolgen van COVID-19 en de financiële ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein. Door samen met uw raad te kijken naar de inzet van diverse dekkingsmogelijkheden zijn we er ook dit keer weer in geslaagd u een begroting aan te bieden waarin we invulling kunnen geven aan onze ambities voor een duurzamer en vitaler Krimpenerwaard en waarin we de stijging van de lastendruk hebben kunnen beperken.

Collegeprogramma

2021 is het laatste volledige begrotingsjaar van de huidige collegeperiode. In dit jaar, maar ook in de periode erna geven wij verder invulling aan de realisatie van onze ambities en doelstellingen uit het collegeprogramma "Krimpenerwaard: duurzamer en vitaler". Net als in de voorgaande jaren bepalen we per jaar bij de totstandkoming van de kadernota welke inspanningen we het komende jaar zullen gaan doen om de doelen uit het collegeprogramma te behalen. Op deze wijze kunnen we flexibel inspelen op veranderingen, zonder uit koers te raken voor het bereiken van onze doelen. Aan de hand van de indicatoren bewaken we de voortgang en rapporteren we hierop.

Sociaal Domein

De almaar stijgende zorglasten in het Sociaal Domein blijven voor ons een grote zorg. Op 16 september jl. hebben wij u meegenomen in de groei van de lasten in de afgelopen jaren en de mogelijk nog te verwachten groei voor de komende jaren. Op basis van trendanalyses is duidelijk geworden dat het risico bestaat dat we vanaf 2020, naast de al structureel opgenomen € 1,7 miljoen als gevolg van de jeugdzorg, mogelijk rekening moeten houden met extra structurele groei als gevolg van volume- en prijsgroei binnen de jeugdzorg en de Wmo. Pas bij de slotwijziging 2020 zal het daadwerkelijke effect voor 2020 inzichtelijk zijn en kunnen we ook een meer reële inschatting voor 2021 en verder maken. Vanwege deze onzekerheid en de mogelijke financiële gevolgen die het met zich meebrengt, is het mogelijke tekort binnen het Sociaal Domein in deze begroting als risico verwerkt in de paragraaf Weerstandsvermogen. De eventuele structurele financiële gevolgen vanuit 2020 verwerken wij in 2021 via de geëigende planning & control documenten. Dat betekent dat het college de raad komend jaar op gezette tijden actief informeert en betreft.

Vooralsnog beweegt het Rijk niet als het gaat om compensatie van de eventuele stijgende lasten binnen het Sociaal Domein. Gezien de mogelijke extra lastenontwikkeling is het duidelijk dat dan een situatie ontstaat die niet lang houdbaar is zonder in andere voorzieningen te moeten snijden.

COVID-19

Corona raakt iedereen. Soms in de persoonlijke gezondheid, of die van familieleden of bekenden. In het werk, op de frontlinie tegen het virus of in het draaiende houden van de belangrijkste processen, het onderwijs, de zorg en onze economie. De coronacrisis zet ook voor de inwoners en ondernemers van de gemeente Krimpenerwaard het leven op de kop. De corona-crisis heeft impact op de gemeentelijke financiën. Met een impactanalyse is de mogelijke (financiële) impact voor de gemeente Krimpenerwaard in beeld gebracht. De impactanalyse bevat de risico's/onzekerheden van datgene wat ons in de gemeente Krimpenerwaard overkomt als gevolg van de coronacrisis. Een eerste inschatting is dat het nadelige effect voor 2021 ruim € 1,4 miljoen is.

We willen de bedrijvigheid, leefbaarheid, werkgelegenheid en aantrekkelijkheid van de gemeente Krimpenerwaard beschermen. De gemeente Krimpenerwaard moet de gemeente blijven waar je wilt wonen, werken en verblijven, coronacrisis of niet. We doen er dan ook al het mogelijke aan om dit zo te houden.

Lastendruk

Zoals eerder gemeld staan de lokale woonlasten in onze gemeente, als gevolg van externe factoren, al enkele jaren onder druk. Toch zijn wij er steeds in geslaagd de woonlasten slechts beperkt te laten stijgen. Dat resulteerde voor 2020 in een lokale lastendruk die nagenoeg op het landelijk gemiddelde lag. Ook voor komend jaar stijgen de woonlasten weer beperkt. De ozb-opbrengst en het tarief rioolheffing stijgen met de inflatiecorrectie. Voor de afvalstoffenheffing geldt dat wij ons geconfronteerd zien met stijgende tarieven voor verwerking, kostenverhoging in de inzameling en lagere opbrengsten voor grondstoffen. Dit maakt dat wij genooddaakt zijn een lichte stijging in de vaste en variabele tarieven door te voeren.

Cijfers

Ten opzichte van de begroting 2020 laten de meerjarige structurele saldi het volgende verloop zien. Voor de incidentele onderdelen van de begroting wordt verwezen naar model 4.

Bedrag x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Saldo meerjarenbegroting 2020 (a)	12	-1.691	-2.026	-2.026
Mutaties o.b.v.:				
1e Tussentijdse rapportage 2020	-1.177	-1.003	-414	-414
Kadernota 2021	-1.419	-1.070	-1.509	-1.770
2e Tussentijdse rapportage 2020	2.276	2.741	2.294	2.428
Totaal van mutaties (b)	-320	668	371	244
Ontwikkelingen				
Ontwikkelingen (c)	-1.916	-2.218	-2.145	-2.059
Dekkingsmogelijkheden				
Dekkingsmogelijkheden (d)	2.309	2.441	2.468	2.688
Saldo begroting 2020 (a+b+c+d)	85	-800	-1.332	-1.153
Waarvan incidenteel	-18	74	0	0
Structureel saldo begroting 2021	66	-726	-1.332	-1.153

-/- is nadeel/lasten

In de Kaders 2021 hebben we u meerjarige structurele tekorten gepresenteerd als gevolg van de grote financiële uitdagingen die er op ons af komen. We hebben u daarop een palet aan dekkingsmogelijkheden gepresenteerd waarmee u grotendeels heeft ingestemd. Met name door inzet van deze mogelijkheden zijn de meerjarige tekorten kleiner geworden en kunnen we u een sluitende jaarschijf 2021 aanbieden.

In deze begroting is nog geen rekening gehouden met de gevolgen van de septembercirculaire 2020. Hoewel de eerste signalen positief zijn, bieden ze nog onvoldoende ruimte om de gepresenteerde meerjarige tekorten teniet te doen. Wij realiseren ons dan ook dat we, gezien alle uitdagingen, waaronder de mogelijke tegenvallers binnen het Sociaal Domein, moeten werken aan oplossingen om u ook de komende jaren weer een sluitende begroting aan te kunnen bieden. In 2021 gaan wij hierover in debat met u.

Opbouw begroting

Net als voorheen start de begroting met een leeswijzer, gevolgd door het dekkingsplan. Daarnaast volgen de verplichte onderdelen: de beleidsbegroting met daarin de programma's, de indicatoren, de paragrafen en ten slotte een aantal financiële modellen en bijlagen.

Burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard

de secretaris,

de burgemeester,

J. Hennip

mr. R.S. Cazemier

Leeswijzer

Uitgangspunten

Op 16 september 2020 zijn de kaders voor de begroting 2021 in uw gemeenteraad vastgesteld. Deze kaders zijn als uitgangspunt gehanteerd bij het opstellen van de begroting 2021-2024. Tegelijkertijd heeft u besloten om een aantal dekkingsmogelijkheden in te zetten om te komen tot een sluitende begroting. Daarnaast vormen de structurele gevolgen vanuit de 2^e tussentijdse rapportage 2020, met daarin onder andere de gevolgen vanuit de meicirculaire 2020, een belangrijk onderdeel van deze begroting. Ook is, zoals hieronder toegelicht, nog een aantal andere ontwikkelingen in de begroting verwerkt.

De opbouw en indeling van de begroting zijn gebaseerd op de wettelijke voorschriften, zoals vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Tevens is rekening gehouden met de begrotingscirculaire 2021-2024 van de provincie Zuid-Holland, die verzonden is aan alle gemeenteraden in de provincie.

Cijfermatige mutaties ten opzichte van de begroting 2020

Ten opzichte van de in de begroting 2020 gepresenteerde meerjarige saldi zijn er diverse aanpassingen die leiden tot de nieuwe meerjarige saldi. In onderstaande tabel staan de betreffende aanpassingen opgenomen. Onder de tabel worden de aanpassingen kort toegelicht.

Bedrag x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Saldo meerjarenbegroting 2020 (a)	12	-1.691	-2.026	-2.026
Mutaties o.b.v.:				
1e Tussentijdse rapportage 2020	-1.177	-1.003	-414	-414
Kadernota 2021	-1.419	-1.070	-1.509	-1.770
2e Tussentijdse rapportage 2020	2.276	2.741	2.294	2.428
Totaal van mutaties (b)	-320	668	371	244
Ontwikkelingen				
-Inflatiecorrectie	-1.074	-1.073	-1.061	-1.061
-Personele lasten	-833	-847	-914	-1.027
-Indexering bijdrage GR'en	-525	-491	-442	-322
-Kapitaallasten	-43	-176	-194	-278
-Mutaties reserves/voorzieningen	164	62	28	-201
-Opbrengst belastingen/leges	283	212	298	794
-Overige mutaties	112	95	140	36
Totaal van ontwikkelingen (c)	-1.916	-2.218	-2.145	-2.059
Dekkingsmogelijkheden (d)	2.309	2.441	2.468	2.688
Mutatie t.o.v. begroting 2020 (b+c+d=e)	73	891	694	873
Saldo begroting 2021 (a+e)	85	-800	-1.332	-1.153

-/- is nadeel/lasten

1e Tussentijdse rapportage 2020

De structurele gevolgen die voortvloeien uit deze rapportage, die op 14 juli 2020 is vastgesteld door de gemeenteraad, zijn meegenomen in de begroting 2021.

Verwerking Kaders 2020

Op 16 september 2020 zijn de Kaders 202 vastgesteld door de gemeenteraad. De hierin opgenomen kaders en uitgangspunten zijn verwerkt in deze begroting. In model 5 – Nieuw beleid is een overzicht opgenomen van de financiële gevolgen van nieuwe aanvragen uit de Kaders 2021.

2e Tussentijdse rapportage 2020

De structurele gevolgen van de 2e tussentijdse rapportage 2020 zijn verwerkt in de cijfers van de begroting 2021. In deze rapportage zijn onder andere de positieve structurele gevolgen van de meicirculaire 2020 verwerkt.

Ontwikkelingen

Er is sprake van een aantal ontwikkelingen in zowel lasten als baten die vanaf 2021 in de begroting zijn verwerkt. Dit betreft onder andere de volgende mutaties.

- *Inflatiecorrectie*
Op grond van de meicirculaire 2020 is voor 2021 rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 1,8%.
- *Personele lasten*
Vooruitlopend op de nieuwe cao-onderhandelingen is vooralsnog rekening gehouden met een structurele loonstijging voor 2021 van 1,5% en een stijging van de pensioenpremies met 2,5%.
- *Indexering bijdrage gemeenschappelijke regelingen*
De bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn aangepast conform de door uw raad op 26 mei jl. behandelde begrotingen.
- *Kapitaallasten*
Actualiseren van de staat van investeringen op basis van onder andere de jaarrekening 2019 en de kaders voor 2021 leidt tot bijstelling en verschuiving van de kapitaallasten over de jaren. Dit betreft zowel voor- als nadelige mutaties. Onderdeel hiervan zijn de mutaties op de kapitaallasten binnen de gesloten complexen van riolering en reiniging. Deze worden verrekend met de tarieven en zijn daardoor niet van invloed op het saldo van de begroting.
- *Mutaties reserves en voorzieningen*
Als gevolg van hogere onttrekkingen aan en/of lagere stortingen in reserves en voorzieningen is in de periode 2021-2024 sprake van een voordeel voor de exploitatie. Tegenover deze reservemutaties staan lasten en baten die zijn meegenomen in één van de andere hierboven gepresenteerde onderdelen, waardoor de meeste mutaties per saldo budgettaire neutraal zijn voor de begroting.
- *Opbrengst belastingen/leges*
In verband met indexering met 1,8% en areaaluitbreiding stijgt de opbrengst ozb vanaf 2021 structureel met ruim € 200.000. Daarnaast is nog sprake van kleinere mutaties in de opbrengst van overige belastingen en leges.
- *Overige mutaties*
Tenslotte is er nog sprake van een groot aantal kleinere voor- en nadelen.

Dekkingsmogelijkheden

In de raadsvergadering van 16 september zijn diverse dekkingsmogelijkheden besproken en vastgesteld. Deze zijn in deze begroting verwerkt in de cijfers binnen de betreffende programma's. In model 10 is een overzicht opgenomen van de posten die in dit kader in de begroting zijn verwerkt.

Opbouw begroting

De opbouw van de begroting is voorgeschreven en wijkt dan ook niet af van voorgaande begrotingen. Het eerste onderdeel is de beleidsbegroting. Hierin zijn de programma's, BBV indicatoren en paragrafen opgenomen.

Programma's

Alle programma's kennen een uniforme opzet. Er wordt gestart met een inleidende tekst met daarin een korte toelichting op de inhoud van het betreffende programma en een toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen die we zien voor de komende periode. Vervolgens zijn de beleidsspeerpunten per programma opgenomen. Dit is de vertaling van de ambities uit het door uw raad vastgestelde coalitieakkoord. De doelstellingen uit het collegeprogramma zijn uitgewerkt naar SMART-doelen, indicatoren, inspanningen en exploitatiekosten. In het programma is aangegeven of sprake is van incidentele dan wel structurele kosten voor de jaarschijf 2021. De structurele kosten zijn ook verwerkt in de cijfers van de jaarschijven 2022-2024 die in de begroting zijn opgenomen. Deze systematiek betekent dat investeringsbedragen voor 2021 en hieruit voortvloeiende kapitaallasten niet expliciet in het betreffende programma staan opgenomen. De kapitaallasten maken

onderdeel uit van de komende jaarschijven in het financieel overzicht per programma. De investeringen zijn opgenomen in het meerjarig investeringsprogramma (model 6).

Zoals inmiddels bekend is, kan het totale werkpakket van de gemeente worden vertaald in nieuwe beleidsspeerpunten en overige, zogenaamde going concern, taken. In het financiële overzicht dat per programma wordt gepresenteerd zijn de volledige lasten en baten per programma opgenomen. Inhoudelijk gaan wij in de programma's alleen expliciet in op de beleidsspeerpunten voor komend jaar. Hierover rapporteren wij gedurende 2021, door middel van de geëigende planning & control documenten, aan u. Voor de overige onderdelen geldt dat wij alleen in financiële zin verantwoording afleggen.

Indicatoren

In de programma's zijn indicatoren opgenomen die behoren bij onze ambities en doelstellingen. Op deze indicatoren sturen wij door middel van beleid actief. Daarnaast zijn gemeenten op grond van het BBV verplicht een basisset met overige indicatoren te presenteren. Een overzicht hiervan is opgenomen na de programma's.

Paragrafen

Het laatste onderdeel binnen de beleidsbegroting wordt gevormd door de paragrafen. Er zijn 7 verplichte paragrafen. Daarnaast staat het de gemeente vrij om naar eigen inzicht paragrafen toe te voegen teneinde een bepaald onderdeel van de begroting nader toe te lichten. Wij hebben er voor gekozen een aparte paragraaf COVID-19 toe te voegen aan de begroting 2021. Dit omdat de gevolgen van COVID-19 als een rode draad door alle programma's lopen. Om niet in elk programma bij COVID-19 stil te hoeven staan, hebben we er voor gekozen dit inzichtelijk, via een aparte paragraaf, op één plek in de begroting onder te brengen. Uitgangspunt in de Kaders 2021 was om alleen de verplichte paragrafen op te nemen.

Het tweede deel van de begroting is de financiële begroting en meerjarenraming met een aantal verplichte financiële modellen en bijlagen.

Bestemming resultaat

De begroting laat een saldo zien van € 85.000 voordelig in 2021 aflopend naar ruim € 1,1 miljoen nadelig in 2024. Net als in voorgaande jaren worden incidentele lasten zoveel mogelijk gedekt door middel van inzet van reserves. Hierbij geldt dat, voor zover mogelijk, een beroep is gedaan op bestemmingsreserves. Indien er geen relatie is met een bestemmingsreserve wordt een beroep gedaan op de Algemene reserve vrij vermogen. In onderstaande tabel is weergegeven welke reserves dit betreft.

Bedrag x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Saldo begroting voor inzet reserves	-2.510	-1.762	-1.647	-1.343
Inzet reserves:				
Sociaal Domein	81			
Eneco gelden	285	190	95	
Proeftuin	60			
Bestemmingsplannen		50		
Algemene reserve vrij vermogen	2.169	722	220	190
Totaal inzet reserves	2.595	962	315	190
Saldo begroting	85	-800	-1.332	-1.153

-/- is nadeel/lasten

Saldo Algemene reserve vrij vermogen

Voorgesteld wordt om het positieve saldi voor de jaarschijf 2021 toe te voegen aan de Algemene reserve vrij vermogen. Voor de negatieve saldi vanaf 2022 geldt dat wordt voorgesteld ze te onttrekken aan dezelfde reserve. Voor het totaal van de Algemene reserve vrij vermogen geeft dit het volgende beeld.

Bedrag x € 1.000	2021	2022	2023	2024
Stand 1-1	9.465	6.083	4.635	3.083
Mutatie saldo	85	-800	-1.332	-1.153
Overige mutaties*	-3.467	-648	-220	-190
Saldo 31-12	6.083	4.635	3.083	1.740

-/- is nadeel/lasten

*In overige mutaties is in de jaarschijf 2021 ook rekening gehouden met de overboeking van € 1,3 miljoen van de Algemene reserve vrij vermogen naar de reserve Weerstandsvermogen.

Bovenstaande mutaties met betrekking tot de bestemming van het begrotingssaldo zijn nog niet verwerkt in het overzicht reserves en voorzieningen (model 8).

Beleidsbegroting

0. Bestuur en ondersteuning

Dit programma behandelt de overkoepelende taakvelden van het bestuur, de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie en de relatie tussen de burger en het bestuur van de gemeente Krimpenerwaard. Betrokken en betrouwbaar in dienstverlening staat hierin centraal. De gemeente Krimpenerwaard staat voor een uitstekende dienstverlening. Speerpunten zijn betrouwbaar, snel, digitaal waar het kan en op maat waar nodig of gewenst.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor burgerzaken, bestuurlijke samenwerking, ondersteuning van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad.

Ontwikkelingen

Programmaplan Dienstverlening en doorontwikkeling dienstverlening/klantcontact van de toekomst

De vraag uit de samenleving verandert. Zo ook met betrekking tot de dienstverlening van gemeenten. Inwoners, ondernemers en het maatschappelijk middenveld hebben andere verwachtingen gekregen bij de dienstverlening van gemeenten. Een verdere digitalisering, vereenvoudiging en versnelling zijn hier voorbeelden van. Landelijk zien we dat alle gemeenten hiermee bezig zijn. Hiervoor hebben wij eerder al het programmaplan Dienstverlening vastgesteld. Met de tijd zagen we dat ook de verwachtingen zich blijven ontwikkelen. Daarom is het nieuwe programmaplan Dienstverlening vastgesteld. Enkele nieuwe inspanningen om de dienstverlening te verbeteren zijn opgenomen. Eén van de belangrijke pijlers in dit plan is Snel en Simpel: projecten die als doel hebben diverse producten en diensten snel en simpel aan te vragen en te verkrijgen. Zowel door digitalisering en procesoptimalisatie, zoals het project 'doorontwikkeling dienstverlening/klantcontact van de toekomst', maar ook door persoonlijke hulp bij aanvragen op locatie of bij de balie.

Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK)

Sinds 2019 is de btw-vrijstelling voor diensten van sportorganisaties en sportclubs uitgebreid. Door de verruiming van deze btw-sportvrijstelling vallen meer diensten onder de vrijstelling, maar vervalt ook het recht op vooraftrek van btw. Daarom is er voor gemeenten en sportinstellingen in elk geval tot 2023 een financiële compensatie beschikbaar. Voor gemeenten betreft dit de regeling Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK).

Voor sportinstellingen gaat het om de subsidieregeling Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA).

De aanvraag 2020 is ingediend bij het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS). De hoogte van de uitkering bedraagt maximaal 17,5% van het bedrag van de activiteiten die in aanmerking komen voor een uitkering.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	3.1 Datagedreven samenleving, snel internet Wij gaan voor snel internet voor inwoners en bedrijven, minimaal 110 Mbit/s. Wij gaan voor een 8 qua tevredenheid van onze inwoners over de (digitale) dienstverlening. Gebruikersvriendelijkheid is daarbij een belangrijk uitgangspunt.		
ER-DOEL	Betere digitale dienstverlening	Betere dienstverlening	Snellere procedures en doorlooptijden
SMART-DOEL	In 2022 is de digitale volwassenheid gestegen van 76% naar 85%	In 2022 is de klanttevredenheid voor onze dienstverlening een 8	In 2022 zijn procedures en doorlooptijden (de servicenormen) 20% sneller dan in 2018
INDICATOR	Score digitale volwassenheid producten voor burgers Bron: waarstaatjegemeente.nl (= WSJG) Nulmeting: 2018 - 76%	Klanttevredenheid Bron: WSJG - Burgerpeiling Nulmeting: 2016 - 6,4 en specifieke klantonderzoeken Tussentijdse meting: 2019 – 6,5 (landelijk: 6,8)	Normen uit kwaliteitshandvest Bron: diverse bronnen Nulmeting: 2018 - diverse wachttijden en doorlooptijden
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Zaakgericht werken wordt ingevoerd. Uitbreiding van E-formulieren op de website. Invoeren van persoonlijke internet pagina voor inwoners.	Uitvoeren projecten programmaplan dienstverlening, waaronder doorontwikkeling dienstverlening/Klant-contact van de toekomst en persoonlijke hulp bij aanvragen	In 2021 gaan we concreet aan de slag met de enkele processen. Hierbij wordt o.a. gedacht aan: -verhuizing -omgevingsvergunning kappen bomen
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	3.2 Behoud menselijke maat en dienstverlening Wij gaan voor meer toegankelijkheid en nabijheid van ons college en ambtelijke organisatie waarbij kan worden gedacht aan de volgende varianten: Voor het college: Wethouder samenlevingsvisie / kernenvisie, Kernenbezoek door het college, Spreekuur van collegeleden of anderszins. Voor de ambtelijke organisatie: Uitbreiding van de loketfunctie of uitbreiding van de huidige dienstverlening op maat.
ER-DOEL	Meer duidelijkheid over de toegankelijkheid en nabijheid van college en organisatie
SMART-DOEL	In 2022 scoort Krimpenerwaard op het gemak van aanvragen van producten/voorleggen van vragen hoger dan het landelijk gemiddelde
INDICATOR	Score gemak van aanvragen van producten/voorleggen van vragen Bron: WSJG - Burgerpeiling Nulmeting: 2016 - Krimpenerwaard: 72%, Landelijk: 80% Tussentijdse meting: 2019 – Krimpenerwaard: 78%, Landelijk: 78%
RESULTATEN & INSPANNINGEN	College: Fysieke en digitale toegankelijkheid en nabijheid van het college voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen is uitgewerkt en wordt in de praktijk gerealiseerd Ambtelijke organisatie: Uitvoeren van projecten uit het programma dienstverlening: organiseren van dienstverlening voor niet-digitaal-vaardigen, begrijpelijke (schriftelijke) communicatie en het organiseren van betere (snelle en simpele) producten en diensten.
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	6.1 Participatie en co-creatie, Ontwikkelingen meer van de samenleving en Representatieve vs participatieve samenleving Wij stimuleren en omarmen maatschappelijke creativiteit en eigen initiatief van inwoners, bedrijven en instellingen. Hierdoor kan de gemeente meer en meer uit de regulerende en bepalende rol stappen. Essentieel hiervoor is dat we het aantal regels terugbrengen. Dit vraagt een proactieve houding van het bestuur, organisatie en inwoners. Wij beschouwen onze inwoners, ondernemers en instellingen als partners. Samen met hen willen wij in gesprek over participatie en samenwerking. Bij de politieke besluitvorming over grotere projecten (zoals Omgevingsvisie en Panorama Krimpenerwaard) willen wij voor onze partners een welomschreven invloed in het leven roepen. Deze nadere aanpassing van de politieke besluitvorming is een vervolgstap op een verdere uitwerking van het rapport van de commissie Van Zijl. De samenlevings-participatie in de gemeente Krimpenerwaard krijgt hierdoor opnieuw een impuls.		
ER-DOEL	Meer stimuleren en waarderen van samenlevingsparticipatie	Meer ruimte door minder overbodige regels	Meer duidelijkheid vooraf over de mate van invloed die partners krijgen bij besluitvorming voor grote projecten
SMART-DOEL	In 2022 scoort Krimpenerwaard op de indicator 'inwoners en instellingen ruimte geven om ideeën en initiatieven te realiseren hoger dan het landelijk gemiddelde'	In 2022 is het aantal regels met 10% afgenomen	In 2022 scoort Krimpenerwaard op het betrekken van inwoners bij plannen, activiteiten en voorzieningen hoger dan het landelijk gemiddelde
INDICATOR	Score inwoners en instellingen ruimte geven om ideeën en initiatieven te realiseren Bron: WSJG - Burgerpeiling Nulmeting: 2016 - Krimpenerwaard: 32%, Landelijk: 38%	Aantal regels in gepubliceerde verordeningen en beleidsregels Bron: eigen op te zetten inventarisatie Nulmeting: 2018 - 100% regels	Score betrekken van inwoners bij plannen, activiteiten en voorzieningen Bron: WSJG - Burgerpeiling Nulmeting: 2016 - Krimpenerwaard: 34%, Landelijk: 37% Tussentijdse meting: 2019 - Krimpenerwaard: 24%, Landelijk: 35%
RESULTATEN & INSPANNINGEN	- start implementatie participatiekader - uitbreiden pilots Waarderend Vernieuwen - ondersteunen en stimuleren initiatieven d.m.v. een fonds en garantstellingen	In 2021 zijn de eerste resultaten zichtbaar van het project meer ruimte, minder (overbodige) regels.	-start implementatie participatiekader - Uitbreiden pilots Waarderend Vernieuwen -Opstellen participatieverordening

KOSTEN

€ 50.000 incidenteel

Geen additionele kosten

Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	8.2 Interactie stad en land Wij zoeken zelfbewust meer de verbinding met de steden en gaan op zoek naar kansen en win-win situaties voor stad en land, onder meer op het gebied van mobiliteit, levering van energie, gekwalificeerd personeel, wonen, recreatie en natuurbeleving
ER-DOEL	Beter etaleren van de kwaliteiten van de Krimpenerwaard om de aantrekkelijkheid als regionale samenwerkingspartner te vergroten
SMART-DOEL	In 2022 is de samenwerking met Midden-Holland, Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, Grenzeloos samenwerken Alblasserwaard en de verbinding M-H/MRDH op het gebied van duurzaamheid, recreatie en toerisme, mobiliteit en wonen versterkt
INDICATOR	Bron: Beleidsinhoudelijke toelichting Nulmeting: Geen - Kwalitatieve doelstelling
RESULTATEN & INSPANNINGEN	In 2021 wordt aan de hand van de op te stellen lobbyagenda met verschillende samenwerkingsverbanden en gemeenten samenwerking gezocht (afhankelijk van het onderwerp). Hierbij wordt breed gekeken naar samenwerkingen, dus naar Midden-Holland en de Metropoolregio, maar ook naar de Alblasserwaard en andere mogelijke verbanden.
KOSTEN	Geen additionele kosten

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen

- Regio Midden Holland
- Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)
- Streekarchief Midden Holland
- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Oasen BV
- Stedin

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Tabel Baten en lasten (x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
010 Bestuur	-4.545	-5.819	-4.279	-3.962	-3.962	-3.962
020 Burgerzaken	-1.293	-1.231	-1.190	-1.180	-1.180	-1.179
030 Beheer overige gebouw en en gronden	-428	-462	-304	-304	-289	-279
040 Overhead	-14.894	-18.203	-16.578	-16.241	-16.144	-16.056
050 Treasury	-1.350	-1.535	-936	-1.096	-1.112	-1.126
061 OZB w oningen	-222	-257	-269	-269	-269	-269
062 OZB niet-w oningen	-127	-151	-158	-158	-158	-158
064 Belastingen overig	-72	-86	-92	-92	-92	-92
080 Overige baten en lasten	-251	-508	-578	-879	-1.094	-1.207
090 Vennootschapsbelasting	9	-173	-6	-2	-2	0
011 Resultaatbestemming	0	0	-	0	0	0
Totaal lasten	-23.174	-28.425	-24.391	-24.183	-24.302	-24.329
010 Bestuur	0	7	7	7	7	7
020 Burgerzaken	716	689	729	680	680	680
030 Beheer overige gebouw en en gronden	799	56	56	76	76	76
040 Overhead	276	99	143	143	143	143
050 Treasury	2.561	25.237	1.736	1.829	2.098	2.115
061 OZB w oningen	7.082	7.301	7.472	7.491	7.531	7.558
062 OZB niet-w oningen	4.347	4.263	4.353	4.363	4.390	4.404
064 Belastingen overig	213	151	76	0	0	0
070 Alg uitkering en overige uitk gem fonds*	75.791	77.949	81.489	81.734	81.807	81.983
080 Overige baten en lasten	392	64	64	64	64	64
011 Resultaatbestemming	36	0	0	0	0	0
Totaal baten	92.214	115.815	96.125	96.386	96.795	97.030
Saldo van baten en lasten	69.040	87.390	71.734	72.203	72.493	72.701
Storting in reserves	-7.345	-23.616	-1.513	-225	-360	-354
Onttrekking aan reserves	8.255	7.268	2.977	985	787	641
Mutatie reserves	910	-16.349	1.464	760	427	287
Geraamd resultaat	69.950	71.041	73.198	72.963	72.920	72.989

-/- is nadeel/lasten

* Genoemde bedragen zijn inclusief de uitkeringen die we ontvangen ten behoeve programma 6. Sociaal Domein. De betreffende bedragen worden bij programma 6. Sociaal Domein ter informatie gepresenteerd.

Voor een analyse van de verschillen tussen de jaarschijven 2020 en 2021 verwijzen wij u naar model 3 op blz.109.

1. Veiligheid

Binnen dit programma staat de gemeente Krimpenerwaard samen met bewoners, bedrijven en partners voor een gemeente die veilig is en voelt op het gebied van wonen, werken en leven. In het veiligheidsdomein heeft de gemeente vooral een regierol; de gemeente kan het echter niet alleen. Naast de hulpverleningsorganisaties, zoals politie en brandweer, hebben bedrijven en inwoners ook een eigen verantwoordelijkheid. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor onder andere het organiseren van de crisisbeheersing.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor onder andere onze deelname aan de Veiligheidsregio Hollands Midden, handhaving APV en crisisbeheersing.

Ontwikkelingen

De aanpak van ondermijning krijgt een steeds grotere rol binnen het veiligheidsdomein. De aanpak van drugs gerelateerde activiteiten is daar een onderdeel van. Er komen steeds meer middelen, zowel juridisch als financieel, om een succesvolle aanpak mogelijk te maken.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	17. Veiligheid Krimpenerwaard is een veilige gemeente. Wij zetten ons in om dat vooral zo te houden.		
ER-DOEL	Meer inzet op tegengaan illegale drugsactiviteiten	Meer stimuleren en faciliteren van participatie om de veiligheid te waarborgen	Verhogen bewustzijn digitale veiligheid
SMART-DOEL	In 2022 wordt 95% van de door de politie aangebrachte drugsactiviteiten (productie, handel, ...) door middel van maatwerk in bestuursrecht opgepakt	In 2022 is de participatie verhoogd door de deelname aan Burgernet te verhogen van 12% (2018) naar 15%	-
INDICATOR	Percentage door de politie aangebrachte drugsactiviteiten dat door middel van maatwerk in het bestuursrecht wordt opgepakt Bron: BMO - team OOV Nulmeting: 2019 – 100%	Percentage van de inwoners dat deelneemt aan Burgernet Bron: BMO - team OOV Nulmeting: 2018 - 12% Tussentijdse meting: 2019 – bijna 14%	Bron: Beleidsinhoudelijke toelichting Nulmeting: Geen - Kwalitatieve doelstelling
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Uitvoeren plan van aanpak 'Effectieve aanpak'	1.Stimuleren nieuw KVO 2.Promoten Burgernet 3.Activiteiten organiseren om het aantal Whatsapp groepen uit te breiden	Activiteiten organiseren om digitale veiligheid te verhogen.
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen

- Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)
- Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Tabel Baten en lasten (x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
110 Crisisbeheersing en brandweer	-3.733	-3.748	-3.776	-3.776	-3.776	-3.776
120 Openbare orde en veiligheid	-1.208	-1.571	-1.369	-1.138	-1.138	-1.138
Totaal lasten	-4.941	-5.319	-5.144	-4.914	-4.914	-4.914
110 Crisisbeheersing en brandweer	356	116	116	116	116	116
120 Openbare orde en veiligheid	268	208	218	65	65	65
Totaal baten	625	324	334	181	181	181
Saldo van baten en lasten	-4.316	-4.995	-4.810	-4.733	-4.733	-4.733
Storting in reserves	-113	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	13	376	75	0	0	0
Mutatie reserves	-100	376	75	0	0	0
Geraamd resultaat	-4.416	-4.619	-4.735	-4.733	-4.733	-4.733

-/- is nadeel/lasten

Voor een analyse van de verschillen tussen de jaarschijven 2020 en 2021 verwijzen wij u naar model 3 op blz.109.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Binnen dit programma werkt de gemeente Krimpenerwaard samen met inwoners en bedrijven aan een zo goed mogelijk bereikbare en verkeersveilige gemeente voor alle vormen van vervoer. Door het versterken van het netwerk, beter benutten van de bestaande infrastructuur met aandacht voor de verkeersveiligheid en duurzame mobiliteit wordt een balans gevormd tussen bereikbaarheid en omgevingskwaliteit en duurzame mobiliteit in een gastvrije Krimpenerwaard.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van het verkeersbeleid en het onderhouden en in stand houden van de wegen, parkeervoorzieningen, openbare verlichting, civiele kunstwerken en de havens.

Ontwikkelingen

Op rijksniveau is gestart met een risicogestuurde aanpak van de verkeersveiligheid (SPV 2030). Deze aanpak richt zich op het terugbrengen naar verkeersslachtoffers naar 0. De aanpak vraagt samenwerking tussen de verschillende wegbeheerders in het gebied (hoogheemraadschap en provincie). Op lokaal niveau zijn we bezig met onderzoek naar verkeersveiligheid in de kernen en de uitwerking hiervan.

Wat betreft mobiliteit is de e-bike en zijn alternatieven voor de auto in opkomst. We zien dat ook het gebruik van de snellere busverbindingen (bijvoorbeeld: lijn 295 en het Rnet Schoonhoven – Gouda) toeneemt. Dit biedt zowel kansen op het gebied van duurzaamheid van mobiliteit als uitdagingen op het gebied van verkeersveiligheid en voorzieningen. Het aantal verkeersongevallen met fietsers neemt landelijk toe.

De gemeente Krimpenerwaard is voor haar bereikbaarheid deels afhankelijk van de Rotterdamse regio en werkt hier dan ook intensief mee samen rond de optimalisatie van de Algra-corridor in de MIRT-verkenning die is gestart.

Op het gebied van de waterveiligheid is het HHSK actief met het voorbereiden van de dijkversterkingen in het project KIJK.

Beleidsspeerpunten

AMBITIE	8.1 Verbeteren bereikbaarheid We werken aan het verbeteren van de bereikbaarheid op de korte termijn en dat doen we met toekomstbestendige oplossingen. Daarbij zoeken we ook naar synergievoordelen met bijvoorbeeld natuur, vermindering van CO2-uitstoot en veranderende vervoersbehoefte (zelfrijdende auto) in de toekomst. Er wordt sterk ingezet op de lobby in het kader van MIRT. De komende maanden wordt- in afstemming met de provincie, andere partijen en de raad - door het college het bod uitgewerkt en aan de raad voorgelegd. Dit bod betreft de zogenaamde verstedelijkingsopgave van maximaal 200 hectare en betreft meer dan alleen woningbouw. Deze opgave kan breed worden gezien zowel naar aard als naar gebied. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan infrastructuur, recreatie, bedrijventerreinen, woningbouw en natuur. Hierbij wordt rekening gehouden met het specifieke karakter van de Krimpenerwaard. Dit bod is vooral bedoeld voor de versterking van de kernen.
ER-DOEL	Een betere bereikbaarheid en ontsluiting van de Krimpenerwaard.
SMART-DOEL	In 2025 is de bereikbaarheid van en naar de Krimpenerwaard via de Algra-corridor verbeterd t.o.v. 2017
INDICATOR	Stand van zaken MIRT, verkenning verbetering Algracorridor. Stand van zaken weergegeven in de uitvoering van '10 puntenplan bereikbaarheid' Bron: Beleidsinhoudelijke toelichting Nulmeting: Geen - Kwalitatieve doelstelling
RESULTATEN & INSPANNINGEN	- Start uitvoering eerste onderdelen korte termijn aanpak Algra-corridor - Voortzetten deelname MIRT-verkenning optimalisatie Algra-corridor - Bevorderen mobiliteitstransitie via Verkeersonderneming
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	17. Veiligheid Krimpenerwaard is een veilige gemeente. Wij zetten ons in om dat vooral zo te houden.
ER-DOEL	Minder onveilige verkeerssituaties
SMART-DOEL	In 2022 ervaren 50% van de inwoners zelden of nooit een onveilige verkeerssituatie in de buurt t.o.v. 42% in 2016
INDICATOR	Percentage van de inwoners dat zelden of nooit onveilige verkeerssituaties in de buurt ervaart Bron: WSJG - Burgerpeiling Nulmeting: 2016 - 42%
RESULTATEN & INSPANNINGEN	- Uitwerken van het integrale verkeersveiligheidsplan naar een uitvoeringsplan verkeersveiligheid - Bevorderen verkeersveiligheid door vroegtijdige advisering bij planvorming. Onderhoudswerken om de verkeersveiligheid te bevorderen - Inventariseren en optimaliseren van de (verkeers)borden in relatie tot het uitvoeringsplan verkeersveiligheid
KOSTEN	€ 100.000 incidenteel

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen

- Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)
- Veerdienst Schoonhoven

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Tabel Baten en lasten (x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
210 Verkeer en vervoer	-9.696	-9.694	-9.417	-9.488	-9.400	-9.419
220 Parkeren	-2	-68	-20	-20	-20	-20
230 Recreatieve havens	-104	-89	-88	-88	-88	-88
240 Economische havens en waterwegen	-112	-112	-108	-108	-108	-108
250 Openbaar vervoer	-289	-314	-314	-351	-351	-350
Totaal lasten	-10.203	-10.277	-9.947	-10.056	-9.967	-9.986
210 Verkeer en vervoer	448	218	224	224	224	224
220 Parkeren	6	5	5	5	5	5
230 Recreatieve havens	2	2	2	2	2	2
240 Economische havens en waterwegen	86	93	94	94	94	94
250 Openbaar vervoer	262	251	251	251	251	251
Totaal baten	804	568	576	576	576	576
Saldo van baten en lasten	-9.399	-9.708	-9.371	-9.480	-9.391	-9.410
Storting in reserves	-160	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	297	461	326	330	198	166
Mutatie reserves	137	461	326	330	198	166
Geraamd resultaat	-9.262	-9.248	-9.046	-9.150	-9.193	-9.244

-/- is nadeel/lasten

Voor een analyse van de verschillen tussen de jaarschijven 2020 en 2021 verwijzen wij u naar model 3 op blz.109.

3. Economie

Met dit programma stimuleert de gemeente het ondernemers- en vestigingsklimaat. In dit programma staan ook activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente. Dit doen we samen met ondernemers, organisaties, provincie en andere gemeenten.

In dit programma zijn middelen opgenomen voor de dienstverlening aan ondernemers, (samenwerkings-) projecten van arbeidsmarkt en onderwijs, de herstructurering van bedrijfslocaties, investeringen in winkelgebieden, het stimuleren van snel internet en de transitie naar een toekomstbestendige landbouw.

Ontwikkelingen

Macro-economisch zal het groeitempo van onze economie steeds verder en mogelijk zelfs versneld afnemen, mede ingegeven door de huidige coronacrisis. Voor deze crisis was de arbeidsmarkt krap en liep de werkgelegenheid evenals evenals de loonkosten iets op. Hierdoor steeg de inflatie licht. Wat de effecten en meerjarige gevolgen zijn van de huidige coronacrisis is moeilijk in te schatten. Ook de Brexit zal zijn beslag krijgen op onze economie.

Woningbouw is cruciaal om de leefbaarheid te waarborgen, doelgroepen (zoals starters) te behouden en te zorgen voor (jonge) arbeidskrachten voor de lokale werkgelegenheid. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt legt onze gemeente meer focus op het Leerwerkbedrijf en 'levenlang leren'. Inzet op duurzaamheid biedt kansen voor nieuwe, innovatieve bedrijven. De bereikbaarheid in de regio is van grote betekenis voor onze gemeente zoals ook is aangegeven in het rapport Blaauwberg voor regio Midden-Holland.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	2.3 Behoeftte aan vakbekwaam personeel Wij zetten samen met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen in op aansluiting van onderwijs op (lokale) arbeidsmarkt.
ER-DOEL	Betere aansluiting van onderwijs op de behoefte van de (lokale) arbeidsmarkt
SMART-DOEL	Wij faciliteren in het contact tussen scholen en ondernemers met als doel het afstemmen van het onderwijsprogramma op de wensen uit de praktijk
INDICATOR	Twee maal per jaar faciliteren wij een overleg tussen de maakindustrie en de onderwijsinstellingen. Bron: eigen data; Nulmeting: geen - kwalitatieve doelstelling
RESULTATEN & INSPANNINGEN	De huidige projecten van het Leerwerkbedrijf worden in de regio Midden-Holland verder doorontwikkeld en de regionale samenwerking versterkt. We richten ons hierbij op de regionale economische visie en houden onze faciliterende rol richting onderwijs in stand.
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	3.1 Datagedreven samenleving, snel internet Wij gaan voor snel internet voor inwoners en bedrijven, minimaal 100 Mbit/s. Wij gaan voor een 8 qua tevredenheid van onze inwoners over de (digitale) dienstverlening. Gebruikersvriendelijkheid is daarbij een belangrijk uitgangspunt.
ER-DOEL	Betere beschikbaarheid van snel internet in 2021 voor buitengebied én kernen
SMART-DOEL	In 2022 heeft 100 % van de adressen de keuze om aan te sluiten op een netwerk dat toegang biedt tot 100 Mbit/s
INDICATOR	Percentage adressen dat de keuze heeft om aangesloten te worden op een netwerk dat toegang biedt tot 100 Mbit/s Bron: Monitor vaste internetverbindingen Ministerie van Economische Zaken en Klimaat Nulmeting: Geen
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Vergunningverlening en monitoren uitvoering convenant door marktpartijen met betrekking tot de aanleg van glasvezel in het buitengebied
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	9. Economie en recreatie Wij zetten samen met de ondernemers in op het behoud van een vitale economie en op een verbetering van het ondernemingsklimaat (panorama). Hierbij denken we aan het samen optrekken met ondernemers om leegstand van winkels en bedrijfspanden tegen te gaan, uitbreiding van bedrijven mogelijk te maken, samen met de retailers de retailvisie nader uit te werken en adaptieve landbouw te stimuleren. Ook willen wij de recreatieve sector uitbreiden. Wij stimuleren en omarmen nieuwe initiatieven, mits e.e.a. landschappelijk goed kan worden ingepast.	
ER-DOEL	Meer aandacht voor versterken ondernemersklimaat door o.a. sneller schakelen t.a.v. ondernemersinitiatieven en faciliteren samenwerking tussen ondernemers	Meer recreanten en toeristen aantrekken om de inkomsten uit recreatie en toerisme te vergroten
SMART-DOEL	-	In 2022 is de economische toegevoegde waarde van de sector R&T ten opzichte van 2017 met 15% toegenomen
INDICATOR	Bron: Beleidsinhoudelijke toelichting Nulmeting: Geen - Kwalitatieve doelstelling Resultaat van de te houden Ondernemerspeiling	Inkomsten uit toeristenbelasting (exclusief tariefsverhoging) Bron: Jaarrekening Nulmeting: 2017 – € 176.000
RESULTATEN & INSPANNINGEN	- Faciliteren van een samenwerkingsverband tussen de retailorganisaties. - Uitwerking en plan van aanpak uitkomsten Ondernemerspeiling.	- Faciliteren en monitoren uitvoering gebiedsmarketingplan door externe partners - Vervolg onderzoek en planologisch faciliteren verblijfsmogelijkheden
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen

- N.v.t.

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Tabel Baten en lasten (x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
310 Economische ontwikkeling	-328	-467	-534	-534	-534	-534
320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-47	-83	-83	-83	-83
330 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	-58	-118	-76	-76	-76	-76
340 Economische promotie	-1.773	-1.294	-970	-691	-470	-470
Totaal lasten	-2.159	-1.927	-1.664	-1.385	-1.164	-1.164
310 Economische ontwikkeling	9	5	0	0	0	0
320 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	0	0
330 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	147	161	162	162	162	162
340 Economische promotie	513	845	559	513	264	264
Totaal baten	669	1.011	722	675	426	426
Saldo van baten en lasten	-1.489	-916	-942	-710	-737	-737
Storting in reserves	-300	-306	-25	-114	0	0
Onttrekking aan reserves	1.384	640	225	114	0	0
Mutatie reserves	1.084	334	200	0	0	0
Geraamd resultaat	-405	-582	-742	-710	-737	-737

-/- is nadeel/lasten

Voor een analyse van de verschillen tussen de jaarschijven 2020 en 2021 verwijzen wij u naar model 3 op blz.109.

4. Onderwijs

In dit programma legt de gemeente Krimpenerwaard de basis voor het beleid om kinderen en jongeren gezond en veilig te laten (op)groeien in een stimulerende omgeving, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen. De gemeente is verantwoordelijk voor de voor- en vroegschoolse educatie, openbaar basisonderwijs, onderwijshuisvesting, onderwijsbeleid waaronder ook de afstemming van het passend onderwijs en leerlingvoorzieningen.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van openbaar onderwijs, onderwijshuisvesting, onderwijsbeleid en leerlingzaken.

Ontwikkelingen

Met betrekking tot openbaar onderwijs en onderwijshuisvesting zijn er op dit moment geen nieuwe relevante ontwikkelingen die van invloed zijn op het gemeentelijk beleid.

Een van de ontwikkelingen binnen het Leerwerkbedrijf is dat MBO-2 leerlijnen voor techniek binnen het voortgezet onderwijs in de Krimpenerwaard worden geïmplementeerd. Ook is een opleidingsvariant voor Transport en Logistiek in ontwikkeling in een samenwerking tussen lokale ondernemers en voortgezet onderwijs. Hierdoor ontstaat er een aansluiting tussen het onderwijsaanbod en de vraag van ondernemers naar gekwalificeerd personeel.

Ontwikkelingen ten aanzien van onderwijsbeleid en leerlingzaken, waaronder de afstemming met passend onderwijs en visie Integrale Kindcentra, worden meegenomen in een integraal beleidskader Sociaal Domein. Het is op dit moment nog niet te zeggen wat dit concreet gaat betekenen voor het gemeentelijk beleid.

In september 2020 is de Lokaal Educatieve Agenda vastgesteld, waarin gezamenlijk met het onderwijs ambities zijn vastgelegd op het gebied van onderwijs en jeugd. Op basis hiervan zullen we gezamenlijke focus aan gaan brengen en bepalen wat we wel en wat we niet gaan doen.

Sinds 2019 ontvangt de gemeente fors meer middelen voor onderwijsachterstandenbeleid. Dit komt voort uit een nieuwe verdeelmethodiek. De gemeente heeft ook een aantal extra wettelijke taken op dit gebied erbij gekregen. Het budget dat vanuit het Rijk nu wordt toegekend, is toereikend om de taken uit te voeren. Extra middelen vanuit gemeente zijn niet (meer) nodig.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	1.2 Bredere oriëntatie op voorzieningen dan de kern Wij streven naar behoud van de bestaande voorzieningen op basis van realisme en maatschappelijke meerwaarde. Wij zetten in op de toegankelijkheid van voorzieningen. Voorzieningen in de kern, elders in de gemeente en buiten de gemeentegrenzen. Dat betekent dat niet overal alles beschikbaar hoeft te zijn. Wij waarderen hierbij de identiteit van de kernen en van de gemeente.
ER-DOEL	Meer gezonde en duurzame onderwijshuisvesting
SMART-DOEL	Uitvoering Integraal Huisvestingsplan (IHP)
INDICATOR	Stand van zaken uitvoering IHP Bron: Beleidsinhoudelijke toelichting Nulmeting: Geen - Kwalitatieve doelstelling
RESULTATEN & INSPANNINGEN	In 2021 werken we aan de volgende IHP-projecten: - Uitvoering IHP Schoonhovens College – ontwerpfase en start realisatiefase - Uitvoering IHP scholen Bergambacht – voorbereidingsfase en start ontwerpfase - Uitvoering IHP school Ammerstol - voorbereidingsfase - Uitvoering IHP scholen Schoonhoven -Noord - voorbereidingsfase - Uitvoering IHP Krullebaar Centrum Schoonhoven - voorbereidingsfase
KOSTEN	Geen additionele kosten

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen

- Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Tabel Baten en lasten (x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
410 Openbaar basisonderwijs	-324	-408	-479	-480	-480	-480
420 Onderwijshuisvesting	-2.366	-2.782	-2.598	-2.586	-3.100	-3.155
430 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-3.181	-4.123	-3.474	-3.474	-3.473	-3.473
Totaal lasten	-5.871	-7.313	-6.550	-6.539	-7.053	-7.108
410 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0
420 Onderwijshuisvesting	19	496	467	467	467	467
430 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	722	869	682	682	682	682
Totaal baten	741	1.364	1.149	1.149	1.149	1.149
Saldo van baten en lasten	-5.130	-5.949	-5.401	-5.390	-5.904	-5.959
Storting in reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	259	546	274	272	270	268
Mutatie reserves	259	546	274	272	270	268
Geraamd resultaat	-4.871	-5.403	-5.127	-5.118	-5.634	-5.690

-/- is nadeel/lasten

Voor een analyse van de verschillen tussen de jaarschijven 2020 en 2021 verwijzen wij u naar model 3 op blz.109.

5. Sport, cultuur en recreatie

Met dit programma stimuleert de gemeente het culturele en sportieve klimaat. Dit draagt bij aan de goede gezondheid, talentontwikkeling en participatie van inwoners. Ook draagt het bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de gemeente.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor de taakvelden Sportbeleid en activering, Sportaccommodaties, Culturele presentatie, -productie en -participatie, Musea, Cultureel erfgoed, Media (waaronder het bibliotheekwerk), Openbaar groen en (openlucht) recreatie.

Ontwikkelingen

Onze samenleving verandert. Denk aan mensen met verschillende culturele achtergronden, minder jongeren, meer ouderen en groei van de steden. Dit heeft gevolgen voor de vraag naar cultuur. Ook verandert de manier van cultuur maken. Een nieuwe generatie kunstenaars speelt in op het publiek van deze tijd met vernieuwende kunstvormen.

Theater, kunst en musea aantrekkelijk houden voor de hele samenleving. Dat is het doel van een eigentijds cultuurbeleid waar het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) aan werkt. Dat doet ze samen met de cultuursector, gemeenten en provincies. Het nieuwe cultuurbeleid gaat in 2021 van start.

De Brede Regeling Combinatiefuncties is vanuit het Rijk verruimd. Nieuwe doelstellingen zijn: een leven lang sporten en deelnemen aan cultuur voor iedereen mogelijk maken, duurzaam versterken en innoveren van sportbeweeg- en cultuuraanbieders/vrijwilligersorganisaties en lokale verbindingen tot stand brengen. De uitvoering van deze regeling draagt bij aan de preventieve kant van het Sociaal Domein en sluit aan bij beleidsterreinen als sport, gezondheid, cultuur, participatie en inburgering.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	1.2 Bredere oriëntatie op voorzieningen dan de kern Wij streven naar behoud van de bestaande voorzieningen op basis van realisme en maatschappelijke meerwaarde. Wij zetten in op de toegankelijkheid van voorzieningen. Voorzieningen in de kern, elders in de gemeente en buiten de gemeentegrenzen. Dat betekent dat niet overal alles beschikbaar hoeft te zijn. Wij waarderen hierbij de identiteit van de kernen en van de gemeente.
ER-DOEL	Optimalere balans van het sociaal-maatschappelijk voorzieningenniveau op draagvlak, draagkracht, behoefte en betaalbaarheid
SMART-DOEL	Het SMART doel wordt bepaald na input vanuit de gemeenteraad over de kaders
INDICATOR	Dit wordt meegenomen bij het opstellen beleid maatschappelijke voorzieningen en uitvoeren sportaccommodatieplan (2020)
RESULTATEN & INSPANNINGEN	- Het opstellen van een Kadernota maatschappelijke voorzieningen - Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan - Opstellen Kadernota maatschappelijk vastgoed
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	14. Culturele vorming Wij zetten in op meer aandacht voor de culturele vorming van iedereen en vooral van de jeugd. Kunst- en cultuurbeleid is daarbij van belang. Voor de zomer 2019 wordt het cultuurbeleid ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Vervolgens wordt de uitvoering voortvarend opgepakt.
ER-DOEL	Meer deelname aan culturele activiteiten en meer aandacht voor de gemeentelijke kunstwerken in de buitenruimte
SMART-DOEL	Het SMART DOEL wordt bepaald na vaststelling van de nota cultuurbeleid en de inventarisatie gemeentelijke kunstwerken in de buitenruimte
INDICATOR	Dit wordt meegenomen bij het opstellen van de nota cultuurbeleid (2020)
RESULTATEN & INSPANNINGEN	- Opstellen subsidieregeling cultuur (t.b.v. van harmonisatie cultuursubsidies) - Uitvoering geven aan vast te stellen cultuurnota - Beleefbaar maken cultureel erfgoed
KOSTEN	€ 100.000 incidenteel

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen

- Groenalliantie
- Waterbos Bergambacht BV

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Tabel Baten en lasten (x € 1.000)

	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
				2022	2023	2024
510 Sportbeleid en activering	-855	-683	-687	-687	-687	-687
520 Sportaccommodaties	-4.078	-4.151	-3.857	-3.768	-3.759	-3.720
530 Cult.presentatie,-prod. en -participatie	-363	-602	-450	-420	-420	-419
540 Musea	-763	-287	-379	-381	-386	-378
550 Cultureel erfgoed	-410	-305	-539	-271	-271	-271
560 Media	-1.195	-1.252	-1.250	-1.228	-1.228	-1.228
570 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-3.775	-4.483	-3.912	-3.629	-3.580	-3.546
Totaal lasten	-11.438	-11.762	-11.074	-10.384	-10.331	-10.249
520 Sportaccommodaties	1.403	986	1.019	1.019	1.019	1.019
530 Cult.presentatie,-prod. en -participatie	44	84	25	25	25	25
540 Musea	0	0	0	0	0	0
550 Cultureel erfgoed	46	14	174	14	14	14
560 Media	146	156	157	157	157	157
570 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	317	589	570	170	170	170
Totaal baten	1.956	1.829	1.944	1.384	1.384	1.384
Saldo van baten en lasten	-9.482	-9.934	-9.129	-9.000	-8.947	-8.865
Storting in reserves	-1.182	-761	-761	-411	-269	-269
Onttrekking aan reserves	1.912	2.332	1.559	904	654	667
Mutatie reserves	730	1.571	797	492	385	398
Geraamd resultaat	-8.752	-8.363	-8.332	-8.507	-8.562	-8.467

-/- is nadeel/lasten

Voor een analyse van de verschillen tussen de jaarschijven 2020 en 2021 verwijzen wij u naar model 3 op blz.109.

6. Sociaal Domein

Dit programma richt zich op de vraagstukken over welzijn, welbevinden van en (inkomens-) ondersteuning aan inwoners. We versterken de zelfredzaamheid en onderlinge verbondenheid van inwoners en bieden een vangnet waar nodig.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van de transitieopgave (van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'), die volgt uit de transitie van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet.

Ontwikkelingen

De kosten in het Sociaal Domein blijven, ondanks intensieve pogingen van gemeenten deze onder controle te krijgen, steeds verder oplopen. Bovenop de door het Rijk bij de decentralisaties opgelegde kortingen nemen in veel gevallen de kosten nog verder toe door een steeds verder toenemende vraag, de grote complexiteit en de beperkte mogelijkheden van de gemeenten om daarop te sturen. De wijziging van het abonnementstarief voor de Wmo versterkt dat beeld.

De invloed die wij wel kunnen uitoefenen, benutten wij zo goed mogelijk. Zo doen wij er alles aan om, samen met andere gemeenten, de problematiek te agenderen bij het Rijk met als doel structurele oplossingen te zoeken voor een in omvang groeiende financiële problematiek.

Tegelijkertijd blijven wij inzetten op de zgn. 'transformatie-opgave' van de decentralisaties (Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Participatiewet). Deze gaat over de noodzakelijke cultuurverandering (in houding en gedrag) rondom zorg- en hulpvragen van inwoners. Het Integraal Beleidskader Sociaal Domein geeft mede richting aan deze opgave. Vanuit de waarden die voor onze gemeente belangrijk zijn, wordt de vertaling gemaakt naar de maatschappelijke effecten die wij willen bereiken. Kern daarin is dat wij samen met partners in het Sociaal Domein het gewone leven versterken en daarbij zoeken naar de mogelijkheden om meer preventieve en lichte vormen van ondersteuning te bieden als alternatief voor (dure) specialistische zorg. Ook het benutten van het eigen netwerk van inwoners in hun eigen woonkern en het benutten van de lokale basis

zorg- en ondersteuningsinfrastructuur maakt onderdeel uit van de transformatieopgave. Het opzetten en inrichten van een Preventieteam is hierin een belangrijk middel.

Op 1 juli 2021 krijgt de gemeente met de invoering van de nieuwe Wet inburgering 2021 er opnieuw een taak bij. In het nieuwe inburgeringsstelsel krijgt de gemeente de regie over de uitvoering van de inburgering. Dit houdt in dat we moeten zorgdragen voor een vlotte inburgering, dat nieuwkomers zo snel mogelijk Nederlands leren spreken en schrijven op het voor hen hoogst haalbare niveau en dat zij zo snel mogelijk – het liefst betaald – werk krijgen, om zo volwaardig mee te kunnen doen in Nederland. Hiertoe moeten gemeenten drie leerroutes ontwikkelen op het gebied van taalonderwijs, beroepsonderwijs voor jongeren en praktijkleerwegen.

De gevolgen van de Corona-crisis laten zich op dit moment nog niet volledig duiden. Maar impact is er zeker op de economie en daarmee de instroom in de WW en aansluitend de doorstroming naar de bijstand. Dat betekent dat het Leerwerkbedrijf Krimpenerwaard een belangrijk middel is en blijft voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Het Leerwerkbedrijf draagt bij aan de aansluiting van (vernieuwende vormen van) onderwijs op de (veranderende) inclusieve arbeidsmarkt waarbinnen onze (kwetsbare) inwoners kunnen participeren.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	1.1 Behoeftte aan maatwerk / Eénduidige doelgroepen bestaan niet meer Iedereen kan en mag meedoen. Iedereen krijgt de ondersteuning die hij of zij nodig heeft. Daarbij zetten wij nog meer in op verbinding. We versterken de preventie en vroegsignalering en hebben daarbij oog voor kwetsbaarheid. Tevens willen wij bijdragen aan het welzijn en de gezondheid van onze inwoners.		
ER-DOEL	Meer inwoners participeren naar vermogen in de samenleving		Effectievere ondersteuning aan inwoners die dat nodig hebben.
SMART-DOEL	In 2022 scoren inwoners op tenminste 3 van de 6 indicatoren voor individueel welzijn 5% hoger dan in 2015	In 2022 heeft tenminste 25% van het aantal mensen met een (zeer) grote afstand tot de arbeidsmarkt (P1/P2, meetmoment september 2018) een zinvolle dagbesteding	In 2022 scoren inwoners op de 4 indicatoren over de kwaliteit van dienstverlening uit het cliënt - ervaringsonderzoek Wmo in % (helemaal) eens op of rond 80%.
INDICATOR	Score op individueel welzijn Bron: WSJG - Burgerpeiling Nulmeting: 2015 Sociaal economische status 6,68 Eigen kracht 8,42 Gezondheid - Maatschappelijke inzet 4,56 Sociale relaties 7,92 Sociaal vangnet 6,92	Percentage mensen dat een (zeer) grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft met een zinvolle dagbesteding Bron: Eigen data Nulmeting: 2019 - 0%	Score op de 4 indicatoren over de kwaliteit van dienstverlening uit het cliëntervaringsonderzoek Wmo in % (helemaal) eens Bron: WSJG – Cliënt-ervaringsonderzoek Nulmeting: 2018 Kwaliteit ondersteuning is goed: 80% Samen naar oplossingen gezocht: 72% Ondersteuning past bij mijn hulpvraag: 79% Met ondersteuning kan ik beter de dingen doen 73%
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Uitvoeren van het afgesloten Convenant Duurzame aanpak eenzaamheid in samenhang met de vastgestelde Gezondheidsnota.	De werkwijze en methodiek 'Kanswaard' is succesvol geïmplementeerd in de uitvoering.	1. Het realiseren van een voor inwoners herkenbaar, toegankelijk en bereikbaar operationeel preventieteam binnen het Sociaal Domein in de

			Krimpenerwaard. 2. Instellen van een innovatiefonds voor vernieuwing en innovatie in het preventieve domein. Deelnemers aan het preventieteam kunnen een beroep doen op het innovatiefonds als zij door een businesscase aantonen dat het plan bijdraagt aan het terugdringen van de kosten voor specialistische zorg.
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten	€ 200.000 incidenteel

Beleidspeerpunten

AMBITIE	2.2 Effecten op voorzieningen en zorg Wij zetten meer in op een inclusieve samenleving.
ER-DOEL	Betere fysieke toegankelijkheid openbare ruimte, voorzieningen en winkels voor mensen met een beperking
SMART-DOEL	Nieuwe ontwikkelingen en reconstructies in de openbare ruimte worden 100% toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking
INDICATOR	Het percentage nieuwe ontwikkelingen en reconstructies in de openbare ruimte dat toegankelijk is voor mensen met een beperking Bron: Eigen data Nulmeting: Vanaf 2019 wordt bij elke reconstructie (cyclus 20 jaar = 5% per jaar) de openbare ruimte 100% toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking. Bij meldingen wordt dit eerder opgelost.
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Het toegankelijk maken van de openbare ruimte voor mensen met een beperking is opgenomen in de uitvoeringspraktijk
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	13. Opvang statushouders Wij zetten in op een passende opvang van asielzoekers en statushouders in onze gemeente.
ER-DOEL	Succesvoller integreren van statushouders die 2 jaar in onze gemeente wonen
SMART-DOEL	In 2022 scoort 80% van de statushouders die 2 jaar in onze gemeente woont minimaal 4 op de Zelfredzaamheidsmatrix (ZRM) statushouders
INDICATOR	Het percentage statushouders dat 2 jaar in de Krimpenerwaard woont en minimaal 4 scoort op de zelfredzaamheidsmatrix Bron: Eigen data Nulmeting: 2018 - 76% Tussentijdse meting: 2019 - 76%
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Implementatie van de nieuwe Wet Inburgering (treedt in werking per 1 juli 2021)
KOSTEN	Geen additionele kosten

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen

- Werkvoorzieningschap Promen
- Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Tabel Baten en lasten (x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
610 Samenkracht en burgerparticipatie	-4.809	-4.861	-5.564	-5.707	-5.693	-5.692
620 Wijkteams	-834	-978	-492	-488	-488	-488
630 Inkomensregelingen	-13.746	-14.294	-13.891	-13.891	-13.891	-13.891
640 Begeleide participatie	-4.539	-4.594	-4.500	-4.411	-4.259	-4.140
650 Arbeidsparticipatie	-1.047	-945	-1.021	-1.021	-1.021	-1.021
660 Maatw erkvoorzieningen (WMO)	-1.488	-1.946	-2.147	-1.947	-1.947	-1.947
671 Maatw erkdienstverlening 18+	-7.008	-7.393	-7.482	-7.562	-7.562	-7.562
672 Maatw erkdienstverlening 18-	-10.146	-9.737	-10.020	-10.160	-10.160	-10.160
681 Geescaleerde zorg 18+	-661	-244	-287	-287	-287	-287
682 Geescaleerde zorg 18-	-5.060	-5.833	-6.889	-6.724	-6.694	-6.737
Totaal lasten	-49.338	-50.826	-52.293	-52.198	-52.002	-51.926
610 Samenkracht en burgerparticipatie	590	350	350	328	328	328
630 Inkomensregelingen	9.772	10.125	10.125	10.125	10.125	10.125
640 Begeleide participatie	0	0	0	0	0	0
650 Arbeidsparticipatie	1	0	0	0	0	0
660 Maatw erkvoorzieningen (WMO)	12	14	14	14	14	14
671 Maatw erkdienstverlening 18+	1.178	1.178	1.178	1.178	1.178	1.178
672 Maatw erkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
Totaal baten	11.553	11.667	11.667	11.645	11.645	11.645
Saldo van baten en lasten	-37.784	-39.159	-40.626	-40.553	-40.357	-40.280
Storting in reserves	-100	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	701	1.201	489	15	15	15
Mutatie reserves	601	1.201	489	15	15	15
Geraamd resultaat	-37.183	-37.958	-40.137	-40.538	-40.342	-40.265

-/- is nadeel/lasten

Voor een analyse van de verschillen tussen de jaarschijven 2020 en 2021 verwijzen wij u naar model 3 op blz.109.

Zoals eerder aangegeven worden de baten vanuit het Gemeentefonds ten behoeve van dit programma, conform de BBV, verantwoord onder programma 0. Bestuur en dienstverlening. Om een beeld te krijgen van de omvang zijn ze hieronder opgenomen.

Gemeentefonds obv meicirculaire 2020 x € 1.000	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
Clusters gemeentefonds inclusief IU/DU	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Inkomen en participatie	8.380	8.762	8.748	8.834	8.761	8.705
Samenkracht en burgerparticipatie	1.327	1.414	1.379	1.408	1.408	1.411
Jeugd	12.483	13.011	13.562	12.846	12.820	12.839
Maatschappelijke ondersteuning	17.909	18.795	19.701	20.075	20.221	20.369
Totaal	40.099	41.982	43.391	43.163	43.210	43.324

7. Volksgezondheid en milieu

Binnen dit programma werkt de gemeente Krimpenerwaard aan het behouden en bevorderen van een gezonde en duurzame leefomgeving.

In dit programma zijn de middelen opgenomen voor het uitvoeren van taken op het gebied van volksgezondheid, milieu, klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie, biodiversiteit en dierenwelzijn.

Ontwikkelingen

Vanuit het Nationaal Preventieakkoord ligt de focus op preventie van roken, overgewicht en alcoholgebruik. Andere relevante landelijke actieprogramma's zijn 'Eén tegen Eenzaamheid' en 'Kansrijke Start' (gericht op (aanstaande) ouders). De RDOG is in januari 2020 gestart met het programma RDOG2024. Dit programma is erop gericht om van RDOG een toekomstbestendige organisatie te maken. De gemeente gaat dit merken door meer grip op de koers van RDOG. Voor inwoners betekent dit een merkbaar betere dienstverlening. De invoering van de Omgevingswet is met een jaar uitgesteld en wordt in 2022 ingevoerd. Thema's als een gezonde fysieke en sociale omgeving worden integraal opgepakt. De brede maatschappelijke benadering vanuit 'Positieve Gezondheid' is een landelijke ontwikkeling, waar ook gemeente Krimpenerwaard op inspeelt.

Het Klimaatakkoord is van invloed op de inspanningen van zowel gemeente als partijen waar de gemeente mee samenwerkt. Dit is van invloed op veel beleidsterreinen, onder meer in de woningbouw. In de transitie naar duurzame energie wordt in 2021 de regionale energiestrategie vastgesteld. Gemeente Krimpenerwaard stelt in aanvulling hierop de Transitievisie Warmte op. Gemeentelijke inzet in de komende jaren richt zich op onder meer stimulering van energiebesparing en opwekking van duurzame energie. Samenwerking met partijen en het faciliteren van participatie met inwoners en bedrijven dragen bij aan de gemeenschappelijke opgave.

Voor landbouw en landgebruik speelt in het bijzonder de aanpak voor Stikstof-depositie en CO₂-emissie. Bodemdaling in veenweidegebieden is een belangrijk aandachtspunt waar veel milieuwinst valt te behalen met het terugdringen van CO₂-emissie. Samen met gebiedspartijen werkt gemeente Krimpenerwaard aan een toekomstbestendig buitengebied.

Nederland heeft de ambitie om in 2050 een volledig circulaire economie te zijn. Een economie zonder afval, waarin grondstoffen volledig worden hergebruikt. Bedrijven en (lokale) overheden werken samen om in 2030 de helft minder primaire grondstoffen te gebruiken.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	1.1 Behoeftte aan maatwerk / Eénduidige doelgroepen bestaan niet meer Iedereen kan en mag meedoen. Iedereen krijgt de ondersteuning die hij of zij nodig heeft. Daarbij zetten wij nog meer in op verbinding. We versterken de preventie en vroegsignalering en hebben daarbij oog voor kwetsbaarheid. Tevens willen wij bijdragen aan het welzijn en de gezondheid van onze inwoners.
ER-DOEL	Meer fysiek en mentaal gezonde inwoners
SMART-DOEL	1. In 2022 is de score op de 4 indicatoren van gezonde leefstijl met 5% verbeterd t.o.v. 2016 2. In 2022 is de score op de 5 indicatoren van psychische gezondheid met 1% punt verbeterd t.o.v. 2016
INDICATOR	1. Score op 4 indicatoren van gezonde leefstijl Bron: GGD Gezondheidsmonitor, Leefstijl Nulmeting: 2016 Beweegt voldoende 19 jaar en ouder: 61% Roken 19-64 jaar: 20% Overgewicht 19-64 jaar: 50% Overmatig drinken 19-64 jaar: 7% 2. Score op de 5 indicatoren van psychische gezondheid Bron: GGD Gezondheidsmonitor, Gezondheid Nulmeting: 2016 Ervaart veel stress 19-64 jaar: 17% Hoog risico op angststoornis/ depressie 19-64 jaar: 8% Hoog risico op angststoornis/ depressie 65+: 5% Aan suïcide gedacht 19-64 jaar: 7% Aan suïcide gedacht 65+: 4%
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma bij de nota gezondheidsbeleid, waar de genoemde doelen onderdeel van zijn
KOSTEN	�� 100.000 structureel

Beleidspeerpunten

AMBITIE	4.1 Bodemdaling, waterveiligheid en adaptatie Krimpenerwaard moet klimaatbestendig worden en wil een bijdrage leveren aan de mondiale opgave. Wij leggen daarbij de nadruk op het tegengaan van bodemdaling, beperken van wateroverlast en hittestress.	
ER-DOEL	Minder bodemdaling	Beter klimaat adaptieve kernen
SMART-DOEL	In 2022 is 400 hectare buitengebied voorzien van maatregelen tegen bodemdaling. Daarnaast is er een vastgesteld, gemeente dekkend, plan voor tegengaan van bodemdaling in het buitengebied van Krimpenerwaard	Nieuwe ontwikkelingen en reconstructies in de openbare ruimte worden 100% klimaat adaptief ingevuld. 'Het gaat over nog niet opgestarte projecten'
INDICATOR	Aantal hectares buitengebied waar bodemdalingremmende maatregelen zijn getroffen Bron: Eigen data Nulmeting: 2019 - 0 hectare met bodemdalingremmende maatregelen en geen gemeente dekkend plan tegengaan bodemdaling buitengebied Krimpenerwaard	Percentage reconstructies en nieuwe ontwikkelingen (na vaststelling beleid) waar klimaat adaptieve inrichting expliciet onderdeel van uitmaakt Bron: Eigen data Nulmeting: 2018 - 0%
RESULTATEN & INSPANNINGEN	- Uitvoeren gebiedsprocessen om bodemdaling tegen te gaan in het buitengebied - Uitvoeren proeftuin adaptieve landbouw	- Klimaatadaptieve planvorming is in gang gezet - Herijking vanuit integrale benadering IBOR en VGRP wordt in 2021 voor besluitvorming ingebracht - De doelstelling 10% meer bomen wordt uitgewerkt in samenwerking met externe partners
KOSTEN	€ 120.000 incidenteel	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	5.1 Energietransitie Wij willen een bijdrage leveren aan de energietransitie en streven de volgende doelen na. - In 2021 is de CO2-uitstoot van de samenleving van Krimpenerwaard met tenminste 5% afgenomen ten opzichte van 2015, met het doel daarna de versnelling op gang te brengen; - Wij gaan voor 50% lagere CO2 uitstoot in 2030 voor de gemeentelijke organisatie en laten onderzoeken hoe dit het best kan worden gerealiseerd; - In 2021 is de hoeveelheid duurzaam opgewekte energie in de gemeente Krimpenerwaard toegenomen met tenminste 0,02 Petajoule. Op basis van de huidige technieken betekent dit ongeveer 1875 huishoudens (dit is ongeveer 8% van de huishoudens), waarvoor een zonnenveld nodig is van 5 hectare. We willen hierbij waar mogelijk gebruik maken van de nieuwste technieken, met zo min mogelijk aantasting van het landelijk karakter van Krimpenerwaard; - Wij staan geen gasboringen binnen Krimpenerwaard toe.			
ER-DOEL	Minder CO2 uitstoot		Meer duurzame energie	
SMART-DOEL	In 2022 is de CO2 uitstoot van de samenleving van Krimpenerwaard met tenminste 15% afgenomen ten opzichte van 2015	In 2022 is de CO2 uitstoot voor gemeentekantoren, gemeentewerven en sporthallen 20% lager dan in 2018. Dit hebben we gerealiseerd of in besluitvorming vastgelegd	In 2022 is de hoeveelheid duurzaam opgewekte energie in de gemeente Krimpenerwaard toegenomen met tenminste 0,02 Petajoule t.o.v. 2018	In 2050 is Krimpenerwaard aardgasvrij
INDICATOR	CO2 uitstoot in Krimpenerwaard Bron: Klimaatmonitor Nulmeting: 2015 - 553.008 ton/jaar	Percentage CO2 uitstoot van gemeentekantoren, gemeentewerven en sporthallen Bron: Onderzoek duurzaam gebouw Nulmeting: 2018 - 100%	Toegenomen hoeveelheid duurzaam opgewekte energie Bron: Klimaatmonitor Nulmeting: 2018 - Klimaatmonitor nog niet beschikbaar	Aardgasvrij maken van woningen Bron: Transitievisie Warmte Nulmeting: 2019 - 0% woningen aardgasvrij; geen Transitievisie Warmte
RESULTATEN & INSPANNINGEN	In aanvulling op de reeds bestaande mogelijkheden voor 'reguliere woningen' ook informatie en advies bieden voor de verduurzaming van historische gebouwen.	- Vermindering van CO2 met 20% door het toepassen van isolatie en zonnepanelen op daken van sporthallen - Uitvoering duurzaamheids-beleid sporthallen	- Vaststellen Regionale Energiestrategie 1.0 - Uitvoering Energietransitie	Vaststellen Transitievisie warmte
KOSTEN	€ 30.000 incidenteel	Geen additionele kosten	€ 100.000 incidenteel € 110.000 structureel	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	5.2 Circulaire economie Wij hebben als doel dat afval van de één, grondstof voor de ander wordt. In 2021 is de afvalscheiding van het huishoudelijk afval in de gemeente Krimpenerwaard minimaal 80%.	
ER-DOEL	Meer afvalscheiding	Meer hergebruik grondstoffen door ketenvorming
SMART-DOEL	In 2022 is de afvalscheiding van huishoudens 80%	In 2022 hebben we minimaal 8 bedrijven die samenwerken waarbij het afval van de één wordt ingenomen als grondstof voor de ander
INDICATOR	Percentage afvalscheiding van totaal huishoudelijk afval Bron: Factsheet Cyclus Nulmeting: 2018 - 75%	Aantal publiek - private convenanten Symbiose Circulaire Economie Bron: Eigen data Nulmeting: 2018 - 0
RESULTATEN & INSPANNINGEN	- Invoeren van een digitaal dashboard waarin het actuele percentage afvalscheiding wordt weergegeven - Voorbereiden van de bouw van één goed toegankelijke milieustraat voor alle inwoners van Krimpenerwaard	- Uitvoeren pilot voor een aantal [3-4] bedrijven, waarbij het afval van de één grondstof voor de ander is - Uitwerken businesscase biotische grondstoffen in de circulaire bouw (Lisdodde als Isolatiemateriaal)
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	15. Biodiversiteit en dierenwelzijn Wij willen een bijdrage leveren aan het behoud, of zelfs verbeteren van de biodiversiteit in Krimpenerwaard. We zoeken hierbij de samenwerking met diverse partijen, zoals de agrariërs en de natuurbeheerders in Krimpenerwaard. Wij maken ons sterk om het welzijn van de dieren in Krimpenerwaard te bevorderen en actualiseren hiertoe de dierenwelzijnsnota.	
ER-DOEL	Meer biodiversiteit	Meer aandacht voor dierenwelzijn
SMART-DOEL	Tot 2022 wordt in 5 kleinschalige pilots de openbare ruimte zodanig beheerd/ingericht dat de ontwikkeling van de biodiversiteit wordt gestimuleerd	-
INDICATOR	Pilots gericht op biodiversiteit uitvoeren Bron: Eigen data Nulmeting: 2019 - 0	Meer aandacht voor dierenwelzijn Bron: Beleidsinhoudelijke toelichting Nulmeting: Geen - Kwalitatieve doelstelling
RESULTATEN & INSPANNINGEN	Vaststellen uitvoeren van het plan van aanpak biodiversiteit	Uitvoeren actiepunten nota dierenwelzijn
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen

- Cyclus NV
- Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)
- Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)
- Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Tabel Baten en lasten (x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
710 Volksgezondheid	-2.271	-2.836	-2.830	-2.833	-2.807	-2.807
720 Riolering	-5.427	-4.911	-4.653	-4.958	-5.178	-5.686
730 Afval	-5.570	-5.937	-5.772	-5.883	-5.867	-5.859
740 Milieubeheer	-2.731	-2.709	-2.752	-2.476	-2.476	-2.476
750 Begraafplaatsen en crematoria	-1.353	-1.530	-1.369	-1.381	-1.379	-1.364
Totaal lasten	-17.353	-17.923	-17.377	-17.531	-17.708	-18.192
710 Volksgezondheid	53	264	264	264	264	264
720 Riolering	6.707	5.879	5.919	6.268	6.403	6.936
730 Afval	5.513	7.012	6.767	6.767	6.767	6.767
740 Milieubeheer	0	10	10	10	10	10
750 Begraafplaatsen en crematoria	1.023	949	1.066	1.087	1.087	1.087
Totaal baten	13.295	14.114	14.025	14.396	14.532	15.064
Saldo van baten en lasten	-4.058	-3.809	-3.351	-3.135	-3.176	-3.127
Storting in reserves	-266	-250	-255	-255	-255	-255
Onttrekking aan reserves	569	797	548	283	281	279
Mutatie reserves	303	547	293	29	27	25
Geraamd resultaat	-3.755	-3.261	-3.058	-3.106	-3.149	-3.103

-/- is nadeel/lasten

Voor een analyse van de verschillen tussen de jaarschijven 2020 en 2021 verwijzen wij u naar model 3 op blz.109.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Dit programma richt zich op ontwikkeling en behoud van een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

In dit programma zijn middelen opgenomen voor advisering op het gebied van wonen en de kwaliteit van de leefomgeving, het voeren van projecten en grondexploitaties, het faciliteren van ontwikkelingen van inwoners en ondernemers en het begeleiden van bestemmingsplannen en afgeven van en toetsen op omgevingsvergunningen. Door de introductie van Omgevingswet veranderen veel van de bestaande instrumenten en werkwijzen.

De beoogde datum waarop de Omgevingswet in werking treedt is uitgesteld naar 1 januari 2022. Voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet veranderen veel van de bestaande instrumenten en werkwijzen en processen en zijn er ook nog steeds onduidelijkheden over kostenverdeling en taken.

Ontwikkelingen

Omslag naar omgevingsdenken maakt dat we een andere rol krijgen. De rol vraagt meer communicatie en een adviserende en faciliterende rol vanuit de gemeente. Iedereen die te maken heeft in de organisatie met het ruimtelijk domein zal moeten leren te werken via de nieuwe werkwijze en met de nieuwe instrumenten.

Voor wat betreft het verhaal van de kosten rondom bijvoorbeeld bodemtaken en het heffen van leges zijn er nog landelijke discussies. De introductie van de Wet Kwaliteitsborging is nog onzeker, ook de effecten van de Wet Kwaliteitsborging en de Omgevingswet op de legesaanvragen brengen onzekerheden met zich mee op het gebied van benodigde capaciteit en opbrengsten uit leges.

In Zuid-Holland is er een flink woningtekort wat ook landelijk de aandacht vraagt. Grootschalige ontwikkelingen vinden echter elders plaats op plekken die beter bereikbaar zijn: in de zuidvleugel van de randstad. Ook in de Zuidplas-polder is een grootschalige ontwikkeling voorzien.

Binnen de gemeente Krimpenerwaard richten we ons op een evenwichtige bevolkingssamenstelling en een gelijkblijvend inwoneraantal. In de afgelopen jaren is er daarvoor hard gewerkt aan het ontwikkelen en realiseren van de bestaande projecten. Een aantal nieuwe initiatieven – ondermeer Galgoord, Schoonhoven-Noord en rond Gouderak – zijn in ontwikkeling. De voorraad projecten heeft aanvulling om ook in de toekomst de gevolgen van huishoudensverdunding en vergrijzing goed te kunnen opvangen. Van belang daarbij is dat dit op de juiste plekken gebeurt: aansluitend bij de behoefte en passend bij onze identiteit.

Beleidspeerpunten

AMBITIE	2.1 Huishoudensverdunding Wij zetten in op minimaal een gelijkblijvend inwoneraantal. Toekomstige woningbouw dient daarop gericht te zijn: met behoud van landelijk karakter en met bijzondere aandacht voor jongeren en toekomstbestendig wonen.
ER-DOEL	Vitale(re) kernen met een passend woningaanbod dat bijdraagt aan een gelijkblijvend inwoneraantal
SMART-DOEL	Tot 2022 worden per jaar 200 extra (duurzame en toekomstbestendige) woningen gebouwd
INDICATOR	Toename aantal duurzame en toekomstbestendige woningen o.b.v. de basisadministratie gebouwen Bron: Aantal verblijfsobjecten met bouwjaar in gebruik / niet in gebruik in BAG Nulmeting: In 2015 tot 2018 zijn er jaarlijks 226 verblijfsobjecten geregistreerd op deze bouwjaar, waarvan gemiddeld 221 in gebruik zijn genomen. Het aantal nieuwbouwwoningen in deze periode volgens het CBS kwam op 224 woningen, per saldo nam de voorraad, inclusief sloop, gemiddeld met 130 woningen per jaar toe.
RESULTATEN & INSPANNINGEN	1. Projecten en initiatieven op het gebied van woningontwikkelingen (bege)leiden die leiden tot (gemiddeld) 200 nieuwe woningen per jaar 2. Via onderzoek en communicatie stimuleren van nieuwe initiatieven die aansluiten bij de "uitwerking van de woonvisie naar de kernen" en passen binnen de regionale agenda wonen
KOSTEN	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	7. Verandering ruimtelijk domein Voor de implementatie van de Omgevingswet gaan wij werken volgens het onderscheidende en waar mogelijk vernieuwende VNG verandertype.	
ER-DOEL	Meer ruimte voor maatwerk en economische en maatschappelijke initiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen in het ruimtelijk domein	Sneller, pro-actiever en meer integraal besluiten over ruimtelijke initiatieven
SMART-DOEL	Op 1 januari 2021 is de gemeente Krimpenerwaard zoveel mogelijk klaar voor de implementatie van de Omgevingswet, ondanks uitstel van de invoering van de wet naar 1 januari 2022. De implementatie gaat plaatsvinden volgens de VNG veranderambitie onderscheidend en waar mogelijk vernieuwend	In 2022 hebben we in 75% van de (beleids)ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving bedrijven inwoners en organisaties actief betrokken
INDICATOR	Implementatie omgevingswet in 2021 Bron: Beleidsinhoudelijke toelichting Nulmeting: Geen - Kwalitatieve doelstelling	Percentage in de raad vastgestelde beleidsontwikkelingen in de fysieke leefomgeving waarbij inwoners, bedrijven en organisaties actief betrokken zijn Bron: Beleidsinhoudelijke toelichting Nulmeting: Geen - Kwalitatieve doelstelling
RESULTATEN & INSPANNINGEN	1. Beleid, werkwijzen en processen inrichten volgens het VNG verandertype onderscheidend en vernieuwend 2. Start Omgevingsplan Krimpenerwaard 3. Omgevingsvisie Krimpenerwaard	1. Faciliteren van participatie bij beleidsprocessen en ruimtelijke initiatieven 2. Uitvoering geven aan de kaderstelling ruimtelijke initiatieven
KOSTEN	Geen additionele kosten	Geen additionele kosten

Beleidspeerpunten

AMBITIE	8.2 Interactie stad en land Wij zoeken zelfbewust meer de verbinding met de steden en gaan op zoek naar kansen en win-win situaties voor stad en land, onder meer op het gebied van mobiliteit, levering van energie, gekwalificeerd personeel, wonen, recreatie en natuurbeleving
ER-DOEL	Beter etaleren van de kwaliteiten van de Krimpenerwaard om de aantrekkelijkheid als regionale samenwerkingspartner te vergroten
SMART-DOEL	In 2022 is de samenwerking met Midden-Holland, Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, Grenzeloos samenwerken Alblasserwaard en de verbinding M-H/MRDH op het gebied van duurzaamheid, recreatie en toerisme, mobiliteit en wonen versterkt
INDICATOR	Bron: Beleidsinhoudelijke toelichting Nulmeting: Geen - Kwalitatieve doelstelling
RESULTATEN & INSPANNINGEN	In 2021 wordt aan de hand van een lobbyagenda met verschillende samenwerkingsverbanden en gemeenten samenwerking gezocht (afhankelijk van het onderwerp). Hierbij wordt breed gekeken naar samenwerkingen, dus naar Midden-Holland en de Metropoolregio, maar ook naar de Alblasserwaard en andere mogelijke verbanden
KOSTEN	Geen additionele kosten

Relatie met verbonden partijen

Deelname in de volgende verbonden partij(en) draagt bij aan het uitvoeren van activiteiten en realiseren van de doelstellingen binnen dit programma. Voor verdere toelichting over de verbonden partijen verwijzen we u naar paragraaf F. Verbonden Partijen en bijlage 1.

Verbonden Partijen

- Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Financieel overzicht

In onderstaand overzicht zijn de totale financiën van dit programma weergegeven. De hiervoor gepresenteerde beleidsspeerpunten zijn hier onderdeel van.

Tabel Baten en lasten (x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
810 Ruimtelijke Ordening	-2.091	-2.040	-1.554	-1.679	-1.638	-1.711
820 Grondexploitatie (niet-bedrijventerr.)	-2.942	-9.569	-3.637	-7.283	-332	-2
830 Wonen en bouw en	-3.445	-3.972	-3.066	-3.026	-2.963	-2.961
Totaal lasten	-8.479	-15.581	-8.257	-11.988	-4.933	-4.674
810 Ruimtelijke Ordening	267	370	361	361	361	361
820 Grondexploitatie (niet-bedrijventerr.)	3.392	9.917	3.883	7.216	263	0
830 Wonen en bouw en	3.539	3.098	2.389	2.389	2.389	2.389
Totaal baten	7.198	13.385	6.632	9.966	3.013	2.750
Saldo van baten en lasten	-1.281	-2.196	-1.625	-2.022	-1.920	-1.923
Storting in reserves	-1.387	-825	-403	-16	-6	0
Onttrekking aan reserves	1.362	1.413	90	135	23	21
Mutatie reserves	-26	588	-313	119	17	21
Geraamd resultaat	-1.306	-1.608	-1.938	-1.903	-1.902	-1.903

-/- is nadeel/lasten

Voor een analyse van de verschillen tussen de jaarschijven 2020 en 2021 verwijzen wij u naar model 3 op blz.109.

Recapitulatie van baten en lasten

Tabel Baten en lasten (x € 1.000)

	Werkelijk	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
0 Bestuur en ondersteuning	-23.174	-28.425	-24.391	-24.183	-24.302	-24.329
1 Veiligheid	-4.941	-5.319	-5.144	-4.914	-4.914	-4.914
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-10.203	-10.277	-9.947	-10.056	-9.967	-9.986
3 Economie	-2.159	-1.927	-1.664	-1.385	-1.164	-1.164
4 Onderwijs	-5.871	-7.313	-6.550	-6.539	-7.053	-7.108
5 Sport, cultuur en recreatie	-11.438	-11.762	-11.074	-10.384	-10.331	-10.249
6 Sociaal domein	-49.338	-50.826	-52.293	-52.198	-52.002	-51.926
7 Volksgezondheid en milieu	-17.353	-17.923	-17.377	-17.531	-17.708	-18.192
8 Volkshuisvesting (VHROSV)	-8.479	-15.581	-8.257	-11.988	-4.933	-4.674
Totaal lasten	-132.954	-149.351	-136.697	-139.179	-132.373	-132.541
0 Bestuur en ondersteuning	92.214	115.815	96.125	96.386	96.795	97.030
1 Veiligheid	625	324	334	181	181	181
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	804	568	576	576	576	576
3 Economie	669	1.011	722	675	426	426
4 Onderwijs	741	1.364	1.149	1.149	1.149	1.149
5 Sport, cultuur en recreatie	1.956	1.829	1.944	1.384	1.384	1.384
6 Sociaal domein	11.553	11.667	11.667	11.645	11.645	11.645
7 Volksgezondheid en milieu	13.295	14.114	14.025	14.396	14.532	15.064
8 Volkshuisvesting (VHROSV)	7.198	13.385	6.632	9.966	3.013	2.750
Totaal baten	129.054	160.076	133.175	136.359	129.702	130.207
Saldo van baten en lasten	-3.900	10.725	-3.522	-2.819	-2.671	-2.333
Storting in reserves	-10.853	-25.758	-2.957	-1.021	-889	-878
Onttrekking aan reserves	14.753	15.033	6.563	3.038	2.229	2.058
Mutatie reserves	3.900	-10.725	3.606	2.018	1.340	1.180
Geraamd resultaat	0	0	84	-801	-1.331	-1.153

-/- is nadeel/lasten

BBV Indicatoren

Onderstaand is de basisset van beleidsindicatoren opgenomen die op grond van het BBV verplicht is voorgeschreven. In tegenstelling tot de indicatoren die in de programma's, onder beleidsspeerpunten zijn opgenomen, sturen wij op deze BBV indicatoren niet actief. Alleen als een indicator een directe link heeft met één of meerdere van de beleidsspeerpunten sturen wij hier actief op. In dat geval is de betreffende indicator ook meegenomen binnen één van de programma's.

Het doel van het verplicht opnemen van de BBV indicatoren is om begrotingen inzichtelijker te maken voor raadsleden die niet met financiën zijn belast en betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk te maken. De meeste indicatoren zijn beschikbaar via de website www.waarstaatjegemeente.nl. Op deze site is het ook mogelijk om de indicatoren te vergelijken. Voor een aantal indicatoren geldt dat ze niet via landelijke bronnen beschikbaar zijn. Dit betreft de indicatoren die vallen onder het programma Bestuur en ondersteuning. Deze moeten dan ook door gemeenten zelf worden berekend.

Op de volgende pagina's zijn de voorgeschreven indicatoren onderverdeeld naar de programma's van deze begroting. Hierbij zijn per indicator de score van Krimpenerwaard en Nederland gepresenteerd.

Bestuur en ondersteuning

Indicator	Waarde		Eenheid
	2020	2021	
Bevolkingsaantal	56.048	56.319	Aantal inwoners
Formatie	7,0	7,1	Aantal fte per 1.000 inwoners
Bezetting	6,2	6,2	Aantal fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	€ 603,71	€ 621,51	Kosten per inwoner
Externe inhuur	6,46%	4,63%	% van de totale loonsom + totale kosten inhuur
Overhead	11,76%	12,22%	% van totale begrote lasten

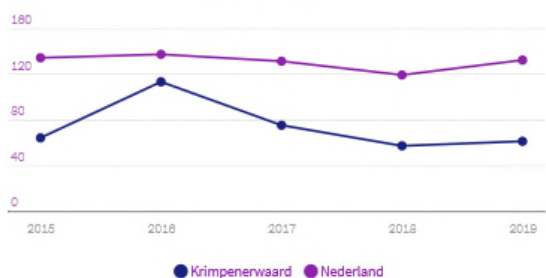

Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Veiligheid

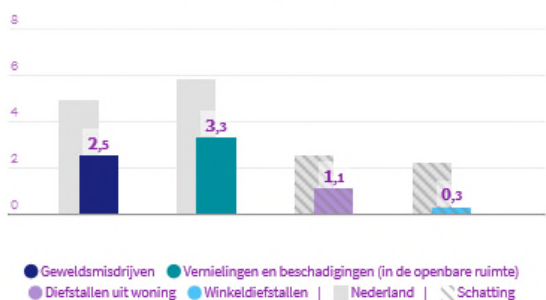
Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren

Halt | 2015 - 2019

Misdrijven

Krimpenerwaard, per 1.000 inwoners

meerdere bronnen | 2018

Economie

Funciemenging

46,9% Krimpenerwaard
53,2% Nederland
Meerdere bronnen | 2019

Vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inw.15 t/m 64jr

155,3 Krimpenerwaard
151,6 Nederland
LISA | 2019

Onderwijs

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,3%
Krimpenerwaard

1,9%
Nederland
DUO/Ingrado | 2018

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

51,6%
Krimpenerwaard

48,7%
Nederland
Meerdere bronnen | 2016

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

Krimpenerwaard

Nederland

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2018

Hernieuwbare elektriciteit

4,0%
Krimpenerwaard

18,5%
Nederland
Klimaatmonitor-RWS | 2018

Sociaal domein

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

Krimpenerwaard

598,7

Nederland

792,1

Meerdere bronnen | 2019

Jongeren met een delict voor de rechter

1%

Krimpenerwaard

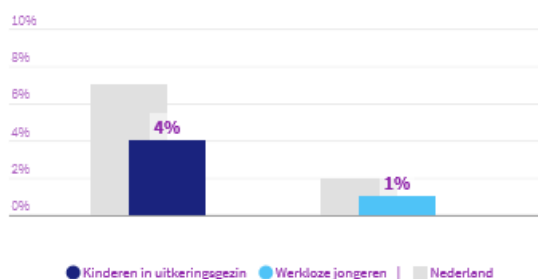
1%

Nederland

CBS Jeugd | 2018

Achterstand onder jeugd

Krimpenerwaard

CBS Jeugd | 2018

Netto arbeidsparticipatie

70,1%

Krimpenerwaard

68,8%

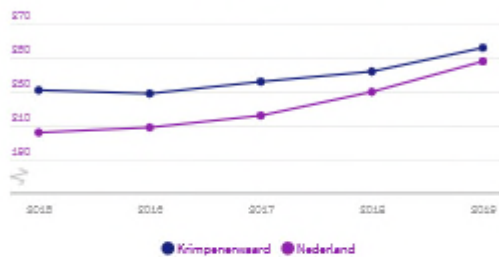
Nederland

CBS | 2019

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde

x €1.000

CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken | 2015 - 2019

Nieuw gebouwde woningen

per 1.000 woningen

8,9 Krimpenerwaard **9,2** Nederland

BAC/ABF | 2019

Demografische druk

Krimpenerwaard

79,7%

Nederland

70,0%

CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research | 2020

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 697 Krimpenerwaard **€ 700** Nederland

COELO, Groningen | 2020

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 802 Krimpenerwaard **€ 773** Nederland

COELO, Groningen | 2020

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

Krimpenerwaard

198,1

Nederland

381,7

CBS | 2019

Lopende re-integratievoorzieningen

per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

131,3 Krimpenerwaard

207,0 Nederland

CBS | 2019

Jongeren met jeugdhulp

% van alle jongeren tot 18 jaar

Krimpenerwaard

10,1

Nederland

12,1

CBS Jeugd | 2019

Jongeren met jeugdbescherming

1,3% Krimpenerwaard

1,2% Nederland

CBS Jeugd | 2019

Jongeren met jeugdreclassering

0,1% Krimpenerwaard

0,4% Nederland

CBS Jeugd | 2019

Clënten met een maatwe...
per 10.000 inwoners

580 Krimpenerwaard

670 Nederland

CBS MSD WHO | 2019

Taakveld	Naam indicator - eenheid (conform Regeling beleidsindicatoren gemeenten)	Krimpenerwaard	Nederland
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning - Aantal per 1.000 inwoners	1,1	2,5
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven - Aantal per 1.000 inwoners	2,5	4,9
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) - Aantal per 1.000 inwoners	3,3	5,8
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt - Aantal per 10.000 jongeren	61	132
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen - Aantal per 1.000 inwoners	0,3	2,2
3. Economie	Functiemenging - %	46,9%	53,2%
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven) - Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 tot en met 64 jaar	155,3	151,6
4. Onderwijs	Absoluut verzuim - Aantal per 1.000 leerlingen	0,5	1,9
4. Onderwijs	Relatief verzuim - Aantal per 1.000 leerlingen	29	23
4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) - % deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,3%	1,9%
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters - %	51,6%	48,7%
6. Sociaal Domein	Werkloze jongeren - % 16 t/m 22 jarigen	1%	2%
6. Sociaal Domein	Kinderen in uitkeringsgezin - % kinderen tot 18 jaar	4%	7%
6. Sociaal Domein	Lopende re-integratievoorzieningen - Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	330,3	305,2
6. Sociaal Domein	Banen - Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	598,6	792,1
6. Sociaal Domein	Clënten met een maatwerkarrangement Wmo - Aantal per 10.000 inwoners	540	630
6. Sociaal Domein	Jongeren met een delict voor de rechter - % 12 t/m 21 jarigen	1%	1%
6. Sociaal Domein	Jongeren met jeugdhulp - % van alle jongeren tot 18 jaar	9,1%	10,5%
6. Sociaal Domein	Jongeren met jeugdbescherming - % van alle jongeren tot 18 jaar	1,3%	1,1%
6. Sociaal Domein	Jongeren met jeugdreclassering - % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,1%	0,3%
6. Sociaal Domein	Netto arbeidsparticipatie - % van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	70,1%	68,8%
6. Sociaal Domein	Personen met een bijstandsuitkering - Aantal per 10.000 inwoners	191,3	373,9
7. Volksgezondheid en Milieu	Hernieuwbare elektriciteit - %	4,0%	18,5%
7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval - Kg per inwoner	111	172
8. Vhrosv	Demografische druk - %	79,7%	70,0%
8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen - Aantal per 1.000 woningen	8,9	9,2
8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ-waarde - x € 1.000	256	248
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden - in Euro's	697	700
8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden in Euro's	802	773

Paragrafen

A. Lokale heffingen

In deze paragraaf staat informatie over de gemeentelijke heffingen, het beleid rondom de lokale heffingen, een overzicht van de tarieven, een beschrijving van het kwijscheldingsbeleid en de lokale lastendruk.

Algemeen

De totale opbrengst aan belastingen en overige heffingen bedraagt in 2021 bijna € 27,9 miljoen. In onderstaande tabel zijn de opbrengsten van de lokale heffingen weergegeven:

bedragen x € 1.000	2021	2020
Onroerende-zaakbelastingen	€ 11.825	€ 11.564
Rioolheffing	€ 6.005	€ 5.878
Afvalstoffenheffing	€ 6.360	€ 6.039
Hondenbelasting	€ 76	€ 151
Toeristenbelasting	€ 264	€ 268
Lijkbezorgingsrechten	€ 1.101	€ 982
Leges	€ 2.458	€ 2.328
Marktgelden	€ 52	€ 51
Havengelden	€ 82	€ 93
Kwijtschelding	€- 349	€ -338
	€ 27.874	€ 27.004

Het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW) verzorgt de uitvoering van diverse belastingen en overige heffingen voor de gemeente.

Kostendekkendheid

Bij de heffingen mogen de geraamde baten niet hoger zijn dan de geraamde lasten. Bij de toe te rekenen kosten worden onder andere de kwijschelding, de kosten van het SVHW en de kosten van toezicht meegenomen, maar de beleidsuren en uren van handhaving niet. Voor de belastingen geldt deze wettelijke eis niet. De opbrengst van de belastingen komt in de algemene middelen van de gemeente terecht.

1. Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De hoogte van de OZB is een percentage van de WOZ-waarde van een onroerende zaak. Deze waarde wordt jaarlijks vastgesteld. Omdat de uitkomsten van de taxatie door het SVHW voor de begroting 2021 nog niet definitief zijn, wordt gerekend met de (geactualiseerde) waardegegevens van 2020 en de geschatte waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen. De verwachting is dat de gemiddelde WOZ-waarde van woningen en niet-woningen in onze gemeente stijgt met respectievelijk 6,8% en 1,1%. De totale opbrengst van de OZB wordt geïndexeerd met de inflatie (1,8%).

Op basis van deze cijfers zien de tarieven er als volgt uit:

	2021	2020	2019
Eigenaren woning	0,1069%	0,1125%	0,1176%
Eigenaren niet-woning	0,2512%	0,2508%	0,2521%
Gebruikers niet-woning	0,2084%	0,2093%	0,2124%

2. Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker. Bij woningen wordt de hoogte van de rioolheffing bepaald door de grootte van het huishouden. Bij niet-woningen is de WOZ-waarde de basis. Het tarief wordt dit jaar alleen met inflatie (1,8%) gecorrigeerd.

	2021	2020	2019
Woning: eenpersoonshuishouden	€ 189,35	€ 186,00	€ 211,15
Woning: meerpersoonshuishouden	€ 252,45	€ 248,00	€ 281,55
Niet-woning: % WOZ-waarde	0,0783% (maximaal € 1.113,05)	0,0769% (maximaal € 1.093,50)	0,0873% (maximaal € 1.241,30)

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	4.758.316
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-
netto kosten taakveld(en)	4.758.316
Toe te rekenen kosten	397.985
Overhead incl. (omslag)rente	704.718
BTW	699.207
Totale kosten	6.560.226
Opbrengst heffingen	6.005.123
Dekkingspercentage	91,54%

Het dekkingspercentage wordt 100% door de inzet van de Voorziening Riool van € 555.103. Dit is het verschil tussen de totale opbrengst en de totale kosten in bovenstaande tabel. Vanaf 2021 wordt de in de Algemene uitkering opgenomen "slappe bodem uitkering" niet meer ingezet als dekking voor de kosten van het riool maar voor duurzaamheid.

3. Afvalstoffenheffing

Voor 2021 worden de variabele tarieven met ca. 3,5% verhoogd en het vaste tarief stijgt met 6%. De afvalmarkt is sterk in beweging en wordt gekenmerkt door stijgende tarieven voor verwerking, lagere opbrengsten voor grondstoffen en kostenverhogingen in de inzameling. In overleg met Cyclus kijken we hoe we (met consequenties op kosten, dienstverlening en duurzaamheid) de structurele afvalkosten omlaag kunnen krijgen. Wel zijn er een aantal besparingen doorgevoerd om de kostenstijging te reduceren. Dit betreft bijvoorbeeld de invoering van een nieuw inzamelmodel voor PMD vanaf april 2020 en het beëindigen van de overeenkomst met het afvalbrengstation Gouda per 1 januari 2021. We gaan uit van kostendekkende tarieven.

	2021	2020	2019
Vast tarief	€ 170,85	€ 161,05	€ 137,00
<i>vermeerderd met:</i>			
per lediging restafval (140 liter)	€ 6,90	€ 6,65	€ 5,05
per lediging restafval (240 liter)	€ 11,85	€ 11,45	€ 8,50
per storting ondergrondse container	€ 2,95	€ 2,85	€ 2,10

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	5.654.228
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-459.319
netto kosten taakveld(en)	5.194.909
Toe te rekenen kosten	282.806
Overhead incl. (omslag)rente	133.342
BTW	750.000
Totale kosten	6.361.057
Opbrengst heffingen	6.360.900
Dekkingspercentage	100,00%

4. Hondenbelasting

De tarieven worden geïndexeerd met 1,8% en conform het amendement bij de meerjarenbegroting 2019-2022 afgebouwd in 4 jaar.

	2021	2020	2019
Eerste hond	€ 19,75	€ 38,80	€ 57,40
Elke hond boven het aantal van 1	€ 25,50	€ 50,05	€ 74,05
Kennel	€ 55,00	€ 107,90	€ 159,60

5. Toeristenbelasting

Het tarief wordt niet verhoogd met de inflatiecorrectie en blijft gelijk conform het amendement bij de meerjarenbegroting 2020-2023 om het tarief van de toeristenbelasting 2 jaar niet te verhogen.

	2021	2020	2019
Per persoon per overnachting	€ 1,75	€ 1,75	€ 1,75

6. Lijkbezorgingsrechten

De tarieven voor het verlenen van rechten worden geïndexeerd met de inflatie (1,8%). De overige tarieven worden verhoogd met 5,5%, conform het amendement bij de meerjarenbegroting 2019-2022. Daarbovenop wordt het tarief in 2021 eenmalig verhoogd met 12,8% om de kostendekkendheid te verhogen. Voor de tarieven wordt verwezen naar de vast te stellen tarieventabel bij de Verordening lijkbezorgingsrechten 2021.

Berekening van kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	1.549.728
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-206.478
netto kosten taakveld(en)	1.343.250
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	461.416
BTW	-
Totale kosten	1.804.666
Opbrengst heffingen	1.100.652
Dekkingspercentage	60,99%

Een deel van de kapitaallasten wordt gedekt uit de Reserve Begraafplaatsen en uit de Reserve Kapitaallasten. De onttrekking wordt meegenomen bij de inkomsten van het taakveld waardoor de netto kosten lager worden.

7. Leges

De tarieven worden geïndexeerd met de inflatie (1,8%). Een aantal legestarieven is wettelijk gemaximeerd, zoals het tarief voor een paspoort, een rijbewijs en een aanwezigheidsvergunning speelautomaten. In die gevallen wordt het maximale tarief gehanteerd (afgerond op € 0,05 naar beneden).

De tarieven voor de omgevingsvergunningen worden met 4% extra verhoogd om de kostendekkendheid te verhogen conform eerdere besluitvorming.

Voor de tarieven wordt verwezen naar de vast te stellen tarieventabel bij de Legesverordening 2021.

Berekening van kostendekkendheid van de leges	
titel 1: algemene dienstverlening	
Loonkosten taakveld(en)	506.641
Overige directe kosten taakveld(en)	501.501
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
netto kosten taakveld(en)	1.008.141
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	449.897
BTW	-
Totale kosten	1.458.038
Opbrengst heffingen	854.400
Dekkingspercentage	58,60%

Berekening van kostendekkendheid van de leges	
titel 2: fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	
Loonkosten taakveld(en)	857.266
Overige directe kosten taakveld(en)	155.145
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-
netto kosten taakveld(en)	1.012.411
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	761.252
BTW	
Totale kosten	1.773.664
Opbrengst heffingen	1.569.206
Dekkingspercentage	88,47%

Berekening van kostendekkendheid van de leges	
titel 3: Europese Dienstenrichtlijn / Horeca	
Loonkosten taakveld(en)	80.346
Overige directe kosten taakveld(en)	38.672
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
netto kosten taakveld(en)	119.018
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	71.347
BTW	
Totale kosten	190.365
Opbrengst heffingen	7.126
Dekkingspercentage	3,74%

Berekening van kostendekkendheid van de leges	
titel 3: Europese Dienstenrichtlijn / Evenementen en markten	
Loonkosten taakveld(en)	321.383
Overige directe kosten taakveld(en)	154.689
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	
netto kosten taakveld(en)	476.072
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	285.388
BTW	
Totale kosten	761.460
Opbrengst heffingen	22.593
Dekkingspercentage	2,97%

Berekening van kostendekkendheid van de (APV) Standplaatsen	
titel 3: Europese Dienstenrichtlijn Standplaatsen	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	15.128
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-
netto kosten taakveld(en)	15.128
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	9.772
BTW	-
Totale kosten	24.900
Opbrengst heffingen	14.459
Dekkingspercentage	58,1%

Berekening van kostendekkendheid van de leges	
titel 3: Europese Dienstenrichtlijn /Kinderopvang	
Loonkosten taakveld(en)	19.651
Overige directe kosten taakveld(en)	74.636
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-
netto kosten taakveld(en)	94.287
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	17.450
BTW	
Totale kosten	111.737
Opbrengst heffingen	5.070
Dekkingspercentage	4,54%

8. Marktgelden

De marktgelden kennen een gedifferentieerd tarief gehanteerd voor de grote markten, de kleine markten en de mini markten. De tarieven worden geïndexeerd met de inflatie (1,8%). De tarieven bedragen per strekkende meter frontbreedte voor een vaste standplaats per kwartaal:

	2021	2020	2019
grote markt (min. 20 vergunninghouders)	€ 27,55	€ 27,05	€ 26,70
kleine markt (6-19 vergunninghouders)	€ 18,10	€ 17,80	€ 17,55
mini markt (1-4 vergunninghouders)	€ 11,85	€ 11,65	€ 11,50

Berekening van kostendekkendheid van de marktgelden				
	20 en meer	6 t/m 19	1 t/m 5	totaal
Begrote kosten	€ 18.383	€ 30.639	€ 7.003	€ 56.025
Begrote opbrengsten	€ 23.100	€ 25.340	€ 3.792	€ 52.232
Dekkingspercentage	125,7%	82,7%	54,1%	93,2%

Het tarief van de kleine markten is bewust laag gehouden, omdat er minder vraag is naar standplaatsen op kleine markten en we de leefbaarheid van de kleine kernen willen behouden.

9. Havengelden

De tarieven worden geïndexeerd met de inflatie (1,8%). Voor de tarieven wordt verwezen naar de vast te stellen Verordening havengelden 2021.

Berekening van kostendekkendheid van de Havengelden	
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	132.853
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-11.950
netto kosten taakveld(en)	120.902
Toe te rekenen kosten	-
Overhead incl. (omslag)rente	62.047
BTW	-
Totale kosten	182.950
Opbrengst heffingen	81.035
Dekkingspercentage	44,29%

10. Overige heffingen

Voor de bijdragen van de bedrijveninvesteringszones (BIZ-heffing) treedt de gemeente op als dienstverlener. De stichtingen zorgen voor de plannen en de uitvoering ervan. De bij aanvang van de BIZ opgestelde verordening geldt voor het hele BIZ-tijdvak (2019-2023) en bevat de tarieven voor alle jaren.

Er is een BIZ-heffing voor het centrum van Schoonhoven. Voor het centrum van Bergambacht en voor het industrieterrein in Bergambacht wordt onderzocht of er voldoende draagvlak is voor een nieuwe BIZ per 1 januari 2021 in deze twee gebieden.

11. Overzicht lokale lastendruk

Tot de woonlasten behoren de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De woonlasten vormen grotendeels de lokale lastendruk.

De WOZ-waarde 2020 is gecorrigeerd met de gemiddelde waardestijging van woningen (6,8%). Bij de afvalstoffenheffing is uitgegaan van een meerpersoonshuishouden met een container van 240 liter die 10x per jaar geleegd wordt.

Eigenaar woning	2021	2020	2019
WOZ-waarde	€ 291.000	€ 273.000	€ 265.000
OZB	€ 311,00	€ 307,00	€ 311,00
Afvalstoffenheffing	€ 289,35	€ 275,55	€ 222,00
Rioolheffing	€ 252,45	€ 248,00	€ 281,55
	€ 852,80	€ 830,55	€ 814,55

Huurder woning	2021	2020	2019
Afvalstoffenheffing	€ 289,35	€ 275,55	€ 222,00
Rioolheffing	€ 252,45	€ 248,00	€ 281,55
	€ 541,80	€ 523,55	€ 503,55

De woonlasten van de omliggende gemeenten voor 2021 zijn nog niet beschikbaar. Om de woonlasten te kunnen vergelijken, is gebruik gemaakt van de woonlasten 2020. Deze woonlasten zijn berekend met behulp van de COELO-atlas 2020 (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lager Overheden), uitgaande van een eigen woning met een WOZ-waarde van € 273.000 en een huishouden van twee personen.

Gemeente	OZB	afvalstoffenheffing	rioolheffing	woonlasten
Krimpenervwaard	€ 307	€ 225	€ 248	€ 780
Bodegraven-Reeuwijk	€ 354	€ 254	€ 281	€ 889
Gouda	€ 275	€ 281	€ 534	€ 1.090
Krimpen aan den IJssel	€ 301	€ 330	€ 217	€ 848
Oudewater	€ 355	€ 261	€ 266	€ 882
Zuidplas	€ 293	€ 282	€ 229	€ 804
Landelijk gemiddelde	€ 295	€ 283	€ 199	€ 777

12. Kwijtschelding

Mensen met een laag inkomen kunnen kwijtschelding van de belastingen aanvragen. Ook kleine ondernemers kunnen kwijtschelding van hun privé aanslagen aanvragen.

Het SVHW behandelt de kwijtscheldingsverzoeken. Als het eerste verzoek leidt tot kwijtschelding, kan de aanvrager toestemming verlenen voor geautomatiseerde kwijtschelding. Dan hoeft, bij gelijkblijvende omstandigheden, niet jaarlijks een kwijtscheldingsverzoek ingediend te worden.

Het kwijtscheldingsbeleid is gebaseerd op de 100%-bijstandsnorm van het Rijk. De kosten voor de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid worden doorberekend in de tarieven van de verschillende heffingen.

De kwijtschelding heeft betrekking op de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de hondenbelasting (voor de eerste hond).

B. Weerstandvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandvermogen en de risicobeheersing van de gemeente Krimpenerwaard. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vraagt in deze paragraaf minimaal in te gaan op een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. Deze risico-inventarisatie wordt twee keer per jaar geactualiseerd (voor de begroting en voor de jaarrekening).

Weerstandscapaciteit

Met de weerstandscapaciteit bedoelen we al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. Denk hierbij aan de algemene reserve en de reserve weerstandvermogen.

De reserve weerstandvermogen is gebaseerd op de geïnventariseerde risico's. Voor deze begroting onderscheiden we:

• 'Reguliere' risico's		€ 9.911.951
• COVID19-risico's 2021 (zie paragraaf H)	€ 1.435.735	
Ontdubbelen risico inkomensregeling	- € 405.000 *	
Totaal COVID19-risico's 2021		€ 1.030.735
• Totaal		€ 10.942.686

(* Het risico bij inkomensregelingen is zowel opgenomen bij de COVID19-risico's als bij de Reguliere risico's)

Het is onwaarschijnlijk dat alle geïnventariseerde risico's zich tegelijkertijd in volle omvang voordoen. De gemeente Krimpenerwaard heeft ervoor gekozen om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen op 50% voor Reguliere risico's en 10% voor COVID-19-risico's.

Hetgeen neerkomt op:

- 50% van de geïdentificeerde 'Reguliere' risico's af te dekken, 50% van € 9.991.951 = € 4.955.976
- 10% van de COVID-19-risico's af te dekken, 10% van € 1.030.735 = € 103.074

Totaal € 5.059.050 af te dekken door middel van de reserve weerstandvermogen.

De algemene reserve	€ 6.082.214
De reserve weerstandvermogen	€ 5.059.050
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	€ 11.141.264

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen wordt weergegeven als een ratio tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en het totaal van de gekwantificeerde risico's.

De weerstandscapaciteit bedraagt € 11.141.264. De geïnventariseerde risico's bedragen € 10.942.686. Het weerstandvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de geïnventariseerde risico's. Dit verhoudingsgetal bedraagt derhalve 1,02.

Ratio	Waardering
Boven 2,0	Uitstekend
Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
Tussen 0,8 en 1,4	Matig
Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
Onder 0,6	Ruim onvoldoende

Het kengetal 1,02 (Jaarrekening 2019: 2,48) geeft aan in hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen en wordt beoordeeld als matig.

Risicomanagement

Risicomanagement kent meerdere doelstellingen. In de nota Risicomanagement, die in oktober 2016 in de raad is vastgesteld, hebben wij de volgende doelstellingen benoemd:

1. Inzicht verkrijgen in de risico's die wij als gemeente lopen. Dit zijn zowel financiële als niet-financiële risico's. Daarbij moeten beheersmaatregelen deze risico's verminderen.
2. Vergroten van het risicobewustzijn van alle medewerkers binnen de gemeente in houding en gedrag. Risicobewustzijn moet onderdeel zijn van de bedrijfscultuur.
3. Beoordelen van het benodigde weerstandsvermogen.
4. Voldoen aan wet- en regelgeving (BBV).

Bij risico's maken we een onderscheid tussen risico's die wel en risico's die niet van belang zijn voor de weerstandscapaciteit. Bepaalde risico's zijn niet van belang voor de weerstandscapaciteit als de begroting- en rekeningcyclus in orde is en we adequate beheersmaatregelen of (verlies)voorzieningen hebben getroffen. Risico's die van belang zijn voor de weerstandscapaciteit zijn bijvoorbeeld bedrijfsrisico's als grondexploitatie, de sociaaleconomische ontwikkelingen, garantieverplichtingen, schadeclaims en renterisico's.

De risico-inventarisatie is in juli en augustus 2020 geactualiseerd. De uitkomsten hiervan zijn, voor wat betreft de reguliere risico's in deze paragraaf verwerkt. Voor wat betreft de COVID-19-risico's wordt verwezen naar paragraaf H.

Inventarisatie van de risico's

Op basis van de geïnterviewde risico's is een inschatting gemaakt van de mogelijke financiële tegenvallers. Om bij de inventarisatie een redelijke inschatting te kunnen maken van de kansen dat risico's zich voordoen en de financiële consequenties, hebben we gebruik gemaakt van bandbreedtes. Bij de opzet van de bandbreedtes is rekening gehouden met de omvang van risicovolle situaties in Krimpenerwaard, afgezet tegen de schaal waarop Krimpenerwaard opereert.

Klasse	Norm	Risico %
1	Minder of 1 keer per 10 jaar	10%
2	1 x per 5 – 10 jaar	30%
3	1 x per 2 – 5 jaar	50%
4	1 x per 1 – 2 jaar	70%
5	1 x per jaar of vaker	90%

Bij elk risico is geïnterviewd welke beheersmaatregelen zijn getroffen die het risico verkleinen. Vervolgens is een inschatting gemaakt van het maximaal financiële risico dat resteert. Met behulp van het percentage, behorend bij de klasse (bijvoorbeeld 10%), en het bedrag opgenomen bij "maximaal financieel gevolg restrisico" wordt het financiële gevolg voor de weerstandscapaciteit berekend. Hieronder een overzicht van de Reguliere Risico's >= € 50.000 op basis van het op deze wijze berekende financiële gevolg.

Risico's >= € 50.000		
1	SD/SZ - Diverse risico's Jeugd, Wmo en Participatiewet	€ 4.392.000,00
2	Gebiedsovk01 - Opgave natuur	€ 3.000.000,00
3	RO09 - Risico agv uitvoeren projecten gebiedsontwikkeling en vastgoed	€ 500.000,00
4	GREX01 - Exploitatierisico's	€ 257.747,00
5	SD04 - Financiële verplichtingen tav sport en maatschappelijk voorzieningen kunnen leiden tot financiële risico's	€ 225.000,00
6	OW02 - Afwaardering en beheeroverdracht Steinsedijk in Haastrecht	€ 112.000,00
7	ALG01 - Niet voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming	€ 105.000,00
8	RO10 - Risico afval (discussie over operationele zaken niet contractueel afgesproken)	€ 100.000,00
9	OW01 - Beheer Openbare Ruimte: aansprakelijkheid als gevolg van niet voldoen aan zorgplicht	€ 100.000,00
10	RO07 - Onvoldoende weerstandsvermogen bij Groenalliantie	€ 77.250,00
11	S&I12 - Onvoldoende naleven van beleid en procedures (H15-BIG / BIO-H18)	€ 70.000,00
12	FIN01 - Risico nieuwe inzichten hoogte Algemene Uitkering uit Gemeentefonds	€ 50.000,00
13	FIN02 - Risico onjuiste weergave stand reserves en voorzieningen	€ 50.000,00
14	Overige risico's	€ 872.954,00
Totaal		€ 9.911.951,00

De benodigde weerstandscapaciteit op basis van de geïnterviewde risico's bedraagt € 10,9 miljoen (€ 9,9 miljoen reguliere risico's + € 1,0 miljoen COVID-19-risico's). Bij de Jaarrekening 2019 was dit € 7,6

miljoen. De verhoging van het risico met € 3,3 miljoen wordt voornamelijk veroorzaakt door de COVID-19-
risico's (+ € 1,0 miljoen) en een verhoging van het risico bij het Sociaal Domein opgenomen onder 1 (+ € 2,3
miljoen).

Hieronder volgt een toelichting op de risico's van € 50.000 en groter.

Toelichting geïnventariseerde risico's

Vanaf de Begroting 2021 worden alle risico's van € 50.000 en groter toegelicht. Voor de toelichting op de
COVID-19-risico's wordt verwezen naar paragraaf H. Hieronder een toelichting op de Reguliere risico's.

1 - SD/SZ - Diverse risico's Jeugd, Wmo en Participatiewet

Jeugd en Wmo

De uitgaven voor Jeugdhulp en de Wmo-voorzieningen worden jaarlijks zo reëel mogelijk begroot. Door het
open einde karakter van deze voorzieningen kennen de uitgaven een vaak niet te voorzien verloop. Een
toename van de kosten kan het gevolg zijn van mutaties in het volume en in de prijsafspraken. Binnen de
Jeugdhulp wordt 70% van de indicaties buiten het gemeentelijke kanaal om afgegeven door directe verwijzers
als huis- en jeugdartsen.

Binnen het Sociaal Domein wordt aan verschillende leveranciers, soms onder landelijk druk vanuit de
Vereniging van Nederlandse Gemeenten, voorschotten betaald om de continuïteit van de dienstverlening te
kunnen waarborgen. Het risico bestaat dat betaalde voorschotten bij een faillissement van de dienstverlener
niet meer kunnen worden verrekend.

Bij de Wmo heeft de verlaging van de eigen bijdrage een aanzuigende werking op de maatwerkvoorzieningen.
We zien over 2019 en 2020 een toename van de Wmo uitgaven. De toename is deels het gevolg van de
toenemende vergrijzing en deels ten gevolge van de verlaging van het abonnementstarief.
Daarnaast bestaat de kans dat niet tijdig gesignaleerd wordt dat mensen (tijdelijk) minder zelfredzaam zijn.
Het gaat hierbij om alle doelgroepen binnen de samenleving. Jong en oud. Het risico bestaat eruit dat de
gemeente opeens voor hoge kosten komt te staan omdat te laat kan worden ingegrepen.

Participatiewet

Sinds mei 2018 neemt het cliëntenbestand van uitkeringsgerechtigden af. Met ingang van 2019 vallen we
onder de uitgavedrempel om voor een vangnetuitkering in aanmerking te komen. De afwijking tussen
inkomsten en uitgaven (tot aan de uitgavedrempel) komt daarmee voor rekening van de gemeente.

2 - Gebiedsovereenkomst

De gemeente heeft samen met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, de regie over
de samenhangende opgaven in hun buitengebied. De gemeente treedt samen met het hoogheemraadschap
op als gezamenlijk opdrachtnemer. Als de totale kosten van het project boven € 63,6 miljoen uitstijgen dan
komt de eerste vier miljoen van de overschrijding ten laste van de gemeente en het hoogheemraadschap. Dit
in de verhouding 75% gemeente en 25% hoogheemraadschap. Deze verdeling is gebaseerd op de inbreng
van beide partijen in de overeenkomst. Het project Gebiedsovereenkomst Veenweiden zal nog een aantal jaar
doorlopen.

De drie overheden (provincie, hoogheemraadschap en gemeente) zijn voornemens een tweede addendum
overeen te komen. In dit addendum worden nieuwe afspraken vastgelegd over de planning en de financiën.
De termijn waarbinnen de opgave Natuur gerealiseerd moet worden, wordt daarin verlengd tot en met 31
december 2026. Daarnaast worden nieuwe afspraken gemaakt over de benodigde financiën. Ook worden
afspraken gemaakt bij overschrijding of onderbesteding. Vanwege de verlenging van de realisatietermijn zal
ook sprake (kunnen) zijn van kostenstijgingen als gevolg van inflatie.

Het gemeentelijk risico zal gedurende de realisatie van het project steeds beter en pas compleet na
afronding van het project inzichtelijk zijn. Op dit moment is het nog te vroeg om het risico af te waarderen.

3 - Uitvoeren projecten gebiedsontwikkeling en vastgoed

De gemeente heeft een groot aantal ruimtelijke ontwikkelingsprojecten lopen. Alle projecten hebben een
grote financiële omvang en zijn meerjarig (doorlooptijd). Hierdoor zijn er dus ook risico's. Voor veel projecten
gaat de gemeente een samenwerkingsovereenkomst aan met een marktpartij, in veel gevallen in de vorm
van een anterieure overeenkomst. Hierdoor worden de financiële risico's grotendeels verlegd naar de
marktpartij. De projecten bevinden zich in verschillende fasen, waardoor er sprake is van risicospreiding. Er
is voor gekozen om niet voor elk project apart een risico uit te werken. Er is één risico uitgewerkt ten aanzien
van de projecten met betrekking tot gebiedsontwikkeling en vastgoed. Hierbij is een bedrag van € 500.000
opgenomen in de benodigde weerstandscapaciteit om de mogelijke risico's uit deze projecten op te kunnen
vangen.

4 - Grondexploitaties

In de grondexploitaties zijn er verschillende soorten risico's. Bijvoorbeeld: financieel, technisch, organisatorisch etc. Voor de begroting zijn de risico's geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een neerwaartse aanpassing van de benodigde weerstandscapaciteit. De neerwaartse aanpassing is het gevolg van het verbeterde economisch klimaat en de voortschrijding van de diverse grondexploitaties (risico's nemen af naarmate de projecten vorderen). Een gedeelte van deze risico's (€ 3,3 mln) is opgenomen in de verliesvoorziening. Opname in de verliesvoorziening vindt plaats als het risico groter dan 50% wordt geacht en er sprake is van een verliesgevende exploitatie. Na verwerking in de risicovoorziening resteert een bedrag van € 257.747 aan risico's dat is opgenomen in de weerstandscapaciteit.

In paragraaf G – Grondbeleid wordt nader ingegaan op de grondexploitaties binnen onze gemeente en de gevormde reserves en voorzieningen.

5 - Verplichtingen ten aanzien van sport en maatschappelijk voorzieningen

Op basis van in het verleden gemaakte afspraken heeft de gemeente verplichtingen ten aanzien van enkele sportverenigingen en culturele instellingen.

6 - Steinsedijk

Met ingang van 1 januari 2017 is de Waterwet gewijzigd. Onderdeel van de wetswijziging is een wijziging in de normering van dijken. De Steinsedijk in Haastrecht heeft daardoor voor een groot deel de waterkerende functie verloren en is dus formeel geen dijk meer. Dit betekent dat het hele dijklichaam in beheer en onderhoud door Rijnland aan de gemeente kan worden overgedragen. Aangezien het dijklichaam in slechte staat van onderhoud verkeert, vordert de gemeente van Rijnland de kosten van herstel van het dijklichaam. Deze kosten worden begroot op € 8,4 miljoen af te schrijven in 80 jaar. Het gemiddelde risico bedraagt daardoor € 112.000. De inzet van de onderhandelingen is volledige compensatie vanuit waterschap, provincie of het rijk.

7 - Niet voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming

De gemeente is verplicht passende technische en organisatorische maatregelen te treffen om ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens van burgers. Vanaf 25 mei 2016 geldt de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en organisaties in de publieke en private sector hadden tot 25 mei 2018 de tijd voor het aanpassen van de bedrijfsvoering op de AVG. Organisaties die vanaf dat moment niet aan de AVG voldoen lopen boeterisico's, die kunnen oplopen tot € 20 miljoen of maximaal 4% van de jaaromzet.

8 - Risico Afval

De afvalmarkt is sterk in beweging en wordt gekenmerkt door stijgende tarieven voor verwerking, lagere opbrengsten voor grondstoffen en kostenverhogingen in de inzameling. Zo vallen de inkomsten PMD (plastic-metalen- en drankverpakkingen) tegen. Dit leidt tot een correctie op de ontvangen voorschotten.

9 - Beheer openbare ruimte: aansprakelijkheid bij niet voldoen aan zorgplicht

In de openbare ruimte bevinden zich een areaal aan wegen, groen, riolering en diverse civieltechnische kunstwerken, welke in beheer en onderhoud zijn van onze gemeente. Op basis van jurisprudentie heeft de CROW (nationale kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur) een handreiking gegeven hoe de kans op claims kan worden verkleind. Dit kan door een goed functionerend beheersproces. Dit beheersproces bestaat uit een onderhouds-, meldingen- en inspectieproces. Ondanks dit beheersproces kan het voorkomen dat de gemeente geconfronteerd wordt met een claim. Deze claim zal in eerste instantie ingediend worden bij onze verzekering. Het kan echter voorkomen dat de verzekering om moverende redenen niet overgaat tot uitbetaling. Dit kan gebeuren door bewezen achterstallig onderhoud of door onvoorziene omstandigheden bij zware regen- of sneeuwval. De hoogte van het risico is gebaseerd op een claim bij blijvende invaliditeit van een burger door het niet voldoen aan onze zorgplicht. De kans dat dit risico zich voordoet is bepaald op 10%. (eens in de 10 jaar.)

10 - Onvoldoende weerstandsvermogen Groenalliantie

De provincie is per 1 januari 2018 uitgetreden. De provincie draagt van 2022-2025, nog 90% bij. Door de uittreding van de provincie is er een onzekerheid voor de (structurele) financiële bijdrage ná 2025. Deze is ingeschat op € 457.000. Voor dit risico worden binnen de Groenalliantie gefaseerd maatregelen genomen. Het bestuur van Groenalliantie wil dat alle gemeenten gelijkwaardig bijdragen aan de Groenalliantie. Ook is afgesproken dat in 2022 de Investeringsreserves van de beide deelgebieden worden samengevoegd. Met ingang van 1 januari 2016 is de Vennootschapsbelasting voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn in een extern advies ten behoeve van alle recreatieschappen in beeld gebracht. De conclusie van dit advies is dat de recreatieschappen geen vennootschapsbelasting verschuldigd zijn. Aangezien de inhoud van het advies (nog) niet is afgestemd met de Belastingdienst, blijft de vennootschapsbelasting een risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

11 - Onvoldoende naleven van informatiebeleid en procedures

Dit risico gaat over het voorkomen van schending van enige wetgeving, wettelijke en regelgevende of contractuele verplichtingen, en van beveiligingseisen.

Het niet toezien op de naleving van het onlangs geactualiseerde informatiebeveiligingsbeleid kan tot gevolg hebben dat er wel regels zijn afgesproken en maatregelen zijn genomen, maar dat men er zich niet of onvoldoende aan houdt. Het risico is bruto hoog geprioriteerd. We hebben echter vele beheersmaatregelen getroffen, waardoor het risico (netto) slechts beperkt drukt op het weerstandsvermogen.

12 - Risico nieuwe inzichten hoogte Algemene Uitkering uit Gemeentefonds

Gemeenten ontvangen het grootste gedeelte van hun inkomsten uit de Algemene uitkering van het Gemeentefonds. Hoeveel uitkering wordt ontvangen is voor een groot gedeelte afhankelijk van de hoogte van de rijksuitgaven. Wijzigingen in de rijksuitgaven hebben direct invloed op de omvang van de Algemene uitkering (samen de trap op en samen de trap af). De jaarlijkse toe- of afname van de Algemene uitkering op basis van dit principe wordt het accres genoemd. Het accres heeft de afgelopen jaren weinig stabiliteit laten zien. Het ene moment is er een flinke tegenvaller, een tijdje later gevolgd door een flinke meevaller. Het is dan ook zeer lastig om hier op een goede manier mee om te gaan.

Er is een risico dat nieuwe inzichten de hoogte van de Algemene Uitkering beïnvloeden. De gemeente is voor een groot gedeelte afhankelijk van de inkomsten uit het Gemeentefonds. Als de uitkering tegenvalt, kan dit betekenen dat het financieel beleid moet worden bijgesteld.

13 - Risico onjuiste weergave stand reserves en voorzieningen

Het opgenomen risico is gebaseerd op te hoge onttrekkingen per boekjaar, waardoor mogelijk onterecht extra stortingen moeten worden gedaan in de voorziening. Als gevolg van een aantal genomen beheersmaatregelen is de kans op een extra storting in reserves en voorzieningen verkleind.

Remu-claim

Bij de verkoop van de aandelen Eneco is de zogenaamde REMU-claim buiten beschouwing gelaten. Dat betekent dat de verantwoordelijkheid van deze claim blijft rusten bij de huidige aandeelhouders. De gemeente Utrecht, provincie e.a. zijn tegen de uitspraak van de rechter in hoger beroep gegaan. De uitspraak in hoger beroep wordt in september 2020 verwacht. De adviseurs van de aandeelhouderscommissie schatten de kans, dat de rechter met de stelling van de provincie, de gemeente Utrecht e.a. meegaat, zeer laag in. De inschatting van het risico voor de gemeente Krimpenerwaard is maximaal € 1.386.000 (0,566 % van € 245 miljoen). Deze claim vormt daarmee wel een mogelijk risico maar deze komt niet ten laste van het weerstandsvermogen. Als het risico zich voordoet wordt dit ten laste van de opbrengst van de verkoop van de aandelen Eneco gebracht.

Kengetallen

Gezien het stijgende belang van onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten, een grotere druk op doelmatigheid en een steeds meer divers wordende context (ontwikkeling van financiële producten, meer verbonden partijen, meer taken zoals bijvoorbeeld in het Sociaal Domein) is het belang van inzicht in de financiële positie toegenomen.

Om aan het voorgaande tegemoet te komen, schrijft het BBV een verplichte basis set van vijf financiële kengetallen voor die moeten worden opgenomen in deze paragraaf. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen.

In de volgende tabel zijn de verplichte kengetallen, inclusief betreffende waarden voor onze gemeente opgenomen. Onder de tabel volgt een nadere toelichting per kengetal en wordt de link gelegd tussen waarden op de verschillende kengetallen.

Kengetallen	Rekening	Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Netto schuldquote	34%	29%	43%	45%	50%	53%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	29%	25%	37%	39%	44%	47%
Solvabiliteitsratio	37%	32%	39%	37%	36%	35%
Structurele exploitatieruimte	1,8%	0,2%	0,0%	-0,6%	-1,1%	-0,9%
Grondexploitatie	4%	0%	0%	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	109%	113%	110%	110%	110%	110%

Voor de toelichting per kengetal wordt gebruik gemaakt van het dashboard Financiële kengetallen van uw gemeente van het Ministerie van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties. Daarbij worden de cijfers van de

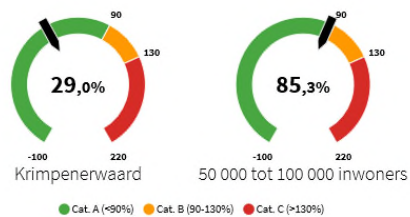
eigen gemeente geplaatst in de context met landelijke cijfers en de cijfers van de gemeentegrootte 50.000 tot 100.000 inwoners. Deze benchmark is gebaseerd op de cijfers uit de Begroting 2020.

Netto schuldquote (ongecorrigeerd)

De niet gecorrigeerde netto schuldquote geeft het risico voor de gemeente weer als derden niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen. Denk bijvoorbeeld aan een woningcorporatie, die geld heeft geleend bij de gemeente.

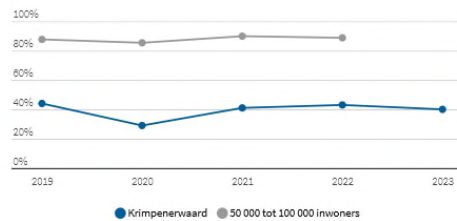
Hoe lager, hoe beter

Netto schuldquote

BZK | 2020

Netto schuldquote

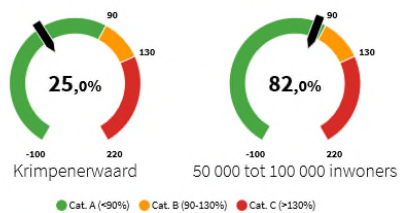
BZK | 2019 - 2023

Netto schuldquote (gecorrigeerd)

De netto schuldquote geeft aan of uw gemeente in staat is de schulden terug te betalen voordat zij volledig zelf aan de lot staat.

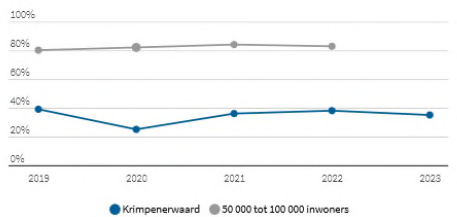
Hoe lager, hoe beter

Gecorrigeerde netto schuldquote

BZK | 2020

Gecorrigeerde netto schuldquote

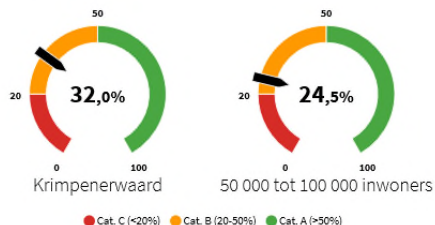
BZK | 2019 - 2023

Solvabiliteit

De mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Dit wordt berekend op basis van het eigen vermogen en de bezittingen van de gemeente.

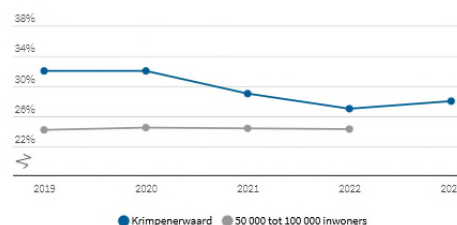
Hoe hoger, hoe beter

Solvabiliteit

BZK | 2020

Solvabiliteit

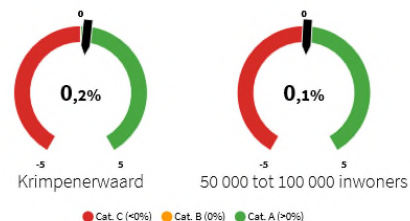
BZK | 2019 - 2023

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, door de structurele baten en structurele lasten te vergelijken met de totale baten.

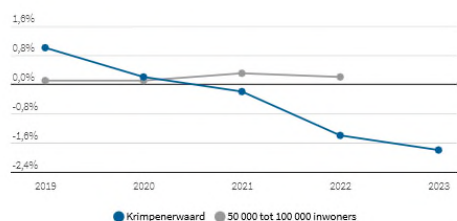
Hoe hoger, hoe beter

Structurele exploitatieruimte

BZK | 2020

Structurele exploitatieruimte

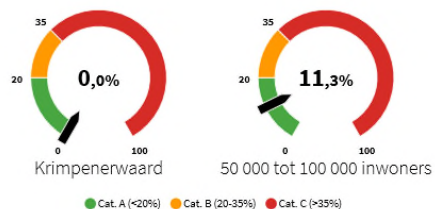
BZK | 2019 - 2023

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geroemde) baten.

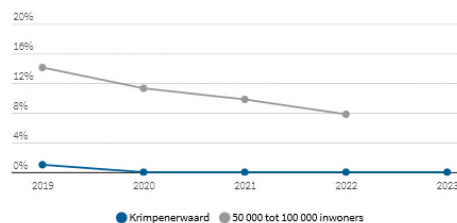
Hoe lager, hoe beter

Grondexploitatie

BZK | 2020

Grondexploitatie

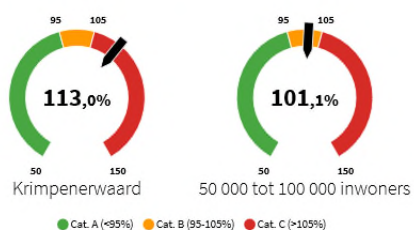
BZK | 2019 - 2023

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid.

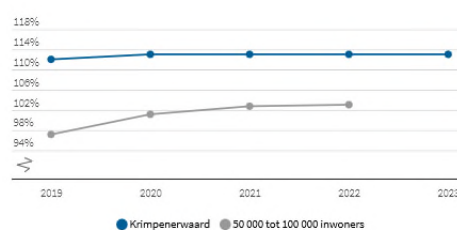
Hoe lager, hoe beter

Belastingcapaciteit

BZK | 2020

Belastingcapaciteit

BZK | 2019 - 2023

C. Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn bezittingen van de gemeente die gedurende een lange periode gebruikt worden om een bijdrage te leveren aan het maatschappelijke belang. Het onderhoud hiervan kost veel geld. Dit neemt dan ook een groot deel van de gemeentelijke begroting in beslag. Voor kapitaalgoederen zijn vaak langlopende investeringen vereist. Achterstanden in het onderhoud hiervan kunnen, naast kapitaalvernietiging, in het ergste geval leiden tot onveilige situaties. Het is daarom zinvol om op het gebied van het onderhoud van kapitaalgoederen planmatig beleid te voeren. begrippen assetmanagement en risicomanagement.

In deze paragraaf is het beleidskader opgenomen waarin het kwaliteitsniveau is vastgelegd waarop de kapitaalgoederen worden onderhouden, de aantallen en de financiële middelen die nodig zijn voor het in stand houden hiervan. De financiële consequenties zijn inzichtelijk gemaakt voor de komende jaren, waarbij we opmerken dat aanbestedingsvoordelen of -nadelen, gelet op de hoogte van de investeringen, grote invloed kunnen hebben op de financiën. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van de rente.

De kapitaalgoederen worden onderverdeeld in de volgende drie categorieën:

1. Gebouwen
2. Wegen, civiele kunstwerken, groen, water, openbare verlichting en speelvoorzieningen; samengevoegd in het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2018-2022 (IBOR)
3. Riolering

Op de pagina's hierna is per categorie het beleidskader aangegeven. Ook is van 2021, 2022, 2023 en 2024 de begroting weergegeven

1. Gebouwen

Actueel beleidskader

De gemeente beschikt over diverse, openbare en niet-openbare, gebouwen. In de begroting wordt voor deze gebouwen rekening gehouden met klein onderhoud en groot onderhoud. In het kort komt het er op neer dat er geen achterstallig onderhoud mag ontstaan. In 2017 heeft de raad het 'Beheerplan gemeentelijk vastgoedbeheer 2017-2031' vastgesteld. Dit vormt het beleidskader voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren. Dit beheerplan wordt in 2021 geactualiseerd.

In 2021 wordt vastgoedbeleid vastgesteld. Synchroon hieraan wordt aan het voorzieningenbeleid gewerkt. Hiermee moet duidelijk worden welke rol de gemeente speelt in geval van maatschappelijk vastgoed en hoe zij deze rol uitvoert.

Na vaststelling van het vastgoedbeleid zal de zogenaamde Portefeuilleroutekaart (PFK) worden opgesteld. De PFK maakt inzichtelijk maken wat het kost aan tijd en geld om het gemeentelijke vastgoed te verduurzamen. Voor de korte termijn is reeds budget voorhanden om aan de nu geldende wettelijk verplichte maatregelen te voldoen.

Areaal

De gemeente was in 2017 nog eigenaar van 134 gebouwen. In 2017 heeft de raad besloten om 31 objecten af te stoten. Hiervan zijn 17 gebouwen in de periode 2018-2020 verkocht. Het project wordt nu conform de planning afgesloten. Daarbij merken we op dat van een aantal panden is geconstateerd dat deze om uiteenlopende redenen niet verkocht zullen worden. Te denken valt hierbij aan bijvoorbeeld ontwikkeling, onverkoopbaar of het niet aantrekkelijk zijn om nu in verhuurde staat te verkopen. De kosten blijven binnen het afgesproken budget.

Vanaf 1 januari 2021 is de gemeente eigenaar van 117 gebouwen.

Onderhoudsbudgetten

De financiële middelen voor openbare gebouwen zijn gesplitst in exploitatie (dagelijks onderhoud) en een storting in een onderhoudsvoorziening. De storting in de voorziening is toereikend om in de planperiode het groot onderhoud uit te kunnen voeren. De kosten voor het groot onderhoud worden jaarlijks inzichtelijk gemaakt middels het uitvoeren van inspecties aan de gebouwen. Voor de brandweerkazernes geldt dat het klein dagelijks onderhoud ten laste van de Veiligheidsregio komt.

De kosten zijn in de meerjarenbegroting als volgt geraamd:

Onderdeel	2021	2022	2023	2024
Lasten in exploitatie	451.373	451.373	451.373	351.373
Storting voorziening Onderhoud gebouwen	905.432	905.432	905.432	905.432
Onttrekking uit de voorziening	728.352	1.523.242	929.199	440.270

2. IBOR

Actueel beleidskader

Op 31 oktober 2017 is het IBOR 1 vastgesteld door de gemeenteraad. Het IBOR 1 geeft inzicht in de kwantiteit en kwaliteit van onze arealen en de wijze waarop het beheer en onderhoud worden uitgevoerd, in relatie tot de middelen. Tegelijkertijd is het Projectenboek 2018-2019 vastgesteld, waarin de grote, integrale onderhoudsprojecten zijn aangegeven.

De openbare ruimte is continu in beweging. De verschillen in de arealen die in het IBOR 1 zijn opgenomen en de actuele cijfers zijn te verklaren door het feit dat de afgelopen jaren veel inspecties hebben plaatsgevonden en op basis daarvan de aantallen zijn geactualiseerd. De nieuwe aantallen zijn hieronder opgenomen.

Het IBOR 1 heeft een doorlooptijd van vier jaar (tot 2022). We zien dat het plan in zijn huidige vorm (harmonisatie van beleid en middelen) niet meer toereikend is. Er zijn diverse vraagstukken en ontwikkelingen in de openbare ruimte die vragen om een herziening en uitbreiding van het beleid. Bredere maatschappelijke thema's zoals de omgevingswet, klimaatverandering, verduurzaming, technologische ontwikkelingen en een gezonde samenleving krijgen dan ook een plek in het herziene IBOR 2. Het is aan de gemeenteraad om de prioriteiten binnen deze thema's voor de komende 5 tot 10 jaar aan te geven. Het beheer en onderhoud wordt daarop afgestemd en biedt zicht op de mogelijkheden binnen de beschikbare middelen.

Areaal

Onderdeel	Aantal (1-1-2020)	Eenheid
Wegen	205	ha
Civiele kunstwerken	363	st
Lichtpunten	12.811	st
Oppervlakte groen	130	ha
Bomen	*20.923	st
Speeltoestellen	930	st
Oppervlakte water	736	ha
Oeverlengte	164	km
Oeverconstructies	86	st
Duikers	351	st

**Dit is exclusief het aantal nog te herplanten bomen die gekapt zijn op grond van de boomveiligheidscontroles en bomen die gekapt zijn bij herinrichtings- en reconstructieprojecten.*

Onderhoudsbudgetten

De kosten voor het IBOR zijn opgenomen onder Verkeer, vervoer en waterstaat (programma 2) Sport, cultuur en recreatie (programma 5) en het programma Volksgezondheid en milieu (programma 7). De financiële middelen die beschikbaar zijn voor het IBOR zijn gesplitst in exploitatie (dagelijks onderhoud) en een storting in een onderhoudsvoorziening. De storting aan de voorzieningen is toereikend om in de planperiode het groot onderhoud uit te kunnen voeren.

De kosten zijn in de meerjarenbegroting als volgt geraamd:

Onderdeel	2021	2022	2023	2024
Lasten in exploitatie	3.122.559	3.122.735	3.122.735	3.122.735
Storting voorziening IBOR	5.003.275	5.003.275	5.053.308	5.154.374
Onttrekking uit de voorziening	3.686.347	6.140.330	5.940.366	5.924.000

3. Riolering

Actueel beleidskader

Het beleidskader is gebaseerd op hetgeen is opgenomen in de Wet Milieubeheer. Daarin staat opgenomen dat een gemeente verplicht is al het afvalwater dat binnen haar grenzen vrijkomt, in te zamelen. Door de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken hebben de gemeenten ook de zorg voor het afvloeiend hemelwater en het grondwater. Deze zorgplicht is verankerd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan vGRP. In 2016 is het vGRP Krimpenerwaard 2017-2021 vastgesteld. Momenteel worden de uitgangspunten geëvalueerd en in 2021 wordt het plan geactualiseerd.

Het IBOR en vGRP zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden in onze integrale projecten. Dit zijn communicerende vaten, omdat aanpassingen bij de één direct van invloed zijn op de ander. Deze twee beleidskaders worden dan ook in nauwe samenhang opgesteld.

Door een goed beheer en onderhoud, renovatie en vervanging willen wij het rioleringsstelsel zo optimaal mogelijk laten functioneren tegen de laagst mogelijke kosten. Duurzaamheid is hierbij een kernbegrip. De riolering dient ervoor om de volksgezondheid duurzaam te beschermen, de kwaliteit van de leefomgeving op peil te houden en bodem, grondwater en oppervlaktewater duurzaam te beschermen en wateroverlast te voorkomen.

Areaal

Onderdeel	Aantal (1-1-2020)	Eenheid
Gemengd systeem	170	km
Droogweerafvoer (DWA)	58	km
Hemelwaterafvoer (HWA)	75	km
Drainage en duikers	19	km
Gemalen	64	st
Pompunits drukriolering	1839	st
Persleidingen	203	km
Bergingsbassins	16	st

Onderhoudsbudgetten

De uitgaven voor dit onderdeel vallen in grote lijnen uiteen in exploitatielasten en investeringskosten. De exploitatielasten bestaan voor een groot gedeelte uit kapitaallasten (rente en aflossing op investeringen in het riool) en overheadkosten, omdat het rioolstelsel in eigen beheer wordt onderhouden. Deze kosten worden gedekt door de tarieven.

De kosten zijn in de meerjarenbegroting als volgt geraamd:

Onderdeel	2021	2022	2023	2024
Lasten in exploitatie	1.392.409	1.392.409	1.392.409	1.309.409
Storting voorziening Riolering				
Onttrekking uit de voorziening	555.103	555.103	555.103	555.103

4. Projecten openbare ruimte

Vanwege de nog uit te voeren actualisatie van IBOR beheerplannen en het vGRP worden geen nieuwe bedragen in het meerjaren perspectief opgenomen voor de uitvoering van groot onderhoud in de buitenruimte. Vooralsnog zijn in het meerjarig investeringsprogramma (model 6) de oorspronkelijke investeringsbedragen nog opgenomen.

Aanleiding hiervoor is de nauwe samenhang tussen riolering en wegen, waarbij bewuste keuzes over levensduur en andere uitgangspunten gemaakt moeten worden. Wel lopen er op dit moment meerdere groot onderhoudsprojecten. Dit is het onderhanden werk.

Bij de geactualiseerde beheerplannen worden tevens de benodigde kredieten voor de komende projecten aangevraagd, gebaseerd op de nieuwe uitgangspunten.

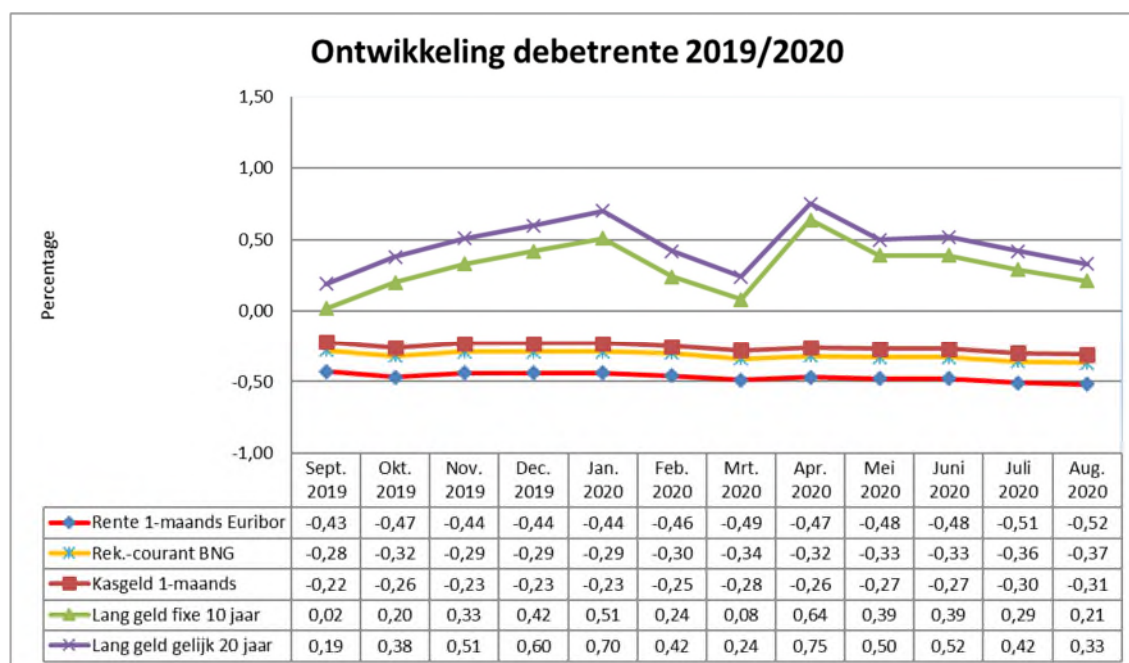
D. Financiering

In de paragraaf financiering wordt de financieringsfunctie van de gemeente Krimpenerwaard toegelicht voor de jaren 2021-2024. De toelichting vindt plaats in een onderdeel algemene ontwikkelingen en een onderdeel ontwikkelingen gemeente Krimpenerwaard. Onder de algemene ontwikkelingen komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen ten aanzien van de wet- en regelgeving aan de orde. Het onderdeel ontwikkelingen gemeente Krimpenerwaard richt zich specifiek op de renterisiconorm, de kasgeldlimiet en de financiering van de gemeente Krimpenerwaard.

Algemene ontwikkelingen

Renteontwikkelingen

Het voorspellen van de renteontwikkeling is een lastige opgave, zeker op de lange termijn. In onderstaande tabel wordt de renteontwikkeling in het afgelopen jaar weergegeven.

Euribor is het gemiddelde rentetarief waartegen een groot aantal vooraanstaande Europese banken elkaar leningen in euro's verstrekken en vormt de basis voor andere rentetarieven. De Euribor rente zal naar verwachting voorlopig laag blijven. Bij het beoordelen van de renteontwikkeling en het ontwikkelen van een renteverwachting voor de toekomst, wordt vaak gekeken naar de historische renteontwikkeling. Hierbij bestaat er een verschil in de geldmarktrente (korte rente) en de kapitaalmarktrente (lange rente).

Een aantal financiële instellingen (waaronder BNG Bank) hebben aangegeven dat het sentiment op de financiële markten grotendeels wordt bepaald door het beleid van de centrale banken. De basisdoelstelling van de Europese Centrale bank (ECB) is het handhaven van de prijsstabiliteit binnen de eurozone en daarmee het bewaken van de koopkracht en het beheersen van de inflatie. Zo kan een lage ECB-rente stimulerend werken op de economie, omdat banken goedkoop aan geld kunnen komen om te investeren. De officiële rentetarieven voor de geldmarktrente zullen in 2021 naar verwachting ongewijzigd laag blijven. Ook de lange rentetarieven blijven in 2021 op een zeer laag niveau.

Wet- en regelgeving

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) en de bijbehorende ministeriële regelingen geven het bindende kader voor de uitoefening van de treasury van de gemeenten. De onderliggende regelingen zijn:

- de regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo);
- de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (Ufdo);
- het besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden;
- de regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Op grond van artikel 212 Gemeentewet is de gemeente verplicht een financiële verordening vast te stellen. In artikel 15 van de Financiële verordening gemeente Krimpenerwaard 2019 is opgenomen dat het college eens

per vier jaar een treasurystatuut vaststelt en ter informatie aan de gemeenteraad aanbiedt. Een nieuw treasurystatuut wordt in 2020 vastgesteld.

Conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient een financieringsparagraaf op te worden genomen in de begroting en het jaarverslag (artikelen 9, 13 en 26).

Ontwikkelingen Krimpenerwaard

Beleidsvoornemen treasury

In het Treasurystatuut gemeente Krimpenerwaard 2015 heeft het college de kaders voor de treasuryfunctie bepaald. Het beleid van onze gemeente is erop gericht om de financieringsbehoefte zo gunstig mogelijk af te dekken. Omdat de rente op de kortlopende middelen in het algemeen gunstiger is dan de rente op langlopende middelen, is de verwachting dat eerst gebruik gemaakt wordt van kortlopende geldleningen als er een lening aangetrokken moet worden.

De gemeente Krimpenerwaard werkt vanuit totaalfinanciering. Alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven werden hierbij gesaldeerd voordat de gemeente zich op de geld- of kapitaalmarkt begeeft. Goed inzicht in het verloop van inkomsten en uitgaven leidt tot betere sturing op de benodigde liquiditeiten voor de komende jaren, de aan te trekken externe financiering en de ontwikkeling van de rentekosten.

Risicobeheer

Voor de beheersing van de renterisico's worden de kasgeldlimiet en de renterisiconorm gehanteerd.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de toegestane omvang van de kortlopende schuld (looptijd korter dan 1 jaar). Reden hiervoor is dat een korte schuldpositie een potentieel renterisico in zich heeft, omdat rentestijgingen direct doorwerken in de rentelasten. Het is dan ook van belang dat de grote potentiële beweeglijkheid van de rentelasten op korte financiering gedurende het begrotingsjaar beheerst wordt. Voor structurele liquiditeitstekorten is financiering met geldleningen met een looptijd langer dan 1 jaar de aangewezen oplossing. De hoogte van de kasgeldlimiet is afhankelijk van het begrotingstotaal en wordt voor 2021 als volgt berekend:

Berekening kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	Begroot 2020	Begroot 1e kw. 2021	Begroot 2e kw. 2021	Begroot 3e kw. 2021	Begroot 4e kw. 2021
Grondslag: Begrotingstotaal	€ 141.394	€ 139.654	€ 139.654	€ 139.654	€ 139.654
Toegestane kasgeldlimiet:					
- relevant percentage (wettelijk voorgeschreven)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
- in bedrag	€ 12.018	€ 11.871	€ 11.871	€ 11.871	€ 11.871
Gemiddelde kortlopende schuld (negatief betekent schuld, positief betekent tegoed)		€ -3.324	€ -16.834	€ -17.223	€ 1.521
Ruimte (+) / overschrijding (-)		€ 8.547	€ -4.963	€ -5.352	€ 13.392

Renterisiconorm

De renterisiconorm gaat er van uit dat de vaste leningenportefeuille zodanig is samengesteld dat het renterisico gelijkmatig over de jaren wordt gespreid. De renterisiconorm is gekoppeld aan het begrotingstotaal.

Berekening renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Renterisico's (aflossingen op vaste schuld):				
- Renteherziening op vaste schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
- Aflossingen	€ 6.820	€ 5.475	€ 5.975	€ 5.975
Renterisico	€ 6.820	€ 5.475	€ 5.975	€ 5.975
Berekening renterisiconorm:				
Begrotingstotaal	€ 139.654	€ 139.654	€ 139.654	€ 139.654
Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	€ 27.931	€ 27.931	€ 27.931	€ 27.931
Toetsing renterisico aan norm:				
Renterisiconorm	€ 27.931	€ 27.931	€ 27.931	€ 27.931
Renterisico	€ 6.820	€ 5.475	€ 5.975	€ 5.975
Ruimte / Overschrijding (-)	€ 21.111	€ 22.456	€ 21.956	€ 21.956

In bovenstaande tabel is rekening gehouden met de jaarlijkse aflossingen van de geraamde nog op te nemen vaste geldleningen over de periode 2021-2024. De renteherziening van een tweetal geldleningen die gepland was in 2019 en 2021 is, gezien de rentestand, in 2018 gerealiseerd. Uit de opstelling blijkt dat het risico dat de gemeente loopt op haar vaste schuld beperkt is en ruim binnen de norm blijft.

Leningenportefeuille

De schuldpositie van de gemeente wordt bepaald door de omvang van de portefeuille opgenomen geldleningen in combinatie met de debetstand op de rekening-courant. Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van de schuldpositie over de periode 2020 tot en met 2024.

Schuldpositie (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Onderhandse geldleningen binnenlandse banken					
- Hoofdsom leningen per 1 januari	€ 59.015	€ 52.195	€ 70.375	€ 74.900	€ 78.925
- Aflossingen afgesloten leningen t/m 2019	€ 6.820	€ 6.820	€ 4.225	€ 4.225	€ 3.725
- Lening per 01-10-2021 € 25.000, 20 jr., 0,75%		€ 25.000	€ 1.250	€ 1.250	€ 1.250
- Lening per 01-10-2022 € 10.000, 20 jr., 1,00%			€ 10.000	€ 500	€ 500
- Lening per 01-10-2023 € 10.000, 20 jr., 1,00%				€ 10.000	€ 500
- Lening per 01-10-2024 € 10.000, 20 jr., 1,00%					€ 10.000
Hoofdsom leningen per 31 december	€ 52.195	€ 70.375	€ 74.900	€ 78.925	€ 82.950

In de meerjarenbegroting 2020-2023 werd rekening gehouden met het aantrekken van een langlopende geldlening in 2020 van 15 miljoen euro met een looptijd van 20 jaar. Op basis van de nog niet bestede verkoopopbrengst Eneco aandelen is de verwachting dat deze lening in 2021 moet worden aangetrokken. Ook voor de periode 2022 tot en met 2024 is rekening gehouden met het aantrekken van langlopende geldleningen. De financieringsbehoefte in de komende jaren is met name afhankelijk van het tempo waarin voorgenomen investeringen worden gerealiseerd.

Vervroegde aflossing van bestaande leningen kan plaatsvinden als de contante waarde van de rentebetalingen op een nieuwe lening lager is dan de contante waarde van de rentebetalingen van de oude lening, rekening houdend met een boete, die bij vervroegde aflossing betaald moet worden. Daarbij moet het voordeel groter zijn dan de boete. Navraag in 2015, 2018 en ultimo 2019 bij de BNG Bank leerde dat vervroegde aflossing van leningen geen voordeel biedt voor de gemeente Krimpenerwaard.

Renteresultaat

Voor de interne doorberekening van de rentelasten hanteren we voor 2021 een percentage van 0,9%. De interne rekenrente wordt gebruikt voor rentetoerekening aan investeringen, grondexploitatie en taakvelden. Onderstaand renteschema geeft inzicht in de rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Rentetoerekening (bedragen x € 1.000)	2021
a. Externe rentelasten over korte en lange financiering	€ 941
b. Externe rentebaten over korte en lange financiering	€ -6
Saldo rentelasten en rentebaten	€ 935
c1. Doorberekende rente aan grondexploitatie	€ -12
c2. Rente projectfinanciering	€ -16
c3. Rentebaten van doorverstrekte leningen	€ -100
	€ -128
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€ 807
d1. Rente over eigen vermogen	€ 236
d2. Rente over voorzieningen	€ -
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	€ 1.043
e. De aan taakvelden toegerekende rente	€ -1.170
Boekwaarde activa welke integraal wordt gefinancierd (peildatum 01-01-2021, conform mjb. 2021-2024)	€ 130.000
Voorcalculatorisch rentepercentage begroting 2021	0,9%
Renteresultaat op taakveld Treasury (-/- = voordelig)	€ -127

Bij de berekening van de renteomslag mag er sprake zijn van een renteresultaat. Het renteresultaat 2021 van € 127.000 is terug te vinden op het taakveld Treasury. Het bij het samenstellen van de begroting berekende (voor)gecalculeerde omslagpercentage bedraagt 0,8% en mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond.

Dit biedt de mogelijkheid om de toegerekende rente aan de taakvelden op basis van de staat van activa in de meerjarenbegroting te stabiliseren. Het in de begroting 2021 gehanteerde rente-omslagpercentage van 0,9% is derhalve gelijk aan het gehanteerde percentage van 2020.

Indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie is verplicht indien deze afwijking groter is dan 25%.

Kredietrisicobeheer

Kredietrisico is de kans dat verstrekte leningen niet (volledig) en/of niet tijdig worden terugbetaald. Op kapitaalverstrekkingen en afgegeven gemeentegaranties/borgstellingen loopt de gemeente een zeer beperkt risico aangezien de gemeente fungeert als achtervang voor garantstellingen die afgegeven zijn door zogenaamde waarborgfondsen.

De uitzettingen van de gemeente kennen eveneens nagenoeg geen risico. Enerzijds heeft de gemeente Krimpenerwaard een overeenkomst met de BNG Bank met betrekking tot onder andere het aantrekken en uitzetten van kort en lang geld. Daarnaast worden overtollige middelen geparkeerd bij het ministerie van Financiën (schatkistbankieren).

Bij de ABN AMRO is de opbrengst van de verkoop van het woningbedrijf van de voormalige gemeente Ouderkerk belegd in obligaties met een nominale waarde per 1 januari 2021 van 0,5 miljoen euro. Het risicoprofiel van de portefeuille bij ABN AMRO is zeer defensief. Dit betekent dat er weinig tot geen (koers)risico wordt gelopen. Conform onderstaand overzicht valt de portefeuille in 2021 volledig vrij. Het bruto resultaat van de 4,25% obligatielening bedraagt in het 1^e kwartaal van 2021 circa € 6.000.

Jaar (bedragen x € 1.000)	Nominale waarde per 1 januari	Vrijval	Nominale waarde per 31 december
2020	€ 500	€ -	€ 500
2021	€ 500	€ 500	€ -

Geldstromenbeheer

De geldstromen lopen hoofdzakelijk via de BNG Bank. De saldi van de rekeningen bij de andere banken wordt zoveel als mogelijk overgeboekt naar de rekening bij de BNG Bank. Er wordt gewerkt met een meerjarige liquiditeitsprognose die regelmatig geactualiseerd wordt.

Relatiebeheer

De bancaire partijen waarmee de gemeente Krimpenerwaard zaken doet vallen onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Verzekeringskamer.

In 2018 is een nieuwe financieringsovereenkomst met de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) afgesloten. Dit raamcontract voor een krediet- en depotarrangement en elektronisch betalingsverkeer wordt ten minste eens in de vier jaar beoordeeld op inhoudelijke bepalingen en concurrerende condities. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de BNG Bank een unieke plaats inneemt ten opzichte van andere banken, omdat voor het ontvangen van rijksuitkeringen een lopende rekening bij deze bank vereist is. Overigens worden de faciliteiten van de BNG Bank toereikend geacht en de condities marktconform.

E. Bedrijfsvoering

De goede dingen zo goed mogelijk doen

De samenleving verandert voortdurend en snel, waardoor ook de vraag vanuit de samenleving aan de organisatie steeds verandert. Dat stelt eisen aan de bedrijfsvoering. Om de opgaven en uitdagingen waar de gemeente Krimpenerwaard voor staat in goede banen te leiden is een integrale aanpak een vereiste. Zeker met het oog op de mogelijke effecten van de coronacrisis.

Door jaarlijks een concernplan op te stellen brengen we focus, samenhang en prioriteit aan. Integraliteit en kwaliteit staan daarbij centraal. Het monitoren van de bedrijfsvoering gebeurt, naast de reguliere planning- en controlcyclus, met behulp van de zogenaamde A3-methodiek. Het concernplan is onderdeel van deze methodiek en wordt uitgewerkt in afdelingsplannen. Op basis hiervan worden werkafspraken gemaakt met de individuele medewerkers. De afdelingsplannen zijn onderdeel van de jaarlijkse managementgesprekken tussen de directie en de afdelingsmanagers. De werkafspraken worden door de afdelingsmanagers met de medewerkers besproken.

Veranderingen in de samenleving zijn niet altijd (direct) duidelijk en daardoor soms ook ingewikkeld. Om succesvol te kunnen blijven inspelen op veranderingen investeren we in de wendbaarheid van de organisatie en de medewerkers.

De wendbare organisatie

Een wendbare organisatie is:

- een organisatie die zich kan aanpassen aan de veranderingen in de samenleving, de toenemende digitalisering en de veranderende klantbehoefte;
- staat in contact met de samenleving, weet wat er in de samenleving speelt en stelt de inwoner centraal;
- continu in verandering, geeft ruimte aan experimenten, werkt samen en benut ieders inzet en kwaliteiten;
- niet alleen bezig om 'vandaag te functioneren', maar richt zich ook op 'het functioneren van morgen en overmorgen'.

Speerpunten daarbij zijn:

1. *Koersvast*
We zijn gericht op de maatschappelijke ambities en doelen zoals door raad en college worden vastgesteld. Het doel en de kaders zijn helder, maar we zijn wendbaar in hoe we dingen doen en hoe we georganiseerd zijn. De organisatie is voldoende flexibel ingericht om (integraal) te kunnen inspelen op wat er buiten speelt. Dat betekent een organisatie die opgavegericht werkt, creatief is, zelf organiserend vermogen heeft, vertrouwen heeft en geeft en leert door te doen.
2. *De vraag van de inwoner is leidend*
We zijn gericht op twee rollen; dienstverlenend (vriendelijk, vraag achter de vraag achterhalen, betrouwbaar, snel en regelarm, denken in mogelijkheden) en maatschappelijk betrokken (participatie, (publiek) ondernemerschap, verbinding, oplossingen mogelijk maken)
3. *Samen komen we verder*
We werken samen om resultaten te bereiken en zijn daar trots op! We spreken met één mond, werken integraal (gebieds- en opgavengericht), versterken het zelf organiserend vermogen. We openen de grenzen tussen afdelingen, teams en functies om flexibel te kunnen werken.
4. *Ontwikkelruimte voor medewerkers*
Iedere medewerker heeft unieke kwaliteiten en talenten. We herkennen, erkennen en benutten dit ten volle. Werkplezier is belangrijk. De zelfstandige, professionele en betrokken medewerker vormt de basis van de organisatie. Leren en ontwikkelen vraagt continu aandacht, we leren door te doen. We faciliteren medewerkers om te doen waar ze goed in zijn en stimuleren om 'buiten de lijntjes' te kleuren en initiatief te nemen.
5. *Eigenaarschap bij medewerkers*
We stimuleren eigenaarschap. Leidinggevend en vertonen voorbeeldgedrag op deze 5 speerpunten en sturen op de hoofdlijn, faciliteren en verbinden.

Personeel.

De organisatie staat onder druk. Op cruciale dossiers moeten soms alle personele zeilen worden bijgezet om de voortgang en kwaliteit te waarborgen. Het trekt een behoorlijke wissel op onze medewerkers om telkens wisselingen in bezetting en belasting op te vangen.

De druk op de organisatie is enerzijds het gevolg van personeelsverloop. Vacatures zijn bovendien vaak moeilijk in te vullen waardoor de druk op de organisatie alleen maar toeneemt. Als gevolg van vergrijzing, technologische ontwikkelingen en veranderingen binnen het sociaal en het ruimtelijk domein houden we er rekening mee dat het personeelsverloop ook in de komende jaren aanzienlijk is. Anderzijds speelt de omvang van de personele bezetting hier een rol. Een landelijke benchmark wijst uit dat in 2019 de bezetting per 1.000 inwoners in zowel personen als fte's in onze organisatie significant onder het niveau ligt van andere gemeenten. Tegelijkertijd zijn onze uitgaven aan externe inhuur niet significant hoger.

De ambtelijke organisatie heeft veerkracht nodig om invulling te geven aan haar taken. Een kwalitatief en kwantitatief adequate personele bezetting is daarvoor een randvoorwaarde. Dat vraagt dat wij investeren in personeelsbeleid en arbeidsmarktinstrumenten die onze aantrekkingskracht als werkgever vergroten.

Goed werkgeverschap houdt voor ons in dat we onze medewerkers aantrekkelijke werkomstandigheden bieden zodat zij hun werk goed en met plezier kunnen doen. Daarom zetten we extra in op het invullen van vacatures. Verder blijven we investeren in digitalisering en slimmer werken met behulp van ICT- tools. Centrale huisvesting van de organisatie bevordert onder andere de onderlinge samenwerking, de efficiency en biedt de kans om de werkomgeving eigentijds in te richten. Daarmee draagt centrale huisvesting bij aan de invulling van goed werkgeverschap.

Huisvesting

Vanaf 2023 dienen de gemeentekantoren te voldoen aan energielabel C. De gemeentekantoren van Bergambacht en Schoonhoven voldoen hier niet aan. Wat de gevolgen zijn om te kunnen voldoen aan de wettelijke eisen, is meegenomen in de businesscase die in 2019 is opgesteld voor de toekomstige huisvesting van de gemeentekantoren en de in dit kader te maken afwegingen en keuzes. De gevolgen zullen ook worden meegenomen in het aanvullend onderzoek dat in 2020 wordt uitgevoerd naar de impact van de coronacrisis op de uitkomsten van de businesscase en de eventueel te nemen maatregelen voor de kantoren in Bergambacht en Schoonhoven als deze crisis langer mocht voortduren.

Rechtmatigheidscontrole

Vanaf 2022 moet in de jaarreken een rechtmatigheidsverantwoording (over het verslagjaar 2021) worden opgenomen. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Over de naleving van de voorwaarden voor subsidies en Europese bestedingen bijvoorbeeld, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik en lasten, waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen is in de begroting.

Het college is staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Maar nu is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. Met ingang van het verslagjaar 2021 stellen wij zelf een verantwoording op, die opgenomen wordt in de jaarrekening.

F. Verbonden partijen

1. Algemeen

Verbonden partijen waarbij de gemeente Krimpenerwaard is aangesloten.

Gemeenschappelijke regelingen	
1	Gemeenschappelijke Regeling regio Midden-Holland
2	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)
3	Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)
4	Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden
5	Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)
6	Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)
7	Groenalliantie
8	Streekarchief Midden Holland
9	Werkvoorzieningschap Promen
Vennootschappen en Stichtingen.	
1	Cyclus NV
2	Oasen
4	Stedin NV
5	Bank Nederlandse Gemeenten
6	Veerdienst Schoonhoven
7	Waterbos Bergambacht BV

2. Waarom verbonden partijen

De gemeenten in Nederland hebben veel taken en verantwoordelijkheden op uiteenlopende terreinen die zij als lokale overheid dienen uit te voeren. Zo ook de gemeente Krimpenerwaard. Over de wijze waarop deze taken worden uitgevoerd hebben de gemeenten in Nederland de keuze uit diverse mogelijkheden:

1. de uitvoering van de taak door de gemeente zelf.
2. de uitvoering van de taak uit te besteden door middel van een opdracht aan een geheel van de gemeente losstaande organisatie of bedrijf.
3. de uitvoering van de taak onder te brengen bij een organisatie waarvan de gemeente bestuurlijk deel uitmaakt en waarmee een (financiële) verbintenis wordt aangegaan; de verbonden partij.

Het zelf uitvoeren van de taken dan wel opdracht verstrekken aan een los van de gemeente staande organisatie en bedrijf gebeurt vaak bij uitvoerende taken waarbij de gemeente als opdrachtgever opereert. Deze constructie wordt van oudsher veel toegepast en behoeft daarom geen nadere toelichting.

Wanneer het gaat om een (uitvoerings)taak onder te brengen bij een verbonden partij staan er voor de gemeenten meerdere keuzes tot haar beschikking. Er bestaat immers een grote variatie in de vormen van samenwerkingsverbanden binnen gemeenten waarbij ook de gebruikte terminologie nogal van elkaar verschilt. Zo wordt er gesproken over samenwerkingsverbanden, gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen. Om te komen tot een eenduidige terminologie voor samenwerkingsverbanden wordt veelal uitgegaan van de terminologie die wordt gebruikt in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Dit besluit gaat uit van de term verbonden partij en geeft daaraan de volgende definitie:

“Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

Met andere woorden: er is sprake van een verbonden partij als een gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft in een derde rechtspersoon. Bij bestuurlijk belang gaat het om het hebben van zeggenschap van de gemeente in de derde partij. Dit kan omdat de gemeente:

- zitting heeft in het dagelijks- of algemeen bestuur.
- aandelen bezit en daarom stemrecht heeft.

De gemeente Krimpenerwaard volgt deze definitie waarbij de Wet Gemeenschappelijke Regelingen het wettelijk kader vormt.

Verbonden partijen kunnen nog worden onderscheiden in de op het publiekrecht gebaseerde Gemeenschappelijke regelingen en het bezit van aandelen van bedrijven die zijn gebonden aan het privaatrecht, de zogeheten vennootschappen.

3. Belang voor de raad

De gemeenteraad heeft een kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende verantwoordelijkheid binnen het gemeentebestuur. Deze verantwoordelijkheid geldt ook ten aanzien van de beheersing van verbonden partijen. Wanneer het toezicht op de verbonden partijen niet optimaal verloopt, loopt de gemeente een vergroot risico om geconfronteerd te worden met het niet realiseren van beoogde (beleids)doelstellingen, financiële nadelen, of imageschade door activiteiten van de verbonden partijen. Hoewel niet alles kan worden voorkomen, is het van belang om voldoende checks en balances in te bouwen voor de beheersing.

Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de aansturing van de verbonden partijen, de controle daarop en de financiële consequenties voor de eigen organisatie is inzicht in de verbonden partijen vanuit de raad van belang.

Een ander belang van de raad is de noodzaak dat inzicht bestaat in de kosten en de financiële risico's die de gemeente kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. De gemeente is immers verplicht bij te dragen aan de exploitatietekorten die mogelijk ontstaan bij de gemeenschappelijke regelingen.

Bij de aanbidding van de rekening en begrotingen van de diverse verbonden partijen wordt daarom ook een factsheet gevoegd. Deze factsheets vergroten het inzicht in de (financiële) gang van zaken bij de verbonden partijen. Een onderdeel van de informatievoorziening per verbonden partij is voorts dat een verbinding is gelegd met de programma's in de begroting.

Hieronder volgende overzicht van de Gemeenschappelijke Regelingen waarvan de gemeente Krimpenerwaard deel uitmaakt en een overzicht van de Vennootschappen waarvan de gemeente Krimpenerwaard aandeelhouder is.

4. Een uitgebreidere omschrijving van de verbonden partijen waarbij de gemeente Krimpenerwaard is aangesloten

In onderstaand overzicht zijn de verbonden partijen opgenomen waarbij de gemeente Krimpenerwaard is aangesloten. Allereerst volgt een overzicht van de verbonden partijen op publiekrechtelijke basis, de zogenaamde Gemeenschappelijke regelingen met vermelding van de bestuurlijke inbreng, het aantal deelnemende gemeenten en de financiële bijdrage van de gemeente Krimpenerwaard aan die Gemeenschappelijke regeling. In het tweede overzicht zijn de verbonden partijen benoemd die het privaatrecht als basis hebben, de zogenaamde Vennootschappen en Stichtingen. Bij deze verbonden partijen wordt in het overzicht aangegeven waarop het bedrijf zich richt, het aantal aandelen dat de gemeente Krimpenerwaard bezit in het bedrijf en tenslotte de nominale waarde per aandeel.

Verbonden partijen op publiekrechtelijke gronden.

Naam regeling	Bestuurlijke inbreng	Aantal deelnemers	Bijdrage 2021 Krimpenerwaard
Regio Midden-Holland	1 zetel algemeen bestuur 1 zetel dagelijks bestuur	5	€ 99.000
Regionale Dienst Openbare Gezondheid Hollands Midden (RDOG)	1 zetel algemeen bestuur 1 zetel dagelijks bestuur	19	€ 3.449.000
Omgevingsdienst Midden Holland (ODHM)	2 zetels algemeen bestuur 1 zetel dagelijks bestuur	7	€ 1.881.000
Veiligheidsregio Hollands Midden	1 zetel algemeen bestuur 1 zetel dagelijks bestuur	19	€ 3.419.000
Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling	1 zetel algemeen bestuur	14	€ 615.000
Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)	1 zetel bestuur	2	€ 1.460.000
Groenalliantie	2 zetels algemeen bestuur	5	€ 215.000

	1 zetel dagelijks bestuur		
Streekarchief Midden Holland	2 zetels algemeen bestuur	6	€ 350.000
Werkvoorzieningsschap Promen	1 zetel algemeen bestuur 1 zetel dagelijks bestuur	7	€ 3.382.000

Verbonden partijen op privaatrechtelijke gronden.

Naam Vennootschap	Corebusiness	Aantal aandelen Krimpenerwaard	Nominale waarde per aandeel
Cyclus NV	inzameling en verwerking huishoudelijk afval en beheer openbare ruimte	63.687	€ 7
Oasen NV	drinkwaterproductie en levering	56	€ 455
Stedin	aanleg, beheer en onderhoud gas- en elektriciteitsnetten en transport	28.131	€ 100
Bank Nederlandse gemeenten	financiële dienstverlening	50.700	€ 2,50
Veerdienst Schoonhoven BV	exploitatie veerdienst	1.390	€ 1.000
Waterbos Bergambacht BV	exploiteren zwembad Bergambacht	1	€ 9.076

5. Financiële risico's voor de gemeente

De financiële risico's van de gemeenschappelijke regelingen hebben geen beperking. Bij een faillissement worden de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling volgens de verdeelsleutel aangeslagen voor eventueel resterende schulden na verkoop van de bezittingen.

De financiële risico's van de vennootschappen zijn beperkt tot het aandelenbezit van de gemeente. Bij een faillissement van een vennootschap daalt de waarde van dit bezit tot nihil.

Gezien de aard van de werkzaamheden van de verbonden partijen is de kans op een faillissement van zowel de vennootschappen als de gemeenschappelijke regelingen overigens zeer klein. Echter uitgesloten is het niet.

Het is daarom belangrijk dat de raad inzicht heeft en blijft houden in de verbonden partijen waarbij de gemeente Krimpenerwaard is aangesloten. Daarvoor kunnen twee redenen worden genoemd:

- De gemeente is en blijft verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen uit de programma's, ook als de taak is belegd bij een verbonden partij. De doelstellingen van de verbonden partijen dienen dus blijvend overeen te stemmen met die van de gemeente. Controle op de realisatie van deze doelstellingen blijft dus altijd een vereiste.
- De budgettaire consequenties ten behoeve van de verbonden partijen dienen geautoriseerd te worden, waarbij tevens aandacht dient te zijn voor de financiële risico's in dat verband. De financiële risico's van de verbonden partijen kennen geen beperking. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke regeling volgens de verdeelsleutel worden aangeslagen voor de financiële gevolgen. Ter afdekking van de eventuele risico's wordt binnen de verschillende gemeenschappelijke regelingen altijd een weerstandvermogen aangehouden. Is dat weerstandvermogen niet voldoende dan zijn de deelnemende gemeenten uiteindelijk verantwoordelijk om de ontstane tekorten aan te vullen. Bij de deelnemingen in vennootschappen en stichtingen is het risico voor de gemeente beperkt tot de nominale waarde van het aandelenkapitaal.

Voor het merendeel van de verbonden partijen gelden lage tot geen risico's voor de gemeente. Een uitzondering daarop geldt voor de RDOG, Stedin en Promen.

In het voorjaar van 2020 zijn we geconfronteerd met het coronavirus met nog onbekende financiële consequenties. Met name heeft dit wellicht grote gevolgen voor de gezondheidsdiensten. Om die reden is aan de RDOG gevraagd in de

tussentijdse rapportage(s) 2020 en 2021 een meer actueel beeld te geven van de consequenties die het coronavirus op de solvabiliteit van de dienst heeft. Los daarvan kent de RDOG een zorgwekkend weerstandsvermogen.

Voor Stedin geldt dat vanwege alle investeringen in het energienet en de energietransitie de Stedin Groep de komende jaren tussen de € 750 miljoen en € 1 miljard extra eigen vermogen nodig heeft. Het netwerkbedrijf is daarom in gesprek met haar aandeelhouders om te komen tot een plan met oplossingsrichtingen om de balans te versterken. In de loop van 2021 zal hierover nadere besluitvorming worden gevraagd. Dit heeft mogelijk nadelige gevolgen voor de dividenduitkering de komende jaren.

Ook Promen kent vanwege de corona een grote terugval in haar inkomsten door een terugval in de vraag naar haar diensten. De verwachting is echter dat deze terugval teniet wordt gedaan door een toegezegde rijksbijdrage.

G. Grondbeleid

Deze paragraaf omvat de volgens de BBV verplichte toelichting op de verwachte ontwikkelingen in het te voeren grondbeleid, in het bijzonder de ontwikkelingen rondom de actieve grondexploitaties. Centraal hierbij staat een algehele actualisering van de grondexploitaties.

1. Samenvatting

De parameters en de ramingen van de nog te verwachte inkomsten en uitgaven in de complexen van de actieve grondexploitaties zijn in het kader van de begroting 2021 geactualiseerd. De winstprognose daalt ten opzichte van de jaarrekening 2019 daalt met 1% (€ 12.000 nadeliger). Met name een verhoogde indexering van de toekomstige uitgaven is hiervan de oorzaak. Per saldo daalt de risicowaardering ten opzichte van de jaarrekening 2019 en daarmee de afdekking in het weerstandvermogen, met 36 %. Oorzaak is dat in 2020 de risico's voor de verkoop van woningen verder zijn afgenomen vanwege de gerealiseerde verkopen in Dorpshart Molenweide en Dorpshart Centrum, beide in Krimpen aan de Lek, het gereed komen van de laatste verkopen in het complex Tiendhoek II en de afronding van het woonrijp maken in dit gebied.

2. Beleidskader

De nota Grondbeleid die in oktober 2017 door de raad is vastgesteld, omvat het beleidskader (bestaande uit onder andere 22 beleidsregels) voor het te voeren grondbeleid bij maatschappelijke opgaven. Voor de inhoud van het gemeentelijk grondbeleid verwijzen wij korthedshalve naar de nota.

3. Verwachte ontwikkelingen

3.1 Macro-economische ontwikkelingen

De Coronacrisis heeft forse impact gehad op de economische ontwikkelingen in 2020. De ontwikkelingen op de (middel)lange termijn blijven onzeker en onvoorspelbaar en zullen afhangen van het onder controle krijgen van het Coronavirus en het herstel dat hiermee samenhangt van de economie, de rente-ontwikkeling en het consumentenvertrouwen. Dit laatste zal ook impact hebben op de ontwikkeling van de huizenprijzen waarvan is geconstateerd dat deze, ook in de crisisperiode zijn gestegen.

3.2 Ontwikkelingen woningmarkt

Voor de bouwactiviteiten in de gebieden van de actieve grondexploitaties waren de gevolgen van de crisis in de eerste helft van 2020 niet of nauwelijks merkbaar, dit in lijn met het landelijke beeld. Wel zien we bij projecten in de ontwikkelfase dat vertraging optreedt m.n. omdat de mogelijkheden om bijeenkomsten te houden met stakeholders en omwonenden, beperkt zijn. De crisis bleek tot nu toe ook geen nadelig effect te hebben gehad op de verkoop van woningen. In Molenweide waren in korte tijd de nog te bouwen woningen (43 stuks) verkocht. Hetzelfde geldt voor het centrum Krimpen aan de Lek waar als gevolg van de gunstige verkoop wordt verwacht dat dit jaar respectievelijk begin volgend jaar kan worden gestart met de bouw van de resterende woningen. Ook in Zevender Thiedenland zien we dat de voortgang in de verkoop van woningen in 2020 zijn weg vond. Verwachting is dat naar mate de crisis langer gaat duren dit impact kan hebben op het consumentenvertrouwen en daarmee op de verkoop van woningen.

4. Actualisering begroting 2020

4.1 Gevolgde methodiek

De wettelijke regels over grondbeleid eisen dat we in deze begroting een actuele voorspelling van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitaties geven. Dat moeten we met name doen als we verwachten dat de inkomsten en uitgaven gaan veranderen.

We vergelijken dan de cijfers met de vorige gegeven voorspellingen, die van de Jaarrekening 2019. Daarbij stellen we dan alle verwachte uitgaven en inkomsten van elke aparte grondexploitatie vast.

Dan controleren we ook of de technische spelregels voor de cijfers van de grondexploitatie nog kloppen. Hieronder bespreken we die.

4.2 Parameters

Interne rekenrente

De interne rekenrente heeft betrekking op de interne toerekening van de rente op de boekwaarde. Conform onderstaande berekening (volgens de regels van de BBV) is de interne rekenrente voor de begroting 2021 e.v. berekend op 1,16%.

	Schuldrestant per 1 januari	Te verrekenen rente	Gewogen gemiddelde rentepercentage
Totaal leningsportfeuille	€ 59.015.134,78	€ 1.121.369,47	
Lening Schoonhoven (projectfinanciering Zevender-Tiendenland)	€ 5.190.135,00	€ 142.728,71	
Restant	€ 53.824.999,78	€ 978.640,76	1,82%
Eigen vermogen	€ 60.946.249,00	35,95%	
Vreemd vermogen	€ 108.577.330,00	64,05%	
Totaal	€ 169.523.579,00		
Toe te rekenen rente:		1,16%	

Index over geraamde uitgaven

De verwachte indexering op basis van constante prijzen in de Meicirculaire van het Gemeentefonds zijn leidend. De gemeente gemiddelde index voor 2021 is conform de Meicirculaire van 2020 gesteld op 1,8%. Vast beleid is deze index ook te hanteren voor de nog te realiseren uitgaven in de grondexploitatie.

Index over de grondopbrengsten

De CPI-index (Consumenten Prijs Index) wordt in de ontwikkelovereenkomsten van de complexen gehanteerd als indexering voor de gronduitgifteprijs. Voor de nog te realiseren grondopbrengsten wordt uitgegaan van een index van 2,5%.

Discontovoet

Door de disconteringsvoet op 2% te stellen, wordt aangesloten bij de regels die de commissie BBV op dit gebied heeft gesteld.

Interne doorbelasting

De uurtarieven en het overheadpercentage zijn in het kader van de begroting 2021 geactualiseerd en doorgevoerd in de actieve grondexploitatie. Het berekende overheadpercentage voor 2021 bedraagt 88,8% (2020: 96,52%).

4.3 Heffing vennootschapsbelasting (VPB)

Vanaf 1 januari 2016 zijn gemeenten verplicht over de winsten vanuit bedrijfsmatige activiteiten, waaronder de exploitatie van gronden, vennootschapsbelasting af te dragen. De definitieve aangifte vennootschapsbelasting 2016, 2017 en 2018 zijn door de gemeente gedaan. Op basis van verrekenbare verliezen uit voorgaande jaren is over deze jaren geen vennootschapsbelasting verschuldigd. Op basis van de van de Belastingdienst ontvangen definitieve aanslagen is de verwachting dat ook over 2019 geen vennootschapsbelasting hoeft te worden betaald. Eventuele mutaties vennootschapsbelasting 2020 en verder worden verrekend met de Algemene Reserve Grondzaken

4.4 Grondprijzen

Onderstaande tabel is samengesteld op basis van vergelijking van grondprijzen in omliggende gemeenten en toetsing aan de residuele berekeningen in de eigen grondexploitatie. De aanpassingen zijn doorgevoerd op basis van de grondprijzen die bij actuele transacties (o.m. in de complexen Dorpspart Krimpen aan de Lek en Tiendhoek II) zijn gerealiseerd.

Grondprijzentabel, versie 20-8-2020

Woningtype	Grondprijs per kavel ex. BTW €	Bandbreedte VON-prijs ex BTW €	grondquote*)
Rijwoning koop	55.000 - 70.000	205.000 - 310.000	25%-35%
Rijwoning sociale huur	20.000 - 25.000	huur tot maximaal de liberalisatiegrens (2018: € 710,68 per maand)	-
2-1 kap woning koop	90.000 - 111.000	345.000 - 380.000	30%-40%
Vrijstaande woning koop	125.000 - 175.000	350.000 - 450.000	30%-40%
Appartement sociale huur	20.000 - 25.000	huur tot maximaal de liberalisatiegrens (in 2020 € 737 per maand)	-
Appartement goedkoop	25.000 - 40.000	120.000 - 150.000	10%-25%
Appartement middelduur	40.000 - 55.000	150.000 - 390.000	20%-25%
Appartement duur koop	vanaf 55.000	v.a. 390.000	20%-25%
Detailhandel	200 - 500 per m2	beleggingswaarde: 120.000 - 210.000 per bedrijfsruimte	-
Bouwkavels	117.000 - 135.000	300.000 - 400.000	30%-40%

*) grondprijs als % van de VON-prijs ex. BTW

4.5 Resultaten actualisering actieve grondexploitaties

De actualisatie in het kader van de begroting 2021 omvat de doorrekening op basis van de herziene parameters (indexeringen, rekenrente en discontovoet) en de geactualiseerde tarieven voor de interne doorbelasting. Basis vormen de in het kader van de jaarrekening 2019 vastgestelde boekwaarden van de complexen. Daarnaast zijn de ramingen van de nog te verwachte inkomsten en uitgaven geactualiseerd aan de hand van de actuele planningen en afspraken met marktpartijen.

De totale winstprognose van de actieve complexen is ten opzichte van de jaarrekening 2019 circa € 12.000 nadeliger. Met name een verhoogde indexering van de toekomstige uitgaven is hiervan de oorzaak.

Grondexploitatie (bedragen x 1.000)	Geraamd eindresultaat (eindwaarde, conform jaarrekening 2019)	Geraamd eindresultaat (eindwaarde, conform begroting 2021)	Verschil geraamd eindresultaat (- = nadelig)
Dorpshart binnengebied	€ 2.903	€ 2.898	€ -5
Dorpshart centrumgebied	€ -6.167	€ -6.167	€ -
Tiendhoek II	€ 2.915	€ 2.909	€ -6
Tussendijk-Bakwetering	€ 432	€ 431	€ -1
Zevender Thiendenland	€ 306	€ 306	€ -
	€ 389	€ 377	€ -12

4.6 Risicomanagement

Per saldo neemt de totale risicowaardering met 36% af ten opzichte van de jongste actualisatie in het kader van de jaarrekening 2019. Oorzaken: het risicoprofiel voor Tiendhoek II is neerwaarts aangepast omdat in 2020 de grondopbrengsten en het woningbouwprogramma voor dit complex geheel zal zijn gerealiseerd en ook het woonrijp maken van de openbare ruimte in 2019 is aanbesteed. Voor de complexen Dorpshart-Molenweide en Dorpshart-Centrum geldt dat het risicoprofiel op de onderdelen van verkoop van woningen neerwaarts is aangepast omdat in deze complexen de verkoop van woningen in 2020 nagenoeg geheel is gerealiseerd.

risico's *) = op basis van bestaande contracten	
Complex	waardering risico's Begroting 2021 tov jaarrekening 2019
ND-Molenweide Krimpen	
ND-Centrum Krimpen	
Tiendhoek II Lekkerkerk	
Tussen Dijk en Bakwetering Lekkerkerk	
totale waardering	
in weerstandsvermogen	

Verklaring:

waardering blijft gelijk	stijging ≤ € 10.000
daling ≤ € 10.000	€ 50.000 ≥ stijging > € 10.000
€ 50.000 ≥ daling > € 10.000	€ 100.000 ≥ stijging > € 50.000
€ 100.000 ≥ daling > € 50.000	stijging > € 100.000
daling > € 100.000	

5. Ontwikkelingen binnen de complexen van de actieve grondexploitaties

5.1 Overzicht actuele grondexploitaties

In onderstaand overzicht is aangegeven het geraamde resultaat (eindwaarde en netto contante waarde). Uitgangspunt is de gerealiseerde boekwaarde per 31-12-2019 (jaarrekening 2019) en de geactualiseerde raming van de nog resterende uitgaven en inkomsten.

Grondexploitatie	Boekwaarde 31-12-2019, conform jaar-rekening 2019 (exclusief winstuitname)	Geraamde boekwaarde 31-12-2020 (exclusief winstuitname)	Begroting 2021 Lasten	Begroting 2021 Baten	Geraamde boekwaarde 31-12-2021 (exclusief winstuitname)	Geraamd eindresultaat (eindwaarde, conform jaar-rekening 2019)	Geraamd eindresultaat (eindwaarde, conform begroting 2021)	Contante waarde 01-01-2020	Gerealiseerde winstuitname 2015-2019	Afronding exploitatie
(bedragen x 1.000)										
Dorpshart binnengebied	€ 2.018	€ 4.097	€ -1.239	€ 40	€ 2.898	€ 2.903	€ 2.898	€ 2.786	€ -	2021
Dorpshart centrumgebied	€ -7.354	€ -5.784	€ -637	€ 576	€ -5.845	€ -6.167	€ -6.167	€ -5.811	€ -	2022
Tiendhoek II	€ 3.395	€ 3.094	€ -252	€ 34	€ 2.876	€ 2.915	€ 2.909	€ 2.741	€ 2.404	2022
Tussendijk-Bakwetering	€ -60	€ 271	€ -400	€ 560	€ 431	€ 432	€ 431	€ 414	€ 9	2021
Zevender Thiendenland	€ -4.295	€ -1.159	€ -109	€ 869	€ -399	€ 306	€ 306	€ 306	€ 234	2023
	€ -6.296	€ 519	€ -2.637	€ 2.079	€ -39	€ 389	€ 377	€ 436	€ 2.647	

alle bedragen x € 1.000 (excl. BTW)

Toelichting

Sprake is van een verdere afbouw van de negatieve boekwaarde naar een positieve aangezien de te verwachte grondopbrengsten fors hoger zijn dan de nog te realiseren investeringen. De schommelingen in de jaarschijven hebben te maken met de verwachte cashflow in dat jaar van investeringen in bouw- en woonrijp maken en grondopbrengsten in de afzonderlijke grondexploitaties

5.2 Toelichting per complex

1. Krimpen aan de Lek, Nieuw dorpshart, Binnenterrein (Molenweide)

Voor fase C en D is eind 2019 een allonge gesloten met de afspraken over aantallen woningen en verkoopprijzen voor de woningen en de grond. Conform de planning zal de grondlevering nog dit jaar plaatsvinden. Vrijwel alle woningen zijn verkocht. Op 8 juli is de omgevingsvergunning verleend en in oktober zal er gestart worden met de bouw. Deze zal nog doorlopen in 2021 waarnaar vervolgens de openbare ruimte ingericht kan worden en de wijk is afgrond. Door de gesloten allonge voor de laatste fase van het project en de verkoop van de woningen is de risico analyse naar beneden bijgesteld

2. Krimpen aan de Lek, Nieuw Dorps hart, Centrum

In 2020 is gestart met de bouw van de 22 appartementen van De Waterlelie. In het najaar van 2020 zal mede door de gerealiseerde verkopen worden gestart met de bouw van de stadswoningen. Hetzelfde geldt voor de appartementen van Het Slot. De bouw van het Slot zal worden gestart in het najaar van 2020. De rechterlijke uitspraak over de omgevingsvergunning van De Waag (bezwaren ongegrond verklaard) en het feit dat tegen de uitspraak geen beroep is ingesteld, leidt er toe dat in 2020 de met de verkoop van de appartementen van de Waag wordt gestart. De start van de bouw is voorzien in de 1^e helft van 2021.

3. Lekkerkerk, Tiendhoek II

In 2020 zijn zowel de huur- als de koopwoningen van de laatste bouwphase opgeleverd. Ook is het woonrijp maken van het openbaar gebied in gang gezet en worden deze werkzaamheden nog dit jaar afgerond. In 2020 is ook de verkoop van de laatste vrije bouw kavels aan de Tiendweg Oost tot afronding gekomen. De afsluiting van de grondexploitatie Tiendhoek II zal plaatsvinden in 2021.

4. Lekkerkerk, Tussendijk en Bakwetering

Met Ouwehand BV, eigenaar van een deel van de gronden in het gebied, loopt het onderzoek naar een overdracht van haar grondpositie aan de gemeente. Na een overname heeft de hele ontwikkellocatie in eigendom waarmee zij een herontwikkeling kan versnellen door over te gaan tot afstoting van alle percelen naar een ontwikkelende partij. Voorstellen hiervoor volgen in 2021.

5. Schoonhoven, Zevender-Thiendenland II

De verkoop en oplevering van woningen verloopt volgens de planning. Er zijn geen (financiële) mutaties te verwachten.

5.3 Algemene reserve grondzaken

Rekening houdend met de verwachte onttrekkingen en toevoegingen, is de stand van de Algemene Reserve Grondzaken in 2021 e.v. als volgt geraamd (*actualisatie 2020 is hierin al meegenomen*):

Jaar	Saldo per 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo per 31 december
2020	€ 2.992.602	€ 574.663	€ 540.303	€ 3.026.962
2021	€ 3.026.962	€ 403.094	€ 6.467	€ 3.423.589
2022	€ 3.423.589	€ 16.302	€ 1.557	€ 3.438.334
2023	€ 3.438.334	€ 5.602	€ 2.138	€ 3.441.798
2024	€ 3.441.798	€ -	€ -	€ 3.441.798

5.4 Voorziening verlieslatende complexen

Het BBV stelt als verplichting dat het saldo van verlieslatende grondexploitaties direct dient te zijn afgedekt door middel van een voorziening. De voorziening verlieslatende complexen heeft betrekking op de grondexploitatie Dorpshart Krimpen aan de Lek. Deze grondexploitatie is opgebouwd uit de componenten Dorpshart Binnenterrein (Molenweide) en Dorpshart Centrumgebied. Het saldo van de voorziening bedraagt per 1 januari 2020 € 3.264.000. Op basis van de actualisatie van de grondexploitaties in het kader van de begroting 2021 dient de voorziening te worden vastgesteld op € 3.269.000

5.5 Winstuitname

De verplichte tussentijdse winstuitname (twu) zal op een aparte regel worden verantwoord en niet als kostenpost in de betrokken grondexploitaties worden opgenomen. Aan de verplichte verantwoording en verwerking van de tussentijdse winstuitname is hiermee voldaan. Daarnaast blijft de berekening van het verwachte eindresultaat in de grondexploitaties zuiver. De grondexploitatie Dorpshart betreft een verliesgevend complex. De winstuitname van de overige grondexploitaties schetsen het volgende beeld:

Grondexploitatie	Gerealiseerde winstuitname 2017-2019	Raming winstuitname 2020	Raming winstuitname 2021	Raming winstuitname 2022	Raming winstuitname 2023	Raming winstuitname 2024	Saldo actuele exploitatie-berekening
Tiendhoek II	€ 2.404.267	€ 401.121	€ 97.558	€ 6.114	€ -	€ -	€ 2.909.060
Tussendijk-Bakwetering	€ 8.611	€ 129.285	€ 293.093	€ -	€ -	€ -	€ 430.989
Zevender-Thiendenland	€ 233.649	€ 44.257	€ 12.443	€ 10.188	€ 5.602	€ -	€ 306.139
	€ 2.646.527	€ 574.663	€ 403.094	€ 16.302	€ 5.602	€ -	€ 3.646.188

5.5 Afgesloten complexen

In 2020 worden geen grondexploitaties beëindigd. In 2021 zullen de complexen Dorpshart binnengebied (Molenweide) en Tussendijk-Bakwetering worden afgesloten.

6. Krediet strategische grond- en vastgoedaankopen

Op 5 november 2019 heeft de raad besloten een krediet beschikbaar te stellen van € 7.500.000 voor het doen van strategische grond- en vastgoedverwervingen. Het college bevoegd is tot uitgaven uit het krediet voor de aankoop van gronden en opstallen die zijn gelegen in gebieden waarop de raad een voorkeursrecht heeft gevestigd of de aankoop van gronden en opstallen die niet onder een voorkeursrecht vallen maar die liggen in een gebied waarvoor de raad een ruimtelijke visie (structuurvisie, omgevingsplan of bestemmingsplan) heeft vastgesteld en waarvan men verwacht deze te realiseren binnen een termijn van 5 jaar. Ook is besloten het krediet voor strategische aankopen als vast onderdeel op te nemen in de paragraaf-G. Het college informeert de raad over de gerealiseerde aankopen en de stand van zaken van het krediet via de jaarrekening. Het saldo van de in 2019 gerealiseerde aankopen bedraagt € 2.470.000 (zie ook de toelichting in de Paragraaf Grondbeleid van de jaarrekening 2019). Het beschikbare bedrag voor strategische grond- en vastgoedaankopen bedraagt per 1 januari 2020 € 5.030.000. Verwachting is dat dit bedrag voor 2021 toereikend is.

6.1 Bestemmingsreserve Strategische Verwervingen

De raad heeft op 5 november 2019 ook besloten een bestemmingsreserve Strategische Verwervingen vast te stellen bedoeld voor het dekken van de kosten gemoeid met de aankoop van strategisch grond- en vastgoed en de verwachte inkomsten en uitgaven die met de tijdelijke exploitatie van deze aankopen zijn gemoeid. Ook is besloten om het college de bevoegdheid te verlenen te beschikken over de, met dien verstande dat in de tussentijdse rapportages de mutaties worden opgenomen. De stand van deze bestemmingsreserve bedroeg per 1 januari 2020 € 344.000. De geprognosticeerde stand van deze bestemmingsreserve bedroeg per 1 juli 2020 € 291.000. Verwachting is dat voor 2021 de reserve toereikend is.

7. Uitvoering faciliterend grondbeleid

In 2020 is voor de uitvoering van het faciliterend grondbeleid een begrotingspost ingericht. Onder faciliterend grondbeleid wordt verstaan de gemeentelijke inzet in ruimtelijke initiatieven waarin derde marktpartijen opdrachtgevend en risicodragend zijn. De rol van de gemeente beperkt zich bij faciliterend grondbeleid hoofdzakelijk tot begeleiding, coördinatie en facilitering van gemeentelijke besluitvormingsprocessen. De gemeentelijke kosten die hiermee zijn gemoeid worden volgens het kostenverhaalsrecht zoals bedoeld in artikel 8.4. WRO verhaald op de initiatiefnemer, doorgaans in de vorm van een exploitatiebijdrage. Hiertegen over

staan kosten die de gemeente moet maken in de vorm van uren van projectmanagement en -ondersteuning en de hiermee gemoeide kosten van de inzet van vast en ingehuurd personeel, advisering door verbonden diensten zoals IBKW en ODMH. De begrotingspost ondersteunt de centrale sturing op de inspanningen en de uitgaven en inkomsten die zijn gemoeid met de uitvoering van het faciliterend grondbeleid. Financiële verantwoording vindt plaats via de jaarrekening en de tussenrapportage. In de paragraaf Grondbeleid worden de belangrijkste projecten op het gebied van faciliterend grondbeleid toegelicht. Hieronder een overzicht van enkele ontwikkelingen.

Herontwikkeling Aviaterrein Ouderkerk aan den IJssel (project Bolderkade)

Initiatiefnemer: Lambrane Ontwikkeling

Omschrijving initiatief: Herontwikkeling voormalige bedrijfslocatie. Bouw ca. 40 appartementen.

In juni 2020 heeft Lambrane eerste bijeenkomst gehad met de direct omwonenden. Medio juli 2020 is de raad via een RIB geïnformeerd over de stand van zaken in deze ontwikkeling. Het betreft de bouw 40 appartementen in diverse typen en prijsklassen. Onderzocht wordt of in deze opgave appartementen in de middenhuur worden gerealiseerd. Voorlopige planning is om 2021 het bestemmingsplan te laten vaststellen door de raad.

Herontwikkeling Dikaterrein, Schoonhoven

Initiatiefnemer: Slangen & Koenis

Omschrijving initiatief: Herontwikkeling bedrijfslocatie. Bouw ca. 40 appartementen in combinatie met (maatschappelijke) voorzieningen

Naast de coronacrisis speelt in de opgave een belangrijke rol het voldoen aan eisen die worden gesteld door de rivierbeheerder (Rijkwaterstaat).

Herontwikkeling IHC-terrein, Krimpen aan de Lek

Omschrijving initiatief: Herontwikkeling voormalige bedrijfslocatie. Bouw 200-250 woningen

Voor dit initiatief sloten wij in 2020 een intentieovereenkomst met de initiatiefnemers. Door 2 oorzaken is vertraging opgetreden in de voortgang: De coronacrisis en door het failleren van Whoonapart. Inmiddels is het faillissement door de rechter opgeheven. Het college heeft, na kennisname van het faillissement in overleg met initiatiefnemers haar werkzaamheden opgeschort in afwachting van het bericht vanuit de initiatiefnemers of en hoe men verder wenst te gaan met de opgave. Medio augustus 2020 is nog geen bericht ontvangen.

Centrum Stolwijk

Initiatiefnemer: Groen Wonen Vlist, Veiligheidsregio Hollands Midden.

Omschrijving initiatief: Herontwikkeling voormalige gemeentewerf. Bouw nieuwe brandweerkazerne Stolwijk.

De samenwerking met Groen Wonen Vlist die in deze opgave in 2014 gestart wordt nog dit jaar definitief maakt met het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst. Aandachtpunten zijn de afstemming van de woningbouw met de nieuwbouw van de brandweerkazerne in het gebied, de verplaatsing van de aanwezige zendmast, zorgplicht op het gebied van archeologie en de Flora- en Faunawet en de sanering van de bodem. Dit laatste is vooral aan de orde op de percelen van de gemeente (bedrijfslocatie Gemeentewerken voormalige gemeente Vlist) en zal extra kosten met zich meebrengen.

8. Overige ontwikkelingen

Herontwikkeling Galgoord, Haastrecht

In 2020 is met Van Erk Bouw gewerkt aan de opstelling van het stedenbouwkundig plan. Hierbij zijn meerdere stakeholders betrokken waaronder de ondernemers op het bedrijfsterrein Galgoord. De planning richt zich op de vaststelling van het stedenbouwkundig plan door de raad eind 2020.

Herontwikkeling bedrijfsterrein Schoonhoven-Noord

De stappen die zijn gezet mbt het ontwerp en de benodigde ruimte voor de nieuwbouw van de school en sporthal, maakt dat met marktpartij(en) de verkenning van de haalbaarheid van de woningbouwontwikkeling voor de rest van het gebied kan worden voortgezet en afgerond in 2021.

Ontwikkeling Gouderak Oost

In 2020 is gestart met de verkenning van de uitgangspunten voor het stedenbouwkundig plan o.a. de inpassing van het woningbouwprogramma en de welzijnsvoorzieningen. Dit laatste in overleg met de betrokken lokale organisaties en bewoners. Dit dient in 2021 te leiden tot besluitvorming over de uitgangspunten voor de verdere planontwikkeling voor het gebied.

H. COVID-19

Achtergrond

Corona raakt iedereen. Soms in de persoonlijke gezondheid, of die van familieleden of bekenden. In het werk, op de frontlinie tegen het virus of in het draaiende houden van de belangrijkste processen, het onderwijs, de zorg en onze economie. De corona-crisis zet ook voor de inwoners en ondernemers van de gemeente Krimpenerwaard het leven op de kop.

Ons land heeft in de afgelopen maanden een gezondheids crisis meegemaakt die zijn weerga niet kent. Het corona-virus heeft in Nederland en in de gemeente Krimpenerwaard sinds eind februari 2020 geleid tot tienduizenden besmettingen en ziekenhuisopnames, hierbij vielen duizenden doden. Een collectieve schok, die ook onze gemeente niet heeft overgeslagen.

De ontwikkelingen en maatregelen om het virus te bestrijden volgden elkaar aan het begin van de crisis in hoog tempo op. Een crisis die de veerkracht, creativiteit en volharding van de samenleving in de Krimpenerwaard stevig op de proef stelde en nog steeds doet. Want hoewel we soms wat licht aan de horizon van de gezondheids crisis zien, is nog veel onzeker. Wat we wel weten: de impact is enorm. We zien grote effecten van de corona-crisis op sociaaleconomisch en sociaal maatschappelijk vlak. We zien dat voor kwetsbare groepen de corona-crisis veel extra druk veroorzaakt. Ook zien we dat nieuwe groepen hard geraakt worden: mensen die ineens hun baan kwijt raakten, een inkomensval maken, hun onderneming kwijt raken of ernstige zorgen hebben over een dreigend faillissement.

We willen de bedrijvigheid, leefbaarheid, werkgelegenheid en aantrekkelijkheid van de gemeente Krimpenerwaard beschermen. De gemeente Krimpenerwaard moet de gemeente blijven waar je wilt wonen, werken en verblijven, corona-crisis of niet.

Wat hebben we gedaan?

De corona-crisis heeft impact op de gemeentelijke financiën. Met een impactanalyse is de mogelijke (financiële) impact voor de gemeente Krimpenerwaard in beeld gebracht. De impactanalyse bevat de risico's/onzeerheden van datgene wat ons in de gemeente Krimpenerwaard overkomt als gevolg van de corona-crisis. Een eerste inschatting is dat het nadelige effect voor 2021 ruim € 1,4 miljoen (voor 2020 is deze inschatting € 2,4 miljoen).

De impactanalyse is tot stand gekomen door:

- Starten met een basisset van COVID-19-risico bij gemeenten
- Houden van interviews met managers binnen de gemeente Krimpenerwaard
- Deelnemen aan COVID-19-workshops met diverse gemeenten
- Afstemmen met verschillende andere gemeenten
- Volgen van VNG- en Rijks-informatie
- Volgen van actualiteiten en ontwikkelingen m.b.t. COVID-19

Uit de impactanalyse blijkt dat COVID-19 alle programma's raakt.

Ook is in beeld gebracht welke compensatie vanuit het Rijk wordt ontvangen. Gedurende 2020 is/wordt steeds meer duidelijk over de nog te verwachten compensatie van het Rijk (voor de periode na 1 juni 2020 en voor de beleidsvelden waarop nog geen compensatie is toegekend). De verwachting is dat de compensatieregelingen ook voor 2021 voortgezet zullen worden. Er zijn formele toezeggingen dat het Rijk de werkelijke COVID-19-kosten volledig gaat compenseren. Wij houden toch een slag om de arm omdat het kan zijn dat, vanwege macro-systematiek in de verdeling en lokale issues, mogelijk toch niet alle kosten gedekt worden. Hierom nemen we de geraamde risico's voor 10% mee in de berekening van het weerstandsvermogen. Wij achten dat gerechtvaardigd vanwege de toezeggingen van het Rijk dat compensatie zal worden gegeven. Wat we uiteraard niet weten is hoelang COVID-19 ons parten zal spelen. We hebben voorsnog de inschatting gemaakt dat na 2021 we geen extra kosten ramen.

Hieronder is het resultaat van de impactanalyse 2021 opgenomen. Belangrijk om te melden is dat dit een eerste ruwe inschatting is. De impact van de corona-crisis was voor 2020 al moeilijk in te schatten, voor 2021 wordt dit nog veel moeilijker. Het aantal onzekerheden neemt alleen maar toe.

Risiko's > € 50.000		
1	COVID19 - SD37 - Inkomensregeling (BUIG en BBZ) verhoogde instroom, vertraagde uitstroom	€ 405.000,00
2	COVID19 - OW21 - Toename kosten agv extra activiteiten afvalinzameling (incl. bedrijfsafval)	€ 94.500,00
3	COVID19 - SD40 - Toename schuldhelpverlening (zowel kosten als bedrijfsvoering)	€ 90.000,00
4	COVID19 - FIN13: Minder inkomsten: Verlaagde opbrengst OZB en andere belastinginkomsten	€ 90.000,00
5	COVID19 - FIN15: Verbonden partij BNG	€ 84.000,00
6	COVID19 - KCC20 - Andere organisatie van Tweede kamer-verkiezingen in maart 2021 agv 1,5 metersamenleving	€ 81.000,00
7	COVID19 - FIN17: Garantstelling - Gemeente staat garant voor (hypothecaire) geldleningen bij enkele sportclubs en bedrijven	€ 70.000,00
8	COVID19 - OW50 - Minder inkomsten: Minder inkomsten op havengelden	€ 54.000,00
	Overige risico's	€ 467.235,00
	Totaal	€ 1.435.735,00

De benodigde reserve weerstandsvermogen 2021 wordt als gevolg van COVID-19 opgehoogd met 10% (zie paragraaf B weerstandsvermogen).

Toelichtingen risico's

1 - SD37 – Inkomensregeling (BUIG en BBZ) verhoogde instroom, vertraagde uitstroom

Het aantal bijstandsaanvragen zal fors toenemen. Samen met een vertraging in de uitstroom leidt dit tot een hoger bijstandsbestand. Dit leidt - afhankelijk van wat het Rijk doet met de financiering - mogelijk tot een groter tekort op de BUIG. Het oplopen van het bestand komt zowel voort uit een verhoging van de instroom (jongeren/schoolverlaters, instroom vanuit WW, ondernemers die na gebruik van de TOZO-regeling structureel afhankelijk worden van bijstand) als op dit moment een vertraging van de uitstroom (minder geschikt werk, vertraging in werkfit maken inwoners, op afstand werken waardoor bijv. minder fysieke handhavingscontroles kunnen worden uitgevoerd).

Dit risico is reeds opgenomen in de risico's die onderdeel uitmaken van de paragraaf Weerstandsvermogen. Dit risico is namelijk altijd aanwezig. Er is een drempelbedrag waarboven de gemeente in aanmerking komt voor een vangnetuitkering. Voor het bedrag tot de drempel lopen we ook in de situatie zonder corona-crisis een risico.

2 – OW21 – Toename kosten als gevolg van extra activiteiten afvalinzameling (incl. bedrijfsafval)

De gevolgen van het corona-virus voor de afvalinzameling zijn tweeledig:

- Er wordt meer afval (zowel GFT als restafval) aangeboden door de burgers omdat meer mensen thuiswerken. Deze ontwikkeling geldt zowel voor het Afvalbrengstation in Bergambacht als voor het aantal aanbiedingen van de containers.
- Door de 1,5 meter samenleving is het niet meer mogelijk met drie mensen in een cabine plaats te nemen. De laatste informatie geeft aan dat het niet nageleefd hoeft te worden door het mogelijk toepassen van een noodverordening.

3 – SD40 – Toename schuldhelpverlening (zowel kosten als bedrijfsvoering)

De verwachting is dat meer inwoners met schulden zich gaan melden. Ook zal het aantal ondernemers met financiële problemen toenemen. Landelijk wordt voorspeld dat een flink deel van het aantal TOZO-aanvragen zich gaat melden voor schuldhelpverlening.

Er is ook nog een risico op toestroom van mensen waarneembaar met een part-time UWV uitkering die een beroep zullen kunnen doen op schuldhelpverlening.

4 – FIN13 – Minder inkomsten: Verlaagde opbrengst OZB en andere belastinginkomsten

Oninbaarheid van gemeentelijke belastingen retributies OZB, WOZ, drinkwater, riool, toeristen en forensenbelasting. Het risico bestaat dat de gemeente inkomsten misloopt.

5 – FIN15 – Verbonden partij BNG

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft aan kredietinstellingen die onder haar toezicht staan met zeer grote nadruk aangeraden de dividenduitkering op dit moment op te schorten tot in elk geval 1 oktober 2020, dan wel de dividenduitkering over 2019 geheel te schrappen. Achtergrond hiervan is de significante schok die de corona-pandemie de economie toebrengt en de rol die voor banken is voorzien om de effecten zoveel als mogelijk te mitigeren. De toezichthouder verwacht van banken dat zij zich tot het uiterste inspannen om hun klanten te helpen en hun vermogen maximaal beschikbaar houden om te investeren in de kredietverlening aan hun klanten. Dit heeft de BNG Bank doen besluiten de betaling van het dividend over 2019 uit te stellen tot in elk geval 1 oktober 2020. In de begrotingen 2020 en 2021 van de gemeente Krimpenerwaard is een jaarlijkse

dividenduitkering geraamd van € 120.000. Genoemd bedrag kan worden opgenomen als mogelijk risico in 2020 en 2021.

6 – KCC20 – Andere organisatie van Tweede kamer-verkiezingen in maart 2021 als gevolg van 1,5 metersamenleving

Op 17 maart 2021 worden er verkiezingen georganiseerd voor de 2de Kamer. Op de gebruikelijke wijze kan dat hoogstwaarschijnlijk niet. Er zullen dus maatregelen getroffen moeten worden om de verkiezingen op een zodanig manier te organiseren dat de 1,5 meter samenleving geborgd kan worden. Hierbij zijn drie scenario's denkbaar:

- Het inrichten van de stembureaus naar de 1,5 meter samenleving
- Het stemmen met je DigiD in combinatie met het inrichten van de stembureaus naar de 1,5 meter samenleving
- Het stemmen met behulp van stemmachines in combinatie met het inrichten van de stembureaus naar de 1,5 meter samenleving.

7 – FIN17 – Garantstelling - Gemeente staat garant voor (hypothecaire) geldleningen bij enkele sportclubs en bedrijven

Bij enkele clubs en bedrijven staat de gemeente garant voor (hypothecaire) geldleningen. Indien de betreffende partijen hun verplichtingen niet na kunnen komen, moet de gemeente dit doen.

Afhankelijk van het soort lening neemt het risico - als gevolg van de Covid19-situatie - voor de gemeente wel toe. Als bijvoorbeeld een sportinstelling omvalt, dan loopt de gemeente voor het bedrag van verstrekte langlopende geldlening risico. Voor Startersleningen (5 miljoen) geldt bijvoorbeeld als hypotheek niet meer betaald kunnen worden. Op deze startersleningen zit echter Nationale Hypotheek Garantie met een vangnetregeling.

Incidenteel/structureel is ook afhankelijk van het soort lening en de situatie.

8 – OW50 – Minder inkomsten op havengelden

Er worden minder havengelden ontvangen als gevolg van het stilvallen van activiteiten door corona. Daarnaast zijn er verzoeken van rederijen ontvangen voor het restitueren van reserveringskosten. Hierover moet nog worden beslist.

Het betreft hier alleen de havengelden Schoonhoven. De overige havens (Lekkerkerk en Ouderkerk ad IJssel) hebben niet te maken met de gevolgen van het corona-crisis.

Wat gaan we nog doen?

De impactanalyse is altijd een momentopname en daarnaast is risico-inschatting een dynamisch traject. Veel is en blijft onzeker. De ambtelijke organisatie zorgt derhalve voor een regelmatige actualisatie van de impactanalyse. De raad krijgt in ieder geval bij de eerste en tweede tussenrapportage een actualisatie. Bij deze tussenrapportages worden ook werkelijk gemaakte kosten in beeld gebracht (en gesaldeerd met de risico's).

Voor het totale beeld van gemaakte kosten wordt een overzicht van betaalde kosten vanwege omzetsderving bij zorgaanbieders bijgehouden. Sinds maart 2020 leveren diverse zorgaanbieders als gevolg van COVID19 geen (of minder) prestaties. Het is voor de gemeente wel belangrijk dat deze bedrijven niet omvallen. De gemeente heeft de begrote (contract)bedragen vanaf maart 2020 doorbetaald. De gemeente ontvangt hiervoor geen extra (COVID19-)vergoeding. Dit is al onderdeel van de reguliere algemene uitkering. In het kader van de rechtmatigheid is het wel van belang dat wij deze kosten inzichtelijk hebben.

Financiële begroting en meerjarenraming

Model 1: (Meerjarig) overzicht van de baten en lasten

Programma	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
				2022	2023	2024
0. Bestuur en ondersteuning						
- Lasten	-23.174	-28.425	-24.391	-24.183	-24.302	-24.329
- Baten	92.214	115.815	96.125	96.386	96.795	97.030
Saldo	69.040	87.390	71.734	72.203	72.493	72.701
1. Veiligheid						
- Lasten	-4.941	-5.319	-5.144	-4.914	-4.914	-4.914
- Baten	625	324	334	181	181	181
Saldo	-4.316	-4.995	-4.810	-4.733	-4.733	-4.733
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
- Lasten	-10.203	-10.277	-9.947	-10.056	-9.967	-9.986
- Baten	804	568	576	576	576	576
Saldo	-9.399	-9.708	-9.371	-9.480	-9.391	-9.410
3. Economie						
- Lasten	-2.159	-1.927	-1.664	-1.385	-1.164	-1.164
- Baten	669	1.011	722	675	426	426
Saldo	-1.489	-916	-942	-710	-737	-737
4. Onderwijs						
- Lasten	-5.871	-7.313	-6.550	-6.539	-7.053	-7.108
- Baten	741	1.364	1.149	1.149	1.149	1.149
Saldo	-5.130	-5.949	-5.401	-5.390	-5.904	-5.959
5. Sport, cultuur en recreatie						
- Lasten	-11.438	-11.762	-11.074	-10.384	-10.331	-10.249
- Baten	1.956	1.829	1.944	1.384	1.384	1.384
Saldo	-9.482	-9.934	-9.129	-9.000	-8.947	-8.865
6. Sociaal domein						
- Lasten	-49.338	-50.826	-52.293	-52.198	-52.002	-51.926
- Baten	11.553	11.667	11.667	11.645	11.645	11.645
Saldo	-37.784	-39.159	-40.626	-40.553	-40.357	-40.280
7. Volksgezondheid en milieu						
- Lasten	-17.353	-17.923	-17.377	-17.531	-17.708	-18.192
- Baten	13.295	14.114	14.025	14.396	14.532	15.064
Saldo	-4.058	-3.809	-3.351	-3.135	-3.176	-3.127
8. Volkshuisvesting (VHROSV)						
- Lasten	-8.479	-15.581	-8.257	-11.988	-4.933	-4.674
- Baten	7.198	13.385	6.632	9.966	3.013	2.750
Saldo	-1.281	-2.196	-1.625	-2.022	-1.920	-1.923
Totaal saldo programmaplan	3.900-	10.725	3.522-	2.819-	2.671-	2.333-
Programma	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Meerjarenraming		
				2022	2023	2024
Toevoeging en onttrekking aan reserves						
0. Bestuur en ondersteuning	910	-16.349	1.464	760	427	287
1. Veiligheid	-100	376	75	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	137	461	326	330	198	166
3. Economie	1.084	334	200	0	0	0
4. Onderwijs	259	546	274	272	270	268
5. Sport, cultuur en recreatie	730	1.571	797	492	385	398
6. Sociaal domein	601	1.201	489	15	15	15
7. Volksgezondheid en milieu	303	547	293	29	27	25
8. Volkshuisvesting (VHROSV)	-26	588	313	119	17	21
Totaal	3.900	10.725-	3.606	2.018	1.340	1.180
Geraamd resultaat	0	0	84	801-	1.331-	1.153-
Financiën en algemene dekkingsmiddelen						
Lokale heffingen	11.222	11.221	11.382	11.334	11.402	11.444
Gemeentefonds (algemene uitkering)	75.791	77.949	81.489	81.734	81.807	81.983
Dividenden	812	700	313	313	313	313
Saldo financieringsfunctie	399	23.002	487	420	673	676
Heffing VPB	9	-173	6-	-2	-2	0
Onvoorzien	137	139	139	139	139	139
Overhead	-14.618	-18.104	16.435-	-16.098	-16.001	-15.913
Onderdeel van programma 0. Bestuur en ondersteuning	73.752	94.734	77.369	77.841	78.330	78.642

-/- is nadeel/lasten

Model 2: Gronden waarop de meerjarenramingen zijn gebaseerd

Inleiding:

In dit model zijn de uitgangspunten voor de meerjarenbegroting 2021-2024 weergegeven.

Uitgangspunten:

1. De programmabegroting is gebaseerd op de volgende programma-indeling:

- 0. Bestuur en ondersteuning
- 1. Veiligheid
- 2. Verkeer, vervoer en waterstaat
- 3. Economie
- 4. Onderwijs
- 5. Sport, cultuur en recreatie
- 6. Sociaal domein
- 7. Volksgezondheid en milieu
- 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

2. Paragrafen:

Voor de begroting zijn de volgende paragrafen opgesteld.

- A: Lokale heffingen
- B: Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
- C: Kapitaalgoederen
- D: Financiering
- E: Bedrijfsvoering
- F: Verbonden partijen
- G: Grondbeleid
- H: COVID-19

3. De algemene uitkering in de begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2020.

4. De begroting is in meerjarig opzicht opgesteld in constante prijzen.

5. Indexering op lonen en prijzen voor 2021.

Voor 2021 is een inflatiecorrectie voor prijzen toegepast van 1,8%.

Loonontwikkeling

De uitzonderlijke economische omstandigheden als gevolg van de Corona-crisis laten hun sporen na. De coronacrisis gaat ons in een recessie trekken en leidt tot meer werkloosheid. Het Centraal Planbureau (CPB) rekent op een krimp van 6 procent in 2020. Die krimp werkt ook in 2021 nog door. Dit heeft invloed op de onderhandeling voor de nieuwe CAO Gemeenten 2021. De inzet en uitkomst voor de loonparagraaf zijn hierdoor onbekend. In de begroting is vooralsnog rekening gehouden met een loonstijging van 1,5%.

Pensioenpremies

Het pensioenfonds ABP verwacht een stijging van de premie in 2021. De verwachting is dat de rente nog lang laag blijft. Vanaf 2021 is een fors hogere premie nodig om de pensioenen te financieren. Een alternatief voor een premiestijging is een verlaging van het opbouwpercentage, waardoor de werkende deelnemers minder pensioen opbouwen. Het is aan sociale partners om hierover een besluit te nemen. De contouren van het nieuwe pensioenakkoord zijn zichtbaar.....maar duidelijkheid is er nog niet. In de begroting 2021 is er rekening mee gehouden dat de pensioenpremie 2,5% stijgt.

6. Aantal inwoners / woonruimten

Voor de begroting is het aantal inwoners en woonruimten op 1 januari 2020 (bron: CBS) als uitgangspunt genomen.

Aantal inwoners:	56.319
Aantal woonruimten:	23.933

7. De omslagrente is berekend op 0,90%. De berekening is opgenomen in de paragraaf Financiering.
8. Besluitvorming tot en met 16 september 2020 is verwerkt in de cijfers voor de begroting 2021. Ook zijn de structurele financiële gevolgen van de 2e Tussentijdse rapportage 2020, die eveneens in de gemeenteraadsvergadering van 10 november 2020 ter besluitvorming voor ligt, verwerkt.
9. De bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn opgenomen conform de begrotingen 2021 van deze gemeenschappelijke regelingen.
10. De opbrengsten uit belastingen zijn ten opzichte van 2020 geïndexeerd met 1,8%.
11. De mutaties in de reserves en voorzieningen in de begroting 2021 zijn gebaseerd op de door de raad vastgestelde nota reserves en voorzieningen.

Voorzieningen

Bij het opstellen van de nieuwe beheerplannen wordt nader ingezoomd op de vraag of in de specifieke situatie sprake dient te zijn van een reserve of voorziening, rekening houdend met de hieromtrent geldende wettelijke bepalingen.

Reserves

Reserves waar een bestedingsplan onder ligt of dienen ter dekking van kapitaallasten blijven in stand, tenzij de reserve wordt omgezet naar een voorziening. Overige reserves worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Rentetoevoeging aan reserves vindt alleen plaats als dit noodzakelijk is gelet op het onderliggende bestedingsplan. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij een kapitaaldeckingsreserve.

Model 3: Verschillen ten opzichte van vorig begrotingsjaar

Programma	Verschil	L/B	Voor-/Nadeel	Oorzaak
0. Bestuur en ondersteuning	2.157			
Bestuurlijke samenwerking	63 L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (regionaal projectbureau RES-MH)	
S&P algemene kosten	907 L	Voordeel	Incidentele projecten 2020 (gebiedsgericht werken)	
Frictiekosten herindeling	620 L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (afwikkeling knelpunten)	
Burgerzaken	224 L	Voordeel	Verschuiving salariskosten	
Verkiezingen	-143 L	Nadeel	In 2020 stonden geen verkiezingen gepland, voor 2021 wel.	
Leegstand niet publieke objecten	143 L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (verkoop gemeentelijk vastgoed)	
Overhead	1.575 L	Voordeel	Inc. lasten 2020 opleidingen ad. € 300.000 en verschuiving sal.kosten	
Treasury	180 L/B	Voordeel	Renteresultaat	
Aandelen	-23.073 B	Nadeel	Incidentele baat in 2020 (verkoop aandelen Eneco)	
OZB	242 B	Voordeel	Indexatie	
Hondenbelasting	-76 B	Nadeel	Afbouw	
Algemene uitkering	3.540 B	Voordeel	Hogere uitkering gemeentefonds	
Overige baten en lasten	-73 L	Nadeel	Verschuiving salariskosten	
Vennootschapsbelasting	166 L	Nadeel	Incidenteel hoger verwachte aanslag 2020	
Overige mutaties	49 L/B	Voordeel	Overige kleinere afwijkingen	
Mutaties reserves	17.813 L/B	Voordeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen (inc. storting 2020 Eneco)	
1. Veiligheid	-116			
Veiligheidsregio	-121 L	Nadeel	Verhoging bijdrage veiligheidsregio	
Crisisbeheersing	202 L	Voordeel	Verschuiving salariskosten	
GHOR	-107 L	Nadeel	Verschuiving salariskosten	
Openbare orde en veiligheid	207 L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (project Skaeve huse)	
Overige mutaties	4 L	Nadeel	Overige kleinere afwijkingen	
Mutaties reserves	-301 L/B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	202			
Wegen, straten en pleinen	500 L	Voordeel	Ombuiging 2020 IBOR	
Wegen, straten en pleinen	-83 L	Nadeel	Prijscompensatie	
Civiele Kunstwerken	-75 L	Nadeel	Verschuiving salariskosten	
Verkeer	-53 L	Nadeel	Incidentele projecten zowel in 2020 als in 2021	
Parkeren	47 L/B	Voordeel	Verschuiving salariskosten	
Overige mutaties	1 L/B	Voordeel	Overige kleine afwijkingen	
Mutaties reserves	-135 L/B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen	
3. Economie	-161			
Economie	-34 L	Nadeel	Verschuiving salarislsten (€ 79K) en incidentele lasten 2020 (€ 45K)	
Stimulering participatiewet	-37 L	Nadeel	Incidentele lasten 2020 (Expertise leerwerkbedrijf)	
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-36 L	Nadeel	Verschuiving salarislsten	
Markten	43 L	Voordeel	Verschuiving salarislsten	
Economische promotie - algemeen	-46 L	Nadeel	Incidentele lasten in zowel 2020 als 2021	
Agrarische zaken	84 L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (Proeftuin)	
Mutaties reserves	-135 L/B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen	
4. Onderwijs	276			
Onderwijshuisvesting	97 L	Voordeel	Kapitaallasten	
Leerlingenvervoer	-53 L	Nadeel	Verschuiving salarislsten	
Vroeg- en voorschoolse educatie	449 L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (onderwijsachterstanden beleid)	
Peuterspeelzalen	63 L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (subsidie peuterspeelzalen)	
Mutaties reserves	-272 L/B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen	
Overige mutaties	-8 L/B	Nadeel	Diverse kleinere afwijkingen	
5. Sport, cultuur en recreatie	31			
Sportbeleid	-38 L	Nadeel	Verschuiving salarislsten (€ 69K) en incidentele lasten 2020 (€ 31K)	
Combinatiefuncties	33 L	Voordeel	Incidentele lasten in zowel 2020 als 2021	
Tenniscomplexen	311 L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (bijdrage tennis)	
Sporthal De Meent	-76 L	Nadeel	Incidentele lasten 2021 (afwaardering boekwaarde)	
Sportvelden	-108 L	Nadeel	Kapitaallasten	
Overige sportaccommodaties	204 L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (subsidies)	
Vormings- en ontwikkelingswerk	48 L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (cultuurnota)	
Multifunctionele gebouwen	45 L	Voordeel	Hogere huuropbrengst	
Musea	-56 L	Nadeel	Incidentele lasten 2021 (subsidies)	
Historisch archief	-37 L	Nadeel	Hogere bijdrage GR Streekarchief	
Cultureel erfgoed	26 L	Voordeel	Verschuiving salarislsten	
Monumenten & torens	-100 L	Nadeel	Incidentele lasten 2021 (beleefbaar maken erfgoed)	
Openbaar groen	-194 L	Nadeel	Verschuiving salarislsten	
Parken en plantsoenen	87 L	Voordeel	Incidentele lasten zowel in 2020 als 2021	
Volkstuinen	56 L	Voordeel	Verschuiving salarislsten	
Openluchtrecreatie	606 L/B	Voordeel	Incidentele lasten en baten 2020 (fietspad)	
Overige mutaties	-3 L/B	Nadeel	Diverse kleinere afwijkingen	
Mutaties reserves	-773 L/B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen	

Bedragen x € 1.000

Programma	Verschil	L/B	Voor-/Nadeel	Oorzaak
6. Sociaal domein	-2.179			
Samenkracht en burgerparticipatie	-444	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten (€ 394K) en inc. last 2020 (€ 50K participatie)
Integratie etnische minderheden	-30	L	Nadeel	Incidentele lasten 2020 (expertise leerwerkbedrijf)
Kinderdagverblijven	-41	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten
Buitenschoolse opvang	-41	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten
Voorzieningen jeugd	-157	L	Nadeel	Incidentele lasten zowel in 2020 als 2021 (begrotingssubsidies)
Voorzieningen WMO	-156	L	Nadeel	Incidentele lasten zowel in 2020 als 2021 (begrotingssubsidies)
Transformatie sociaal domein	213	L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (iedereen kan meedoen)
Vrijwilligers	-102	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten
Incidentele subsidie	61	L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (subsidie)
1e lijnsloket wmo/jeugd	289	L	Voordeel	Verschuiving salarislasten (€ 82K) en inc. last 2020 (€ 207K subsidie)
Pilot integrale ingang	197	L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (integrale ingang)
Inkomensregelingen algemeen	438	L	Voordeel	Verschuiving salarislasten
Begeleide participatie	131	L	Voordeel	Incidentele lasten 2020 (iedereen kan meedoen)
Arbeidsparticipatie algemeen	-76	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten (-€ 176K) en inc. last 2020 (€ 100K Promen)
WMO	-114	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten (€ 230K) en hoger lasten 2020 (€ 320K)
Gehandicapten parkeervoorziening	-88	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten
Maatwerkdienstverlening 18+	-103	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten
Maatwerkdienstverlening 18-	-283	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten (€ 133K) en hogere bijdragen jeugd € 150K)
Geescaleerde zorg 18+	-41	L	Nadeel	Hogere bijdragen Gemeenschappelijke regeling
Geescaleerde zorg 18-	-1.055	L	Nadeel	Hogere bijdrage Gemeenschappelijke regeling en prijsinsexatie
Overige mutaties	-65	L/B	Nadeel	Diverse kleinere afwijkingen
Mutaties reserves	-712	L/B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen
7. Volksgezondheid en milieu	204			
Riolering	298	L	Voordeel	Slappe bodemmiddelen tgv exploitatie
Reiniging	-79	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten
Milieubeheer	-43	L	Nadeel	Incidentele lasten zowel in 2020 als 2021
Begraafplaatsen	277	L/B	Voordeel	Verschuiving salarislasten en hoger baten
Overige mutaties	5	L/B	Nadeel	Diversen kleinere afwijkingen
Mutaties reserves	-254	L/B	Nadeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen in 2019
8. Volkshuisvesting	-330			
Ruimtelijke ordening	821	L	Voordeel	Incidentele lasten 2020
Grex algemeen	-427	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten
Wonen en bouwen	38	L	Voordeel	Verschuiving salarislasten
Volkshuisvesting	236	L	Voordeel	Verschuiving salarislasten (-€ 144K) en incidentele lasten 2020 (€ 92K)
Bouw- en woningtoezicht	-161	L	Nadeel	Verschuiving salarislasten
Bouwvergunningen	84	B	Voordeel	Hogere leges omgevingsvergunningen
Overige mutaties	-20	L/B	Voordeel	Diverse kleinere afwijkingen
Mutaties reserves	-901	L/B	Voordeel	Incidentele stortingen en onttrekkingen
Totaal	84			

Bedragen x € 1.000

Model 4: Overzicht van de geraamde incidentele lasten en baten

Net als in voorgaande jaren worden incidentele lasten zoveel mogelijk gedekt door middel van inzet van incidentele middelen, met name reserves. In onderstaand overzicht zijn de incidentele baten en lasten uit deze begroting opgenomen.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2021		2022		2023		2024	
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Regionale Energie Strategie	301							
Software	66							
Dividend Eneco	285		190		95			
Handhaving horeca buitengebied	75							
Toevoegingen reserves	2.058		130		6		-	
Onttrekkingen reserves		4.301		1.003		316		190
Overige	59		59					
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat								
collegeprogramma	50		80		30		0	
Uitvoeringsplan verkeersveiligheid	100							
Opstellen fietsenplan			75					
Programma 3 Economie								
Regiodeal	270	270	135	135				
Leerwerktraject	100							
Bijdrage subsidie proeftuin	85	25	114	114				
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie								
collegeprogramma	240		240					
Afboeking boekwaarde	86							
Erfgoednota	67							
Bijdrage fietspad F441	210	350						
Zilvermuseum	190		190		190		190	
Beleefbaar maken van erfgoed	261	161						
Bomenplan	185							
Overige		9	16					
Programma 6 Sociaal domein								
Initiatievenbudget	50							
Verbeteragenda jeugd	142							
Algemeen toegankelijke voorzieningen	200							
inhuur	81							
Programma 7 Volkshuisvesting en milieu								
Bodemdaling	80							
Lisdodde project	40							
Verduurzaming historische gebouwen	30							
Participatie en communicatie energietransitie	100							
Formatie handhaving	63		63					
Amendement lijkbezorging	26							
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening								
Ruimtelijk kookboek			50					
baten en lastengrondexploitaties	3.479	3.882	7.200	7.216	259	264	0	0
inkomensoverdrachten rijk		800		800		800		800
duurzame goederen	800		800		800		800	
Totaal	9.779	9.798	9.342	9.268	1.380	1.380	990	990
Incidenteel saldo baten en lasten	19		-74		0		0	
Totaal begrotingssaldo	85		-800		-1.332		-1.153	
Begrotingssaldo structureel	66		-726		-1.332		-1.153	

Bedragen x € 1.000

Model 5: Nieuw beleid

Op 16 september heeft uw gemeenteraad de “Kaders 2021” vastgesteld. Hierin is een aantal beleidsaanpassingen opgenomen. Deze zijn hieronder per programma nogmaals weergegeven, inclusief de toelichtingen. De betreffende bedragen zijn in deze begroting binnen de programma's verwerkt in het onderdeel “Financieel overzicht”. Voor een aantal aanvragen geldt dat deze op basis van besluitvorming in dezelfde gemeenteraad zijn vervallen, omdat ze onderdeel waren van de voorgestelde dekkingsmiddelen. Deze aanvragen zijn hieronder logischerwijs niet meer opgenomen. De investeringswensen voortkomend uit de kaders 2021 zijn uitgewerkt in model 6 van deze begroting. De exploitatielasten die hieruit voortvloeien zijn eveneens verwerkt in de betreffende programma's.

Er is ook sprake van nieuwe aanvragen die nog geen onderdeel uitmaakten van de Kaders 2021. Deze zijn onderstaand verwerkt in de tabellen en worden eveneens kort toegelicht. Voor investeringsaanvragen die nog niet waren opgenomen in de kadernota geldt dat deze zijn meegenomen en worden toegelicht in model 6 – Meerjarig investeringsprogramma. Ook voor de uit deze investeringen voortkomende rente- en afschrijvingslasten geldt dat ze in deze begroting zijn verwerkt in de betreffende programma's.

0. Bestuur en dienstverlening

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Kadernota				
CP				
Initiatievenbudget	-50	-	-	-
Overig				
Digitale weerbaarheid	-26	-15	-15	-15
Beheerpakket vastgoed/facilitair	-40	-10	-10	-10
Anonimiseren documenten	-25	-	-	-
MJOP I&A	-	-6	10	-151
Financieel systemen	-3	-55	-55	-55
Koppelkosten systeem	-25	-25	-25	-25
Doorontwikkeling Djuma	-30	-30	-30	-30
Tableau (BI tool) licenties	-15	-15	-15	-15
	-214	-156	-140	-301
Totaal programma 0	-214	-156	-140	-301

Bedragen x € 1.000

Initiatievenbudget

Tijdens, maar ook al voor, de coronacrisis zien we in de samenleving veel goede initiatieven. Deze hebben soms een duwtje in de rug nodig. Bijvoorbeeld financieel of met ondersteuning. Door middel van dit budget kan dat gegeven worden. Voor de grotere aanvragen beschikken we daarnaast over het instrument van garantstellingen. Deze ambitie wordt nog uitgewerkt in een concreet voorstel.

Digitale weerbaarheid

In 2018 heeft het college besloten deel te nemen aan GGI-Veilig. SIEM/SOC is een onderdeel hiervan. Het is noodzakelijk om hierop aan te sluiten om het informatiebeveiligingsbeleid van de gemeente te kunnen uitvoeren. De aansluiting vergt naast een eenmalige investering een structurele bijdrage.

Beheerpakket vastgoed/facilitair

Het gebouwenbeheersysteem voldoet niet meer aan de huidige maatstaven. De voorkeur gaat uit naar een systeem dat door meerdere disciplines kan worden gebruikt en daarmee in meerdere behoeften voorziet.

Anonimiseren documenten

Er zijn onderdelen van de organisatie die veel publiceren zoals bijvoorbeeld de griffie. Zij hebben behoefte aan hulpmiddelen om publicaties te anonimiseren of te pseudonimiseren om te voldoen aan de AVG.

MJOP I&A

Meerjarenonderhoudsplan I&A - bijstelling kapitaallasten.

Financieel systeem

Het huidige financieel systeem is in gebruik sinds 2003 en is gebaseerd op de lokale installatie van SAP/R6. Binnen vijf jaar moet dit systeem worden vervangen. Hiervoor wordt een businesscase opgesteld. Vooruitlopend hierop worden middelen aangevraagd voor de nodige investering en de daaruit voortvloeiende kapitaallasten.

Koppelkosten systemen

Djuma is bekostigd uit incidenteel budget. Structurele kosten (huur) zijn opgenomen in de exploitatie. De "derden" waarmee gekoppeld wordt (PinkRocade, Stratech, Beheervisie, Roxit etc.) rekenen allen voor een koppeling structurele kosten. Al deze kosten bij elkaar worden gefinancierd uit dit structurele budget.

Doorontwikkeling Djuma

De aanschaf en de implementatie van Djuma vindt plaats vanuit incidenteel budget (frictiekosten). Voor doorontwikkeling van Djuma na oplevering van de initiële fase zullen jaarlijks kosten gemaakt worden vanuit de leverancier en de leverancier van de servicebus, vanwege de koppelingen met andere pakketten. Dit budget is bedoeld om deze kosten te dekken.

Tableau (BI tool) licenties

Het initiële aantal licenties voor de BI Pilot wordt iets uitgebreid om een zo groot mogelijke groep ervaring op te laten doen met Tableau. Daarnaast zijn er view-licenties nodig zodat de medewerkers die niet bouwen de gecreëerde dashboards kunnen inzien.

1. Veiligheid

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Geen nieuwe aanvragen voor 2021	-	-	-	-
Totaal programma 1	-	-	-	-

Bedragen x € 1.000

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Kadernota				
CP				
Opstellen fietsplan	-	-75	-	-
Uitvoeringsplan verkeersveiligheid	-100	-	-	-
	-100	-75	-	-
Totaal programma 2	-100	-75	-	-

Bedragen x € 1.000

Opstellen fietsplan

In de raad is een motie aangenomen om een fietsagenda op te stellen. De ambities uit de fietsagenda worden uitgewerkt in een fietsplan, waarin concrete maatregelen worden opgenomen.

Uitvoeringsplan verkeersveiligheid

Uitwerken van het integraal verkeersveiligheidsplan naar een uitvoeringsplan verkeersveiligheid. Bevorderen verkeersveiligheid door vroegtijdige advisering bij planvorming onderhoudswerken om de verkeersveiligheid te bevorderen en inventariseren en optimaliseren verkeersborden

3. Economie

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Geen nieuwe aanvragen voor 2021	-	-	-	-
Totaal programma 3	-	-	-	-

Bedragen x € 1.000

4. Onderwijs

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Kadernota				
CP				
IHP 2020 – kapitaallasten	-	510	-3	-
IHP 2022 – kapitaallasten	-	-	68	-
IHP 2023 – kapitaallasten	-	-	194	193
	-	510	259	193
Totaal programma 4	-	510	259	193

Bedragen x € 1.000

IHP 2020 - kapitaallasten

De gemeenteraad heeft 11 december 2018 het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs vastgesteld. In de begroting is al rekening gehouden met de jaarlijkse lasten (rente en afschrijving) als gevolg van investeringen voor: Schoonhovens college en scholen Bergambacht. De verwachting is dat oplevering niet in 2021, maar in 2022 plaatsvindt. Dit betekent ook dat de jaarlijkse lasten een jaar opschuiven.

IHP 2022 – kapitaallasten

De verwachting is dat oplevering van De Kromme Draai niet in 2022, maar in 2023 plaatsvindt. Dit betekent dat ook dat de jaarlijkse lasten een jaar opschuiven.

IHP 2023 – kapitaallasten

De verwachting is dat oplevering van De Rank en De Vlieger niet, zoals aanvankelijk gepland, in 2022, maar in 2024 plaatsvindt. Dit betekent dat ook dat de jaarlijkse lasten 2 jaar opschuiven.

5. Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Kadernota				
CP				
Beleefbaar maken erfgoed	-100	0	0	0
Overig				
Zilvermuseum	-190	-190	-190	-190
Sporthal de Meent	-86	0	-204	-203
Groot onderhoud bomen	-185	0	0	0
Kantplanken	-	-21	-21	-20
Combinatiefuncties	-100	-100	-100	-100
	-661	-311	-515	-513

Nieuwe aanvragen				
Overig				
Budgetten mfa's	-34	-34	-34	-34
	-34	-34	-34	-34
Totaal programma 5	-695	-345	-549	-547

Bedragen x € 1.000

Beleefbaar maken erfgoed

In het kader van de Oude Hollandse Waterlinie wordt door vele partijen toegewerkt naar het jaar 2022. De Linie bestaat dan 350 jaar. Niet alleen in Schoonhoven, maar ook in andere kernen zijn historische elementen te vinden die in het verleden hieraan een bijdrage hebben geleverd. Dit bijzondere erfgoed biedt kansen op een eigentijdse manier te verwijzen naar het verleden. Inmiddels zijn er al schetsen beschikbaar voor het beleefbaar maken van de brug voor de Veerpoort, maar ook voor andere elementen in en buiten Schoonhoven zijn er projecten mogelijk die de bijzondere geschiedenis van de Krimpenerwaard nog beter kunnen tonen. Momenteel zijn de exacte kosten nog niet in beeld. Ieder project wordt ter besluitvorming aan college en (zo nodig) de raad voorgelegd. Ook de Provincie zet in op het beleefbaar maken van erfgoed, en stelt subsidie beschikbaar. De verwachting is dat er in totaal een bedrag van € 160.000 aan cofinanciering wordt gevonden, waardoor per saldo € 100.000 door de gemeente wordt geïnvesteerd.

Zilvermuseum

Het Nederlands Zilvermuseum Schoonhoven kan niet bestaan zonder adequate financiële steun van de gemeente Krimpenerwaard. Het Nederlands Zilvermuseum heeft voldaan aan de prestatieafspraken zoals vastgesteld in het Raadsvoorstel van 10 juli 2018. Het Zilvermuseum is gebaat bij een meerjarige subsidie.

Sporthal de Meent

Als in 2021 de sporthal gesloopt wordt, moet op dat moment ongeveer € 86.000,- als restantboekwaarde worden afgeschreven. Nieuwbouw van sporthal De Meent in Schoonhoven leidt tot kapitaallasten vanaf 2023.

Groot onderhoud bomen

De gemeente heeft een zorgplicht voor het bomenbestand. Het gaat om de kwaliteit van het bomenbestand en het zoveel mogelijk voorkomen van aansprakelijkstellingen (letselschade of materiële schade) als gevolg van schade door bomen. Met ingang van 2019 gebeurt het inspecteren en onderhouden in een cyclus van 4 jaar: elk jaar alle risico- en attentiebomen en een kwart van de overige bomen. Dit groot onderhoud aan bomen is niet opgenomen in het huidige IBOR. Het wordt opgenomen in het volgende IBOR 2022-2025.

Kantplanken

De aanleg van kantplanken is een aanpassing op het beheerplan van de kunstgrasvelden en leidt tot extra kapitaallasten. De lasten die volgen uit het beheerplan worden gedekt uit de reserve Sport.

Combinatiefuncties

Met een intentieverklaring heeft het college aangegeven tot en met 2022 gebruik te willen maken van de Brede Regeling Combinatiefuncties. De uitvoering van deze regeling draagt bij aan de preventieve kant van het Sociaal Domein. Kernfuncties die worden uitgevoerd zijn verbinden van sport, cultuur en andere maatschappelijke organisaties of initiatieven, stimuleren van aangepast sporten, ondersteunen van verenigingen en aanjagen van projecten voor actieve en gezonde jeugd en een gezonde leefstijl voor jong en oud. Continuïteit en doorontwikkeling hiervan is gewenst om gerealiseerde resultaten en verbindingen langdurig effectief te laten zijn.

Budgetten mfa's

De meerjaren onderhoudsprogramma's van de beheerstichting en Vereniging van Eigenaren Vogelweide zijn eerst in 2019 vastgesteld. De gemeentelijke bijdrage hierin dient daarom budgettair te worden aangepast en hiervoor is ca. € 34.000,- nodig. Bij de andere mfa's zijn wat relatief kleine positieve en negatieve afwijkingen. We herstellen dit door een herverdeling van budgetten. Deze herverdeling verloopt budgetneutraal.

6. Sociaal Domein

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Kadernota				
CP				
Algemeen toegankelijke voorzieningen	-200	-	-	-
Overig				
Indexering subsidieplafonds	-	-51	-51	-51
Medische meerkosten	-120	-120	-120	-120
Begrotingssubsidies	-400	-400	-400	-400
Terugdringen caseload Sociaal Domein	-125	-125	-125	-125
	-845	-696	-696	-696
Totaal programma 6	-845	-696	-696	-696

Bedragen x € 1.000

Algemeen toegankelijke voorzieningen

Om de verschuiving van maatwerk naar algemeen toegankelijke voorzieningen mogelijk te maken moeten:

1. de algemeen toegankelijke voorzieningen voldoende toegerust zijn op de toenemende vraag;
2. maatregelen worden getroffen die randvoorwaardelijk zijn voor het beheersen van de zorgkosten;
3. de toegang tot specialistische zorg worden doorontwikkeld waardoor kwaliteit en doelmatigheid wordt bevorderd.

Dat laatste vraagt ruimte om te innoveren en nieuwe vormen en activiteiten te ontwikkelen die passen bij de hedendaagse samenleving. Uitgangspunt is dichtbij, laagdrempelig, passend bij wat nodig is, collectief en inclusief.

Indexering subsidieplafonds

De gemeenteraad stelt een indicatie van de subsidieplafonds voor 2022 vast in de kadernota 2021. Vervolgens worden de subsidieplafonds 2022 definitief vastgesteld door de raad in de begroting 2021, in november 2020. Op dat moment kunnen de subsidieplafonds worden geïndexeerd op basis van de septembercirculaire 2020. Vooruitlopend hierop is nu vooralsnog en indicatief gerekend met indexering op basis van de septembercirculaire 2019. Naar aanleiding van de bespreking van de dekkingsmogelijkheden in de gemeenteraad op 16 september 2020 is de indexering voor 2021 gehalveerd.

Medische meerkosten

Voorgesteld wordt extra budget beschikbaar te stellen voor de regeling tegemoetkoming medische meerkosten met als belangrijkste gevolg dat een kwetsbare groep chronisch zieken gecompenseerd wordt in medische meerkosten. Daarnaast wordt gevraagd akkoord te gaan met een aanpassing van de verordening WMO 2019 door een extra artikel toe te voegen.

Begrotingssubsidies

De kosten voor maatwerkvoorzieningen jeugd en Wmo nemen toe. Onze transformatieopgave is erop gericht om hulp en oplossingen voor inwoners meer bij de partners in het preventieve domein te realiseren. Hierbij spelen de instellingen waaraan wij begrotingssubsidies verstrekken een cruciale rol, zoals de welzijnsstichtingen, Kwadraad etc. Doordat wij de afgelopen 5 jaar de nullijn hebben gehanteerd en de kosten bij de instellingen zijn gestegen (o.a. prijsstijging en CAO-ontwikkelingen) is dit ten koste gegaan van de taakuitvoering. Met dit budget gaan wij dit herstellen.

Terugdringen caseload Sociaal Domein

We zien niet alleen een toename van het aantal aanvragen, maar ook de complexiteit van vragen neemt jaarlijks toe. Daarnaast is het van toenemend belang de methodiek "1Gezin1Plan1Regisseur" te implementeren. Dit draagt bij aan de dienstverlening en monitort op clientniveau of de toegekende voorziening ook daadwerkelijk leidt tot het gewenste resultaat. Dit heeft gevolgen voor de caseload van een consulent.

7. Volksgezondheid en milieu

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Kadernota				
CP				
Historische gebouwen	-30	-	-	-
Energietransitie	-100	-	-	-
Bodemdaling	-120	-	-	-
Nota Gezondheid	-100	-100	-100	-100
Milieustraat	-	-68	-68	-68
Energietransitie	-110	-110	-110	-110
Overig				
Hartveilig wonen	-20	-20	-20	-20
	-480	-298	-298	-297
Totaal programma 7	-480	-298	-298	-297

Bedragen x € 1.000

Historische gebouwen

In het kader van de energietransitie en aardgasvrij worden, ligt er een verduurzamingsopgave voor de gebouwde omgeving in Krimpenerwaard. In aanvulling op de reeds bestaande mogelijkheden voor verduurzaming van 'reguliere woningen' willen we ook informatie en advies bieden voor de verduurzaming van historische gebouwen. Dit vergt specifieke expertise.

Energietransitie

Net als in 2020, zullen er in 2021 communicatieuitingen en -bijeenkomsten zijn en participatietrajecten rondom de energietransitie. Dit zal met name gekoppeld zijn aan de Regionale energiestrategie 1.0, aan de Transitievisie Warmte en projecten gericht op energiebesparing. Hiermee zijn kosten gemoeid, zoals zaalhuur, laten maken van illustraties, filmpjes en dergelijke, drukkosten, publicatiekosten enzovoorts

Bodemdaling

Dit budget is nodig om projecten te kunnen uitvoeren, gericht op maatregelen tegen bodemdaling in het buitengebied.

Nota Gezondheid

Inzet voor uitvoering en voortzetting van nota Gezondheid zoals vastgesteld is op 4 februari 2020.

Milieustraat

Betreft kapitaallasten in verband met het realiseren van een milieustraat. Deze lasten kunnen worden gedekt binnen de tarieven zoals opgenomen in de begroting.

Energietransitie

Na de planvormingsfase, ligt de focus van de energietransitie in 2021 op uitvoering. Voor de planvorming waren de afgelopen jaren incidenteel budgetten beschikbaar. Voor de uitvoering van de energietransitie, is nog geen budget opgenomen in de meerjarenbegroting. Structurele middelen zijn nodig voor communicatiecampagnes, inwonerbijeenkomsten, participatietrajecten en onderzoek & advies. De totale budgetten voor het programma duurzaamheid nemen in 2021 af ten opzichte van voorgaande jaren.

Hartveilig wonen

Van 2017-2021 loopt het project HartveiligWonen. Een van de doelen van dit project is om een netwerk van burgerhulpverleners te hebben in de gemeente. Hiervoor is het nog nodig om reanimatiecursussen en herhalingscursussen aan te bieden. Bij eerdere begroting is geen rekening gehouden, dat voor het actueel houden van het reanimatiecertificaat mensen jaarlijks een training moeten volgen. Daarvoor is extra budget nodig.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Kadernota				
Overig				
Formatie handhaving	-63	-63	-	-
Ruimtelijk "kookboek"	-	-50		
Omgevingswet	-10	-10	-10	-10
Uitbreiding Squit XO	-10	-10	-10	-10
Capaciteit woningbouwprojecten	-93	-93	-93	-93
	-176	-225	-113	-113
Totaal programma 8	-176	-225	-113	-113
Totaal programma's	-2.510	-1.285	-1.537	-1.761

Bedragen x € 1.000

Formatie handhaving

Op het gebied van handhaving speelt heel veel. Er is sprake van illegale situaties die complex zijn om te behandelen. Dit zorgt er voor dat we niet alle inkomende handhavingssaken op een goede manier kunnen oppakken en afronden. Discussie zal gevoerd moeten worden in relatie met programma handhaving.

Ruimtelijk "kookboek"

Met het "kookboek" voor de kernen gaan we aan de slag in 2022. In 2021 houden we zo de focus bij het 2020 afgeronde "kookboek" voor het buitengebied. Voor het "kookboek" binnen de kernen geleerd worden van de wijze waarop de markt met het "kookboek" voor het buitengebied aan de slag is gegaan. Ten opzichte van de Kaders 2021 verschuift de aanvraag van 2021 naar 2022.

Omgevingswet

Om onder de Omgevingswet een goede dienstverlening te kunnen leveren, is software nodig om juridische regels te vertalen in vragenbomen. Deze post betreft het meerjarig onderhoud hiervan.

Uitbreiding Squit XO

Door de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het noodzakelijk het bestaande systeem voor de vergunningverlening (Squit XO) te vervangen (Squit 2020) de gebruikskosten stijgen met 10.000 per jaar.

Capaciteit woningbouwprojecten

Om uitvoering te kunnen geven aan de ambities van onze gemeente zijn veel projecten in uitvoering en worden er de komende jaren ook nog veel opgestart. Om de kwaliteit van de uitvoering, de samenhang en coördinatie van al deze projecten effectief en efficiënt in goede banen te leiden is behoefte aan capaciteit.

Model 6: Meerjarig investeringsprogramma

Investeringsprogramma 2021 - 2024						Totaal investering t/m 2024	Dekking: - Afschrijving
A	B	2021	2022	2023	2024		
1)							2)
Investerings/kredieten aangekondigd in Kadernota 2021							
A	MJOP I&A 2021	€ 236.000				€ 236.000	div.
B	MJOP I&A 2022-2024		€ 441.000	€ 898.000	€ 327.000	€ 1.666.000	div.
A	Onderhoud gebouwen 2021	€ 728.000				€ 728.000	-
B	Onderhoud gebouwen 2022-2024		€ 1.523.000	€ 929.000	€ 440.000	€ 2.892.000	-
A	IHP 2021	€ 80.000				€ 80.000	40
B	IHP 2022-2024		€ 2.760.000	€ 5.244.000		€ 8.004.000	40
A	Financieel systeem	€ 80.000				€ 80.000	5
A	Vervanging materieel BOR 2021	€ 65.000				€ 65.000	10
B	Vervanging materieel BOR 2022-2024		€ 70.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 170.000	10
A	Baggeren 2021	€ 70.000				€ 70.000	-
B	Baggeren 2022-2024		€ 114.000	€ 91.000	€ 304.000	€ 509.000	-
A	Kantplanken	€ 190.000				€ 190.000	10
B	Sporthal De Meent	€ 5.520.000				€ 5.520.000	40
B	Milieustraat	€ 2.000.000				€ 2.000.000	40
Investerings/kredieten niet opgenomen in Kadernota 2021							
A	IBOR 2021	€ 5.438.000				€ 5.438.000	-
B	IBOR 2022-2024		€ 5.479.000	€ 5.479.000	€ 5.479.000	€ 16.437.000	-
A	Voorbereiding IBOR 2022	€ 400.000				€ 400.000	-
A	MJOP riolering (VGRP) - voorbereiding 2022-2024	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000		€ 1.800.000	div.
A	MJOP riolering (VGRP) 2021	€ 8.086.250				€ 8.086.250	div.
B	MJOP riolering (VGRP) 2022-2024		€ 6.221.000	€ 6.221.000	€ 6.221.000	€ 18.663.000	div.
B	IHP 2021	€ 13.800.000				€ 13.800.000	40
B	IHP 2021 (indexering)	€ 449.000				€ 449.000	40
B	IHP 2022-2024 (indexering)		€ 89.000	€ 169.000		€ 258.000	40
A	Onderhoud sportaccommodaties 2021	€ 90.000				€ 90.000	10
B	Onderhoud sportaccommodaties 2022-2024			€ 474.000	€ 466.000	€ 940.000	10
A	Duikers Motignylaan en Halve Maan	€ 75.000				€ 75.000	40
Totaal		€ 37.907.250	€ 17.297.000	€ 20.155.000	€ 13.287.000	€ 88.646.250	

1) A = Investering wordt direct beschikbaar gesteld bij de vaststelling van deze begroting.

B = Voor investering volgt nog een apart raadsvoorstel of Investering wordt opgenomen in meerjarenbegroting 2022-2025.

2) Kapitaallasten en mutaties in reserves en voorzieningen zijn volledig verwerkt in de meerjarenbegroting

Toelichting op investeringen

Investerings/kredieten aangekondigd in Kadernota 2021

MJOP I&A

In het in 2017 jaar vastgestelde meerjarenonderhoudsplan zijn de investeringen en onderhoudskosten van de automatisering en informatievoorziening van de gemeente opgenomen. Deze zijn nu geactualiseerd.

Onderhoud gebouwen

De gemeente beschikt over diverse, openbare en niet-openbare, gebouwen. In de begroting wordt voor deze gebouwen rekening gehouden met groot onderhoud. In het kort komt het er op neer dat er geen achterstallig onderhoud mag ontstaan. In 2017 heeft de raad het 'Beheerplan gemeentelijk vastgoedbeheer 2017-2031' vastgesteld. Dit vormt het beleidskader voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren. De meerjaren onderhoudsplanningen worden conform het Beheerplan 2017-2031 in 2021 geactualiseerd. De financiële consequenties worden uitgewerkt in de financiële onderhoudsvoorziening. In de begroting 2020 is reeds aangegeven dat voor het verrichten van groot onderhoud aan de gemeentelijke vastgoedobjecten in 2021 € 662.000 nodig is.

Met betrekking tot zwembad 't Wilgerak is het echter noodzakelijk dat onderhoud gepland voor 2023 in 2021 uitgevoerd gaat worden. De jaarschijf 2021 wordt hiervoor met € 66.000 verhoogd naar € 728.000 en de jaarschijf 2023 met een zelfde bedrag verlaagd naar € 929.000.

IHP

De gemeenteraad heeft 11 december 2018 het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs vastgesteld. Deze bedragen zijn de geraamde investeringsbedragen om dit IHP uit te voeren:

2022: Krullebaar centrum Schoonhoven	€ 1.000.000 (waarvan € 80.000 voorbereiding in 2021)
De Kromme Draai Ammerstol	€ 1.840.000
2023: De Rank en De Vlieger Schoonhoven	€ 5.244.000

Vervanging materiaal BOR 2022-2024

Voor de vervanging van het materieel van BOR is een materieelplan opgesteld. In 2021 worden een tweetal shovels en een minigraver vervangen. Ook in 2022 en 2023 is een aantal vervangingen voorzien. In de jaarschijf 2024 is ten opzichte van de Kadernota 2021 een investering toegevoegd van € 50.000 voor de vervanging van getrokken materieel.

Baggeren

Uitvoering bestaand beleid, wettelijk verplicht. Uitvoering conform Baggerplan. In samenspraak met waterschap. De lasten worden gedekt uit de voorziening IBOR.

Kantplanken

Het invullen van de zorgplicht is het aanbrengen van kantplanken bij kunstgrasvelden. De zorgplichtmaatregelen zijn recent en daarom niet opgenomen in het meerjarenonderhoudsplan.

Sporthal De Meent

In december 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met vervangende nieuwbouw voor sporthal De Meent, Schoonhoven.

De uitvoering van dit project wordt gekoppeld aan de nieuwbouw van het Schoonhovens College, locatie Vlisterveg (uitvoering van het IHP – Integraal Huisvestingsplan Onderwijs). Eind 2020 volgt een kredietvoorstel aan de raad. In 2021 wordt er gebouwd, in 2022 opgeleverd. Afschrijving van de investering start in 2023.

Milieustraat

In 2022 is het doel om minimaal 80% van het huishoudelijk afval te scheiden. De gemeente Krimpenerwaard ligt goed op koers, op het terrein van grof huishoudelijk afval is nog winst te behalen. Onderdeel van het collegeprogramma is het realiseren van één goed toegankelijke milieustraat voor alle inwoners van de gemeente Krimpenerwaard. Een milieustraat die ingericht wordt voor alle inwoners om zonder wachttijden op efficiënte wijze grof huishoudelijk afval aan te kunnen bieden (conform Wet Milieubeheer).

Voor deze investering van € 2 miljoen geldt dat de lasten door besparingen volledig worden gedekt binnen de huidige exploitatielasten voor afvalbrengstations.

Genoemd investeringsbedrag voorziet nog niet in de ambitie om eventueel te komen tot een milieustraat die de potentie heeft om uit te groeien tot een circulair ambachtscentrum, waar sociale werkgelegenheid, levensduurverlenging (repair-activiteiten) en ondernemerschap (start-ups en een moderne maakindustrie) bij elkaar komen en waar inwoners graag vertoeven. Voor financiering van deze andere dienstverlening dan de afvalbrengfunctie is aanvullend krediet benodigd. Co-financiering behoort hierbij tot de mogelijkheden door samenwerking met lokale ondernemers, samenvoeging van functionaliteiten van andere afdelingen en het aanvragen van subsidies bij provincie en het Rijk. Bij de kredietaanvraag aan uw raad zullen we deze extra ambitie ook uitwerken.

Investerings nog niet opgenomen in Kadernota 2021

IBOR

De herijking van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) 2018-2022 vindt plaats in 2021. De investeringsbudgetten voor de komende jaren zijn derhalve nog gebaseerd op het huidige plan en gelijk aan de bedragen zoals deze in het meerjaren investeringsprogramma 2020-2023 zijn opgenomen. Voor 2021 is een bedrag nodig van € 5.438.000 (excl. voorbereiding ad. € 400.000). Voor de jaren 2022 t/m 2024 is € 5.479.000 per jaar opgenomen.

MJOP riolering (vGRP)

In relatie tot het IBOR zal ook het vGRP 2017-2021 in 2021 herijkt worden. De bedragen die zijn opgenomen in bovenstaande tabel zijn conform het huidige vGRP en gelijk aan de bedragen zoals deze in het meerjaren investeringsprogramma 2020-2023 zijn opgenomen. Voor 2021 is een bedrag nodig van € 8.086.250 (excl. voorbereiding ad. € 600.000). Voor de jaren 2022 t/m 2024 is € 6.221.000 per jaar opgenomen (excl. voorbereiding ad. € 600.000)

IHP

De investering in 2021 ad. € 13.800.000 voor de nieuwbouw van De Ark en Kiezel en Kei en het Schoonhovens college was al opgenomen in het Meerjarig investeringsprogramma in de jaarschijf 2020. Deze investering is doorgeschoven naar 2021.

De overige bedragen hebben betrekking op de indexering van de investeringsbedragen. Afgesproken is dat de daadwerkelijke aanvraag voor investeringskredieten per project zo laat mogelijk in het traject gebeurt, zodat het zo concreet en nauwkeurig mogelijk kan zijn. De bedragen in het IHP zijn gebaseerd op prijspeil 2017. De daadwerkelijke kosten stijgen. Het is van belang om het verschil tussen de begrote en de daadwerkelijk benodigde kredieten niet verder op te laten lopen. Daarom is het voor alle IHP-investeringen van belang vanaf 2020 deze ramingen in de begroting te indexeren. De in de kadernota 2021 opgenomen bedragen zijn geïndexeerd met 3,23% en daarmee op prijspeil 2021.

Onderhoud sportaccommodaties

De raad heeft op 10 juli 2019 het sportaccommodatieplan vastgesteld. In het sportaccommodatieplan staat als uitgangspunt dat voor voetbalvelden overgegaan wordt naar een huur-verhuurrelatie met alle voetbalverenigingen. De gemeente gaat de renovaties van de voetbalvelden uitvoeren. De investeringen uit het vastgestelde sportaccommodatieplan zijn opgenomen in het investeringsprogramma 2021-2024.

Duikers Montignylaan en Halve Maan

Op de betreffende locaties wordt 1 nieuwe duiker geplaatst en worden 2 duikers vervangen door 1 nieuwe. Dit project draagt bij aan een robuust en klimaatbestendig watersysteem. Voor dit project wordt gebruik gemaakt van de Impulsregeling van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (HDSR). Het bestuur van HDSR heeft besloten €43.000 bij te dragen aan dit project.

Model 7: Geprognosticeerde balans

Omschrijving	Begroting				
	2020	2021	2022	2023	2024
Vaste activa					
- Materiële vaste activa	153.943	178.559	181.942	188.131	187.333
- Immateriële vaste activa	4.413	4.152	3.891	3.631	3.372
- Financiële activa	9.768	9.768	9.768	9.768	9.768
Vlottende activa					
- Voorraden	11.460	11.460	11.460	11.460	11.460
- Uitzettingen < één jaar					
- Liquide middelen					
- Overlopende activa					
Totaal activa (31 dec.)	179.584	203.939	207.061	212.990	211.933
Omschrijving	Begroting				
	2020	2021	2022	2023	2024
Vaste passiva					
- Reserves	74.534	70.928	68.910	67.570	66.390
- (Nog te bestemmen) resultaat	-1.097	84	-801	-1.331	-1.153
- Voorzieningen	27.930	29.034	26.982	25.730	24.938
- Langlopende schulden	52.195	70.375	74.900	78.925	82.950
- Waarborgsommen	38	38	38	38	38
Vlottende passiva					
- Schuld < één jaar					
- Overlopende passiva					
Totaal passiva (31 dec.)	153.600	170.459	170.029	170.932	173.163

(bedragen x € 1.000)

Model 8: Reserves en voorzieningen

OVERZICHT RESERVES																																																											
2021															2022															2023															2024														
	Saldo aan het begin van het jaar*	toerekening rente	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het begin van het jaar	toerekening rente	%	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het begin van het jaar	toerekening rente	%	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het begin van het jaar	toerekening rente	%	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het begin van het jaar	toerekening rente	%	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het begin van het jaar	toerekening rente	%	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het einde van het jaar																													
Algemene reserves	16.180.110	0	2.032.815	3.822.991	14.389.934	0		16.302	649.557	13.756.679	0		5.602	222.138	13.540.143	0			0	190.000	13.350.144	0			0	190.000	4.940.215	0			0	190.000																											
	AR vrij vermogen	9.464.739	0	350.000	3.816.524	5.598.215	0	0	648.000	5.350.215	0		0	220.000	5.130.215	0			0	190.000	4.940.215	0			0	190.000	5.059.050	0			0	5.059.050																											
	AR weerslandsvermogen	3.779.329	0	1.279.721	0	5.059.050	0			5.059.050	0		0	0	5.059.050	0			0	0	5.059.050	0			0	0	5.059.050	0			0	5.059.050																											
	AR grondaken	2.936.042	0	403.094	6.467	3.332.669	0	16.302	1.557	3.347.414	0		5.602	2.138	3.350.878	0			0	0	3.350.878	0			0	0	3.350.878	0			0	3.350.878																											
	AR grondaken	2.936.042	0	403.094	6.467	3.332.669	0	16.302	1.557	3.347.414	0		5.602	2.138	3.350.878	0			0	0	3.350.878	0			0	0	3.350.878	0			0	3.350.878																											
Rekeningresultaat	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0			0	0	0	0			0	0	0	0	0	0	0																												
Besemmingsreserves	58.353.925	233.313	690.753	2.739.920	56.538.070	224.608		779.753	2.388.885	55.153.546	217.754		665.753	2.006.831	54.030.222	211.837			665.753	1.867.891	53.039.927	211.837			665.753	1.867.891	53.039.927	211.837			665.753	1.867.891																											
	Begraafplaatsen	1.462.315	0	254.500	144.522	1.572.293	0	254.500	117.543	1.709.250	0		0	116.595	1.847.155	0			0	115.866	1.985.786	0			1.985.786	1.985.786	1.985.786	0			1.985.786	1.985.786																											
	Decentralisaties sociaal domein	81.114	0	0	81.114	0		0	0	0	0		0	0	0	0			0	0	0	0			0	0	0	0			0	0																											
	Dekking kapitaallasten	24.271.743	218.446	0.90	1.940.227	22.849.962	207.612	0.90	0	1.392.335	21.665.239	198.821	0.90	0	1.279.714	20.584.346	190.884	0.90		1.194.356	19.580.877	20.584.346	190.884	0.90		1.194.356	19.580.877	20.584.346	190.884	0.90		1.194.356	19.580.877																										
	Egalisatie begroting	0	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0			0	0	0	0			0	0	0	0			0	0																											
	Huisvesting herindeling	4.232.650	0	0	270.167	3.962.483	0		0	268.009	3.694.474	0		0	265.880	3.428.624	0			0	263.691	3.164.933	0			0	263.691	3.164.933	0			0	263.691																										
	Informatie en automatisering	142.374	0	0	0	142.374	0		0	0	142.374	0		0	0	142.374	0			0	0	142.374	0			0	0	142.374	0			0	142.374																										
	Legaten	85.227	4.261	5.00	4.261	85.227	4.261	5.00	0	4.261	85.227	4.261	5.00	0	4.261	85.227	4.261	5.00		4.261	85.227	4.261	5.00			4.261	85.227	4.261	5.00			4.261	85.227																										
	Personeelsbeleid	774.328	0	0	0	774.328	0		0	0	774.328	0		0	0	774.328	0			0	0	774.328	0			0	0	774.328	0			0	774.328																										
	Sport	1.178.439	10.606	0.90	411.253	1.191.864	12.735	0.90	411.253	231.857	1.583.995	14.672	0.90	411.253	224.531	1.785.389	16.692	0.90		411.253	268.837	1.944.499	16.692	0.90		411.253	268.837	1.944.499	16.692	0.90		411.253	268.837																										
Bestedingsplannen	206.246	0	0	0	206.246	0		0	50.000	156.246	0		0	0	156.246	0			0	0	156.246	0			0	0	156.246	0			0	156.246																											
Verkoop gemeentelijk vastgoed	2.984.125	0	0	0	2.984.125	0		0	0	2.984.125	0		0	0	2.984.125	0			0	0	2.984.125	0			0	0	2.984.125	0			0	2.984.125																											
Proeftuin	60.315	0	25.000	85.315	0	0		114.000	114.000	0	0		0	0	0	0			0	0	0	0			0	0	0	0			0	0																											
Egalisatie bedrijfsvoering	883.960	0	0	0	883.960	0		0	20.880	883.960	0		0	20.880	883.960	0			0	20.880	883.960	0			0	20.880	883.960	0			0	883.960																											
Egalisatie vererving	343.702	0	0	20.880	322.822	0		0	20.880	301.942	0		0	20.880	281.062	0			0	20.880	260.181	0			0	20.880	260.181	0			0	260.181																											
Strategische verwerving	21.647.387	0	0	286.000	21.362.387	0		0	190.000	21.172.387	0		0	0	95.000	21.077.387	0			0	0	21.077.387	0			0	0	21.077.387	0			0	21.077.387																										
Eneco gelden	21.647.387	0	0	286.000	21.362.387	0		0	190.000	21.172.387	0		0	0	95.000	21.077.387	0			0	0	21.077.387	0			0	0	21.077.387	0			0	21.077.387																										
Total reserves	74.534.035	233.313	2.723.568	6.562.911	70.928.004	224.608		796.055	3.038.442	68.910.225	217.754		671.355	2.228.969	67.570.365	211.837			665.753	2.057.891	66.390.066	211.837			665.753	2.057.891	66.390.066	211.837			665.753	2.057.891																											
OVERZICHT VOORZIENINGEN																																																											
2021															2022															2023															2024														
	Saldo aan het begin van het jaar*	toerekening rente	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het begin van het jaar	toerekening rente	%	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het begin van het jaar	toerekening rente	%	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het begin van het jaar	toerekening rente	%	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het begin van het jaar	toerekening rente	%	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het begin van het jaar	toerekening rente	%	overige toe- voe- gingen	onttrek- kingen	Saldo aan het einde van het jaar																													
Aankoop grantechten	1.106.367	0	292.929	173.466	1.225.830	0		292.929	158.138	1.380.621	0		292.929	158.138	1.495.412	0			292.929	158.138	1.495.412	0			292.929	158.138	1.630.201	0			1.630.201																												
Aankoop grantechten	1.106.367	0	292.929	173.466	1.225.830	0		292.929	158.138	1.380.621	0		292.929	158.138	1.495.412	0			292.929	158.138	1.495.412	0			292.929	158.138	1.630.201	0			1.630.201																												
IBOR	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0		0	0	0	0			0	0	0	0			0	0	0	0			0	0																											
Onderhoud gebouwen	938.165	0	905.432	728.352	1.115.245	0		905.432	1.523.242	497.435	0		905.432	995.199	407.668	0			905.432	440.270	872.838	0			905.432	440.270	872.838	0			872.838																												
Personeel verhouders	3.403.439	0	126.867	3.500.355	3.500.355	0		120.527	29.951	3.590.931	0		120.527	29.951	3.712.087	0			120.527	29.951	3.712.087	0			120.527	29.951	3.712.087	0			3.712.087																												
MSRP	12.326.822	0	0	555.103	11.771.719	0		19.000	555.103	11.216.616	0		19.000	555.103	10.615.513	0			19.000	555.103	10.615.513	0			19.000	555.103	10.615.513	0			10.615.513																												
Reparatie uitkering WW	45.895	0	19.000	0	64.895	0		19.000	0	83.895	0		19.000	0	102.895	0			19.000	0	121.895	0			19.000	0	121.895	0			121.895																												
Totaal voorzieningen	27.930.183	0	6.347.503	5.243.219	29.034.467	0		6.341.163	8.393.764	26.981.866	0		6.391.196	7.642.757	25.730.304	0			6.492.262	7.284.462	24.938.104	0			6.492.262	7.284.462	24.938.104	0			24.938.104																												

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

	2021		2022		2023		2023	
	toe- voe- gingen	onttrek- kingen	toe- voe- gingen	onttrek- kingen	toe- voe- gingen	onttrek- kingen	toe- voe- gingen	onttrek- kingen
Bestemmingsreserves	899	2.220	891	1.994	883	1.872	877	1.827
Begraafplaatsen	255	98	255	98	255	97	255	96
Dekking kapitaallasten	218	1.640	208	1.392	199	1.280	191	1.194
Huisvesting herindeling	0	270	0	268		266		264
Legaten	4	4	4	4	4	4	4	4
Sport	422	208	424	232	425	225	427	269
Totaal	899	2.220	891	1.994	883	1.872	877	1.827

(Bedragen x €1.000)

Overzicht mutaties reserves per programma

Mutatie reserves per programma (x € 1.000)

	Meerjarenraming					
	R2019	B2020	B2021	B2022	B2023	B2024
0 Bestuur en ondersteuning	-7.345	-25.761	-1.513	-225	-360	-354
1 Veiligheid	-113	0	0	0	0	0
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	-160	0	0	0	0	0
3 Economie	-300	-306	-25	-114	0	0
4 Onderwijs	0	0	0	0	0	0
5 Sport, cultuur en recreatie	-1.182	-761	-761	-411	-269	-269
6 Sociaal Domein	-100	0	0	0	0	0
7 Volksgezondheid en milieu	-266	-250	-255	-255	-255	-255
8 Volkshuisvesting (VHROSV)	-1.387	-825	-403	-16	-6	0
Totaal toevoegingen	-10.853	-27.903	-2.957	-1.021	-890	-878
0 Bestuur en ondersteuning	8.255	6.495	2.977	985	787	641
1 Veiligheid	13	376	75	0	0	0
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	297	461	326	330	198	166
3 Economie	1.384	640	225	114	0	0
4 Onderwijs	259	546	274	272	270	268
5 Sport, cultuur en recreatie	1.912	2.332	1.559	904	654	667
6 Sociaal Domein	701	1.256	489	15	15	15
7 Volksgezondheid en milieu	569	757	548	283	281	279
8 Volkshuisvesting (VHROSV)	1.363	1.452	90	135	23	22
Totaal onttrekkingen	14.753	14.315	6.563	3.038	2.228	2.058
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	3.900	-13.588	3.606	2.017	1.338	1.180

0 Programma Bestuur en ondersteuning

lasten

We voegen rente toe aan enkele reserves, waar dit conform het bestedingsplan nodig is om toekomstige uitgaven te dekken. Dit betreft reserves ter dekking van kapitaallasten. In verband met aanpassing van het weerstandsvermogen is er incidenteel € 1.280.000 toegevoegd aan de reserve weerstandsvermogen.

baten

We onttrekken structureel € 826.000 ter dekking van kapitaallasten voortkomend uit (onderhouds)investeringen. In 2020 onttrekken we incidenteel een bedrag van € 653.000 aan de algemene reserve vrij vermogen en reserve Eneco gelden. Dit voor dekking van de projecten Regionale Energie Strategie, digitale weerbaarheid, beheerpakket vastgoed/facilitair, anonimiseren documenten en ter dekking van het wegvallen dividend Eneco. Daarnaast is er in verband met aanpassing van het weerstandsvermogen incidenteel € 1.280.000 onttrokken uit de algemene reserve vrij vermogen.

1 Programma Veiligheid

baten

We onttrekken incidenteel 75.000 uit de algemene reserve vrij vermogen. Dit voor dekking van handhaving horeca buitengebied.

2 Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

baten

We onttrekken structureel € 176.000 aan de reserve kapitaallasten ter dekking van de lasten in verband met (onderhouds)investeringen van verkeer, vervoer en waterstaat. In 2021 onttrekken we incidenteel een bedrag

van € 200.000 aan de algemene reserve vrij vermogen. Dit voor dekking van inzet collegeprogramma en het uitvoeringsplan verkeersveiligheid

3 Programma Economie

lasten

In 2021 en 2022 storten we incidenteel € 25.000 en € 114.000 in de reserve proeftuin in verband met de bijdrage die we ontvangen van de provincie voor de proeftuin Krimpenerwaard.

baten

We onttrekken incidenteel in 2021 bedrag van € 225.000 aan de reserve proeftuin voor de uitvoering van projecten om stappen te maken naar adaptieve landbouw passend bij de Krimpenerwaard en € 100.000 uit de algemene reserve vrij vermogen voor leerwerktraject.

4 Programma Onderwijs

baten

We onttrekken structureel aan de reserve kapitaallasten ter dekking van de lasten in verband met (onderhouds)investeringen onderwijshuisvesting.

5 Programma Sport, cultuur en recreatie

lasten

We voegen structureel € 411.000 toe aan de reserve sport ten behoeve van (onderhouds)investeringen van sportvelden. We voegen incidenteel € 350.000 toe aan de algemene reserve vrij vermogen in verband met een bijdrage die we ontvangen voor de aanleg fietspad F441.

baten

We onttrekken structureel € 395.000 aan de reserve dekking kapitaallasten en reserve sport ter dekking van de lasten in verband met (onderhouds)investeringen in sportvelden, groen en voor de dekking van de exploitatie SVN. In 2020 onttrekken we incidenteel € 1.164.000 uit de algemene reserve vrij vermogen. Dit voor dekking van de uitvoering van erfgoednota, subsidie cultuur, Zilvermuseum, dekking kapitaallasten sporthal De Meent, kadernota voorzieningen, groot onderhoud bomen en bijdrage voor aanleg fietspad F441.

6 Programma Sociaal Domein

baten

We onttrekken voor een periode van drie jaar een bedrag uit de reserve Sociaal Domein ter dekking van de tijdelijke extra formatieve inzet. In 2021 onttrekken we incidenteel € 489.000 uit de algemene reserve vrij vermogen. Dit voor dekking van het initiatievenbudget, algemeen toegankelijke voorzieningen en verbeteragenda jeugdbescherming en jeugdreclassering.

7 Programma Volksgezondheid en Milieu

lasten

We voegen structureel € 255.000 toe aan de reserve begraafplaatsen ter dekking van de lasten in verband met (onderhouds)investeringen.

baten

We onttrekken structureel aan de reserve kapitaallasten en begraafplaatsen ter dekking van de lasten in verband met (onderhouds)investeringen op het gebied van riolering, milieu en begraafplaatsen. In 2021 onttrekken we incidenteel € 296.000 uit de algemene reserve vrij vermogen en de reserve begraafplaatsen voor de dekking van project bodemdaling buitengebied, participatie en communicatie energietransitie en verduurzaming historische gebouwen.

8 Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

lasten

In 2021 en 2022 wordt de winstuitname uit de grondexploitaties toegevoegd aan de algemene reserve grondzaken.

baten

In 2021 onttrekken we structureel € 21.000 aan reserve strategische verwervingen ter dekking van de lasten in verband met strategische vastgoed en grond aankopen. In 2021 onttrekken we incidenteel € 69.000 uit de algemene reserve vrij vermogen, de algemene reserve grondzaken, formatie handhaving en vennootschapsbelasting.

Model 9: Berekening EMU-saldo

De wet schrijft voor om de berekening van het EMU-saldo aan de begroting toe te voegen. Het overzicht is conform het door het CBS voorgeschreven invulmodel. Het EMU-saldo is het verschil tussen inkomsten en uitgaven van de overheid. Een negatief saldo geeft aan dat de overheid een tekort heeft: de uitgaven zijn groter dan de inkomsten. Het EMU-saldo van de lokale overheden telt mee voor het saldo van de totale Nederlandse overheid.

Voor de gemeente Krimpenerwaard wordt de berekening in het onderstaande overzicht weergegeven. Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente vanaf 2020 jaarlijks een negatief EMU-saldo heeft als gevolg van een fors investeringsprogramma. Door de verkoop van aandelen Eneco is het EMU-saldo in 2020 positief beïnvloed. In 2021 is het EMU-saldo negatief met name als gevolg van investeringen in de bouw van sporthal De Meent, rioleringswerkzaamheden en de uitvoering van het IHP 2021.

		Begroting (bedragen x 1.000)					
		2020 (na wijz.)	2021	2022	2023	2024	
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	€ 10.725	€ 3.522	€ 2.818	€ 2.671	€ 2.333	+
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 6.306	€ 6.916	€ 7.059	€ 7.719	€ 8.097	+
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 6.039	€ 5.589	€ 5.598	€ 5.648	€ 5.749	+
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 23.375	€ 22.349	€ 2.919	€ 5.937	€ 516	-/-
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	+
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op de exploitatie verantwoord	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	+
7	Aankoop van grond en de uitgaven van bouw, woonrijpmaken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ 2.254	€ 2.132	€ 189	€ -	€ -	-/-
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord	€ 9.213	€ 2.002	€ 710	€ 258	€ -	+
9	Lasten op de balanspost voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	€ 8.079	€ 15.558	€ 14.378	€ 14.218	€ 12.771	-/-
10	Lasten in verband met transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserve (incl. fondsen en dergelijke) worden gebracht en die niet vallen onder één van bovenstaande posten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-/-
11	Verkoop van effecten:						
	a. Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	nee	nee	nee	
	b. Zo ja wat is bij verkoop de te verwachten boekwinst op de exploitatie	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	-/-
Berekend EMU-saldo		€ 1.425	€ 29.054	€ 6.937	€ 9.201	€ 1.774	

Model 10: Dekkingsmogelijkheden

Tijdens de behandeling van de Kaders 2021 in de raadsvergadering van 16 september 2020 heeft u ook gesproken over een voorstel van ons college over de inzet van verschillende dekkingsmogelijkheden om te komen tot een sluitende begroting. Onderstaand staan de door u overgenomen dekkingsmogelijkheden opgenomen. Deze zijn in deze begroting verwerkt. In een enkel geval wijken de bedrag enigszins af van de het overzicht dat in de raadsvergadering voorlag. Dit komt doordat nu is gerekend met de meest actuele cijfers voor de betreffende posten.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Dekking verwerkt in begroting x € 1.000				
Regulier				
CP 2020 lobby 60k n228	50	50	50	0
Bedrijfsvoering	100	166	197	226
Presentiegelden bezwaarschriftencommissie	15	15	15	15
Gemeentewerven	0	0	0	100
Inkomsten dwangsommen	15	15	15	15
Slappe bodemmiddelen	300	300	300	300
Nieuwe IBOR	500	500	500	500
Anders/slimmer inkopen	537	536	531	531
Onderhoud gebouwen	50	50	50	50
Voorziening afkoop onderhoud grafrechten	30	15	26	38
Toevoeging reserve bestemmingsplannen	45	45	45	45
Vrijval rentetoerekening reserve dekking kapitaallasten	218	208	199	194
MJOP I&A	50	50	50	50
Openstelling KCC	15	15	15	15
Kostendekkendheid begraven	95	95	95	95
CP 2020; klimaatadaptief/duurzaamheid binnen bestaande middelen oplossen	50	50	50	50
Recreatie & Toerisme	50	50	50	50
Deregulering	0	40	40	40
Sporthallen	0	0	0	50
Totaal regulier	2.120	2.200	2.228	2.364
Aanvragen kadernota				
'Ruimtelijk kookboek'	50	-50	0	0
Software anonimiseren documenten	10	10	10	10
Communicatieconsulent	106	106	106	106
Indexering subsidies	0	51	51	51
Aanvullende inzet van jeugdgezondheidszorg door de GGD op preventie en vroegsignalering	13	13	13	13
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) - 2022 - kapitaallasten	0	0	0	34
Projectleider IHP	87	87	87	87
Toevoeging aan reserve Sport	23	23	23	23
Totaal aanvragen kadernota	289	240	290	324
Totaal dekking te verwerken in begroting	2.409	2.440	2.518	2.688
Waarvan incidenteel	100	0	50	0
Totaal dekking verwerkt in begroting structureel	2.309	2.440	2.468	2.688

-/- is nadeel/lasten

Bijlage 1 - Lijst van verbonden partijen

1. Overzicht Gemeenschappelijke regelingen

1. Gemeenschappelijke regeling regio Midden-Holland		
Algemene informatie		
Vestigingsplaats	Gouda	
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De regionale samenwerking in de regio Midden-Holland gaat uit van een netwerksamenwerking. Daarbij is het uitgangspunt een versterking van de belangenbehartiging vanuit de regio.	
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigd door burgemeester R.S. Cazemier.	
Omvang van financieel belang	De bijdrage is berekend op basis van het inwoneraantal per deelnemende gemeente.	
Deelnemende partijen	Deelnemers aan de Gemeenschappelijke regeling regio Midden-Holland zijn de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen, Zuidplas en Krimpenerwaard.	
Beleidsinformatie		
Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning	
Actuele opgaven van de verbonden partij	De opgaven van de regio Midden-Holland zijn verwoord in de strategische agenda en betreffen een vitale, duurzame, zorgzame en verbonden samenleving en is ook gericht op een aantrekkelijk woon- en leefklimaat, een bereikbare regio en tenslotte een leefbaar landschap.	
Financieel risico	De regio Midden Holland kent een eigen weerstandsvermogen van € 100.000. Het financiële risico voor de gemeente is beperkt	
Financiële informatie (x € 1.000)		
	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2019 € 696 31/12/2019 € 628
	Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2019 € 484 31/12/2019 € 401
	Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019	61%
	Financieel resultaat (2019)	€ 133
	Omvang weerstandsvermogen	€ 100
	Omvang garantstellingen	n.v.t.
	Omvang taakstelling verbonden partij	n.v.t.
	Financiële bijdrage 2021	€ 99

2. Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG)		
Algemene informatie		
<i>Vestigingsplaats</i>	Leiden	
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden, met als uitvoerende eenheden de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Midden, Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH), bureau GHOR Hollands Midden en de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) Hollands Midden, heeft als doel de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, de volksgezondheid en de ambulancezorg. De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisisomstandigheden.	
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	Het Algemeen Bestuur van de RDOG Hollands Midden bestaat uit de portefeuillehouders volksgezondheid van de 18 deelnemende gemeenten. Namens de gemeente Krimpenerwaard heeft wethouder L. Sleuvenhoek zitting in het Algemeen Bestuur en in het Dagelijks Bestuur van de RDOG Hollands Midden.	
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is opgebouwd uit een bijdrage per inwoner en een bijdrage per	

	kind. De kosten voor aanvullende taken, zoals logopedie en huisvesting worden apart in rekening gebracht door het RDOG.
<i>Deelnemende partijen</i>	18 gemeenten in de regio Hollands Midden.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	1. Veiligheid 4. Onderwijs 6. Sociaal Domein 7. Volksgezondheid en Milieu
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	De programmabegroting RDOG kent per 1 januari 2021 vier programma's: I. Het programma Openbare gezondheidszorg omvat de werkzaamheden van de GGD Hollands Midden. II. Het programma Zorg- en Veiligheidshuis omvat de werkzaamheden van de GGD Hollands Midden met betrekking op Veilig Thuis III. Het programma Geneeskundige Hulpverlening voor de sector GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio). IV. Het programma Ambulancezorg, dat wordt uitgevoerd door de sector Regionale Ambulancevoorziening (RAV). Inhoudelijke thema's van de RDOG HM beslaan een breed terrein en richten zich met name op: -de Jeugdgezondheidszorg zoals het Rijksvaccinatieprogramma extra zorg voor risicokinderen, zorgcoördinatie, stevig ouderschap. -het bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling. -CJG dienstverlening. -Maatschappelijke Zorg zoals de opvang verwarde personen en de basiszorg Kwetsbare Kinderen.
Financieel risico	Binnen het RDOG wordt gewerkt met een Risicomanagementsysteem, waarin alle risico's zijn afgedekt.
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 3.627 31/12/2019 € 3.948
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 27.207 31/12/2019 € 29.237
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019</i>	12,3%
<i>Financieel resultaat (2019)</i>	€ 516
<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 3.128
<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	n.v.t.
<i>Financiële bijdrage 2021</i>	€ 3.449

3. Omgevingsdienst Midden Holland (ODMH)	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De Omgevingsdienst Midden-Holland streeft er naar een bijdrage te leveren aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. De omgevingsdienst is uitvoerder van de wettelijke milieutaken, vergunningverlening en handhaving van bedrijven en ook belast met de controle en toetsing van specialistische milieu- en veiligheidsaspecten. Zo ook ten aanzien van ruimtelijke projecten. Hoewel ODMH ook taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht uitvoert, maakt onze gemeente daar geen gebruik van.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur door wethouders A. Bening en L.A. de Wit. Lid van het dagelijks bestuur is wethouder A. Bening
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is opgebouwd uit het aantal en soort diensten dat wordt afgenomen.
<i>Deelnemende partijen</i>	De provincie Zuid-Holland en de gemeenten: Alphen aan den Rijn, Krimpenerwaard, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	7. Volksgezondheid en Milieu
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	De ODMH is een regionale uitvoeringsdienst, die de wettelijke milieutaken uitvoert voor de gemeente Krimpenerwaard. De ODMH doet dit aan de hand van een door het AB ODMH goedgekeurd productenboek en een door het college goedgekeurd jaarprogramma. Jaarlijks legt de ODMH

	met een productierapportage verantwoording af aan de gemeente over de taakuitvoering in het voorgaande jaar.
Financieel risico	De risico's zijn in beeld gebracht. De aanwezige weerstandscapaciteit is niet toereikend.
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 2.746 31/12/2019 € 3.180
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 8.763 31/12/2019 € 8.009
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019</i>	28%
<i>Financieel resultaat (2019)</i>	€ 825
<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 1.403
<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	n.v.t.
<i>Financiële bijdrage 2021</i>	€ 1.881

4. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Hollands Midden	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Leiden
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	In de Veiligheidsregio Hollands Midden zetten hulpverleningsdiensten, gemeenten en partners zich dagelijks in voor een veilige samenleving met als doel risico's te verminderen en incidenten, rampen en crises zo goed mogelijk te bestrijden
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	Stemrecht in het Algemeen Bestuur. De gemeente Krimpenerwaard is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur met een lid, burgemeester R.S. Cazemier. Burgemeester R.S. Cazemier is tevens lid van het Dagelijks Bestuur met de portefeuille Brandweer.
<i>Omvang van financieel belang</i>	Bijdrage is gebaseerd op de zogenaamde "Cebeonnorm". Deze norm is opgebouwd vanuit een aantal onderdelen waaronder inwoneraantal, aantal huishoudens etc.
<i>Deelnemende partijen</i>	Er zijn 19 deelnemende gemeenten vanaf 1 januari 2015
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	1. Veiligheid
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	De komende beleidsperiode (2020-2023) is op basis van het vernieuwde risicoprofiel de focus gericht op de onderstaande vier onderwerpen die de komende jaren van grote invloed worden geacht op de risico's. - Klimaatadaptatie - Energietransitie - Cybersecurity - Continuïteit Ook zal in de komende beleidsperiode (2020-2023) extra geld worden vrijgemaakt voor de bluswatervoorziening en voor de digitale transformatie.
Financieel risico	Het weerstandsvermogen is toereikend om risico's af te dekken.
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 5.837 31/12/2019 € 6.222
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 27.334 31/12/2019 € 35.932
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019</i>	15%
<i>Financieel resultaat (2019)</i>	€ 546
<i>Omvang weerstandsvermogen (algemene reserve per 31-12-2019)</i>	€ 1.455
<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	n.v.t.
<i>Financiële bijdrage 2021</i>	€ 3.419

5. Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling (SVHW)

Algemene informatie		
Vestigingsplaats	Klaaswaal	
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het SVHW verzorgt voor de deelnemers de volgende werkzaamheden: • de heffing en invordering van lokale belastingen; • de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; • de administratie van vastgoedgegevens; • het verstrekken van de vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden. Tevens verzorgt het SVHW de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) en de uitvoering van de Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen (WKPB).	
Vertegenwoordiging in de partij	Elke deelnemende gemeente heeft 1 stem en het waterschap heeft 2 stemmen. De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door wethouder R. Boere.	
Omvang van financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op het aantal objecten (vastgoedinformatie & woz-administratie), aantal aanslagen (heffing belastingen) en aantal biljetten (invordering).	
Deelnemende partijen	De deelnemers zijn: 13 gemeenten en 1 waterschap.	
Beleidsinformatie		
Relatie met programma	0. Bestuur en Ondersteuning 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	
Actuele opgaven van de verbonden partij	Het SVHW gaat het komende jaar zich bezighouden met de verdere digitalisering en de verdere ontwikkeling van de dienstverlening.	
Financieel risico	De risico's zijn in beeld gebracht en afgedekt met een toereikende weerstandscapaciteit.	
Financiële informatie (x € 1.000)		
	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2019 € 1.507 31/12/2019 € 1.440
	Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2019 € 5.488 31/12/2019 € 4.611
	Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019	24%
	Financieel resultaat (2019)	€ 479
	Omvang weerstandsvermogen	€ 700
	Omvang garantstellingen	n.v.t.
	Omvang taakstelling verbonden partij	n.v.t.
	Financiële bijdrage 2021	€ 615

6. Ingenieursbureau Krimpenerwaard (IBKW)

Algemene informatie		
Vestigingsplaats	Krimpen aan den IJssel	
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het IBKW verleent technische adviezen waar het gaat om de beoordeling van: aanleg van wegen, straten, watergangen, rioleringen etc.	
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Dagelijks Bestuur vertegenwoordigd door wethouder R. Boere (voorzitter).	
Omvang van financieel belang	De bijdrage wordt berekend op basis van een uurtarief en het aantal af te nemen uren. Voor 2021 is het uurtarief € 83,63.	
Deelnemende partijen	De deelnemers zijn de gemeente Krimpen aan den IJssel en de gemeente Krimpenerwaard.	
Beleidsinformatie		
Relatie met programma	2. Verkeer, vervoer en waterstaat 7. Volksgezondheid en Milieu	
Actuele opgaven van de verbonden partij	Het nieuwe IBKW (voorheen TBK) zal worden omgevormd tot een professioneel civiel ingenieursbureau om de gemeenten te ondersteunen en adviseren op het civieltechnische werkterrein.	
Financiële informatie (x € 1.000)		
	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2019 € 119 31/12/2019 € 126

	<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 464 31/12/2019 € 473
	<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019</i>	27%
	<i>Financieel resultaat (2019)</i>	€ 0
	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ nihil
	<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
	<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	n.v.t.
	<i>Financiële bijdrage 2021</i>	€ 1.460

7. Groenalliantie		
Algemene informatie		
Vestigingsplaats	Schiedam	
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	De Groenalliantie heeft als doel om de bovengemeentelijke belangen inzake het beheer en de ontwikkeling van groengebieden binnen het werkgebied (Krimpenerwaard, Gouda, Waddinxveen, Bodegraven-Reeuwijk) te versterken. Hierin begrepen is het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht daarvan. Voor de Krimpenerwaard zijn de grootste gebieden De Loet, het Krimpenerhout, Park Weijdehoeck en een aantal speelpolders Het totale oppervlak in de Krimpenerwaard is 455 HA. Totaal heeft de Groenalliantie 805 HA in eigendom en beheer.	
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd door wethouder J. Vente en in het algemeen bestuur door wethouder J. Vente en wethouder L.de Wit	
Omvang van financieel belang	Aan de Groenalliantie wordt een vast bedrag bijgedragen van € 215.000,- Op basis van de totale bijdragen binnen de Groenalliantie draagt de Krimpenerwaard 6 % bij. Met ingang van 2022 wordt de deelnemersbijdrage gelijk getrokken (op basis van inwoneraantal). Dit betekent voor Krimpenerwaard een verhoging van € 183.000 per jaar structureel. Besluitvorming hierover vindt plaats in 2021.	
Deelnemende partijen	Deelnemers aan de Groenalliantie zijn de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard en Waddinxveen.	
Beleidsinformatie		
Relatie met programma	5. Sport, cultuur en recreatie	
Actuele opgaven van de verbonden partij	Het bestuur heeft in 2018 opdracht gegeven tot een kwaliteitsimpuls en actualisatie van de beide beheergebieden (Krimpenerwaard en Reeuwijkse Plassen e.o.) In 2018 is fase 1 gestart. De meeste werkzaamheden bij de Surfplas in de Krimpenerhout en de Loet zijn afgerond. In 2020 en de daarop volgende jaren wordt fase 2 en 3 verder opgepakt, dit zijn met name uitbreidingen van routestructuren om verbindingen tussen gebieden te maken en transferia te realiseren. Hier wordt momenteel aan gewerkt in interactieve planvorming met stakeholders en bewoners.	
Financieel risico	De groenalliantie beschikt over voldoende weerstandsvermogen. Naar de toekomst toe zijn er financiële risico's als gevolg van de uittreding van de provincie en het herbestemmen van reserves. Indien noodzakelijk zullen deze te zijner tijd in de begroting worden verwerkt.	
Financiële informatie (x € 1.000)		
	Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2019 € 8.230 31/12/2019 € 8.202
	Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2019 € 4.354 31/12/2019 € 4.633
	Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019	64%

	<i>Financieel resultaat (2019)</i>	€ 400
	<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 1.400
	<i>Omvang garantstellingen</i>	<i>n.v.t.</i>
	<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	<i>n.v.t.</i>
	<i>Financiële bijdrage 2021</i>	€ 215

8. Streekarchief Midden Holland

Algemene informatie

<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	Het Streekarchief is belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken in het kader van de archiefwet. Dit houdt in het beheer van de naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van de nog niet naar de archiefbewaarplaatsen overgebrachte archiefbescheiden die nog bij de deelnemende gemeenten berusten. Daarnaast nazorg van de laatstgenoemde bescheiden, de dienstverlening in de studiezaal en het bevorderen van de plaatselijke en regionale geschiedbeoefening.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door wethouder J. Hofman-Verwoert en op dit moment (aug 2020) dhr. J. Dekker. Hij stopt echter in september als raadslid; op dit moment is nog niet duidelijk hoe de tweede vertegenwoordiging ingevuld zal worden. Het aantal stemmen staat in relatie tot het inwoneraantal.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De bijdrage is opgebouwd uit een bedrag per inwoner en een bedrag per strekkende meter in gebruik zijnde archief.
<i>Deelnemende partijen</i>	Deelnemers aan het Streekarchief zijn de gemeenten Gouda, Krimpen a/d IJssel, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas en de regio Midden Holland.

Beleidsinformatie

<i>Relatie met programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	-
Financieel risico	De beschikbare weerstandscapaciteit is niet toereikend om de in beeld gebrachte risico's af te dekken.

Financiële informatie (x € 1.000)

<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 260 31/12/2019 € 222
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 214 31/12/2019 € 302
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019</i>	38%
<i>Financieel resultaat (2019)</i>	-€ 28
<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 0
<i>Omvang garantstellingen</i>	<i>n.v.t.</i>
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	<i>n.v.t.</i>
<i>Financiële bijdrage 2021</i>	€ 350

9. Werkvoorzieningschap Promen

Algemene informatie

<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De doelstelling van Promen is het bieden van zinvol werk met maximale ontwikkelmogelijkheden aan mensen met een indicatie Wet Sociale Werkvoorziening. Uitgangspunt is dat zoveel mogelijk van de ca. 1.500 medewerkers extern bij reguliere werkgevers gaan werken in functies die aansluiten bij hun capaciteiten, ervaring en ambities. Daarnaast biedt Promen (via een aparte BV ProWork) dienstverlening in het kader van de Participatiewet.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt in het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur als voorzitter vertegenwoordigd door wethouder J. Vente.
<i>Omvang van financieel belang</i>	Het gehele WSW budget wordt overgedragen aan Promen en eventuele

	tekorten worden verdeeld naar rato van het aandeel van de gemeente (voor de Krimpenerwaard geldt een aandeel van 12,8%). Daarnaast wordt via inbesteding dienstverlening in het kader van de Participatiewet ingekocht.
<i>Deelnemende partijen</i>	Deelnemers van Promen zijn de gemeenten Alphen aan de Rijn, Capelle aan den IJssel, Gouda, Krimpen aan den IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en Krimpenerwaard.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	6. Sociaal Domein
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	Promen heeft in 2018 een financiële en juridische scheiding aangebracht in de dienstverlening Sociale Werkvoorziening (SW) en dienstverlening Participatiewet (PW). De deelnemende gemeenten continueren de gezamenlijke SW-dienstverlening onder de gemeenschappelijke regeling. Voor de PW-dienstverlening is Prowork opgericht. Met Prowork kunnen gemeenten via een één-op-één relatie vraaggerichte re-integratieactiviteiten (inclusief nieuw beschut werk) inkopen. Deze bedrijfsvoering wordt uitgevoerd tot en met 2025.
Financieel risico	De beschikbare weerstandscapaciteit is toereikend om de in beeld gebrachte risico's af te dekken.
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 1.855 31/12/2019 € 2.524
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 8.233 31/12/2019 € 9.749
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019</i>	21%
<i>Financieel resultaat (2019) x € 1.000</i>	€ 708
<i>Omvang weerstandsvermogen</i>	€ 1.800
<i>Omvang garantstellingen</i>	n.v.t.
<i>Omvang taakstelling verbonden partij</i>	n.v.t.
<i>Financiële bijdrage 2021 (o.b.v. definitieve Ondernemingsplan Promen 2020)</i>	€ 3.382

2. Vennootschappen/Stichtingen

Cyclus NV	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda (postadres) / Moordrecht (bezoekadres).
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	Cyclus is belast met de inzameling en (aanbesteding van) verwerking van huishoudelijk afval en het beheer van inzamelmiddelen voor 9 gemeenten in de regio Midden Holland en Rijnstreek. Met ingang van januari 2019 is de dienstverlening van Cyclus uitgebreid met de inzameling van afval in 2 niet-aandeelhoudende gemeenten.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door de wethouders A. Bening (GrondstoffenPlatform-Bestuurlijk) en R. Boere (Algemene Vergadering Aandeelhouders).
<i>Omvang van financieel belang</i>	In de algemene vergadering van aandeelhouders telt het bezit van één aandeel voor één stem. De gemeente Krimpenerwaard heeft 69.752 aandelen in haar bezit met een nominale waarde van € 488.264, gebaseerd op € 7 per aandeel, nominaal.
<i>Deelnemende partijen</i>	Cyclus is een overheids- N.V. Een 9-tal gemeenten in de Regio's Midden-Holland en Rijnstreek is aandeelhouder. De onderneming wordt geleid door een directeur. Deze directeur staat onder toezicht van een uit vier leden bestaande Raad van Commissarissen.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	7. Volksgezondheid en Milieu
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	Cyclus heeft drie hoofdtaken: • Afvalinzameling; • Regionale aanbesteding van de verwerking van de diverse afvalstromen; • Onderhoud en beheer inzamelmiddelen.

Voor de gemeente Krimpenerwaard verzorgt Cyclus de afvalinzameling (met ingang van 1 januari 2017 in de hele gemeente), de afvalverwerking en een groot deel van het onderhoud en beheer van de inzamelmiddelen. De gemeente Krimpenerwaard heeft voor bovenstaande taken een vijfjarig contract met Cyclus (2018-2022).	
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 9.105 31/12/2019 € 9.513
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 21.946 31/12/2019 € 21.763
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019</i>	30,4%
<i>Financieel resultaat (2019)</i>	€ 408

Oasen NV	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Gouda
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	Oasen is een drinkwaterbedrijf met als kernactiviteiten de winning, productie en levering van kwalitatief goed drinkwater aan particulieren en bedrijven. De voorzieningsgebieden liggen in het oostelijke deel van Zuid-Holland.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door burgemeester R.S. Cazemier.
<i>Omvang van financieel belang</i>	In de algemene vergadering van aandeelhouders telt het bezit van één aandeel voor één stem. De gemeente Krimpenerwaard heeft 56 aandelen van een totaal aan aandelen van 2500. De nominale waarde van deze 56 aandelen bedraagt € 455 per aandeel wat neerkomt op een bedrag van € 25.480. De afgelopen jaren heeft er geen winstuitkering plaats gevonden.
<i>Deelnemende partijen</i>	24 Gemeenten in de regio's Midden-Holland, Rijnstreek en Drechtsteden zijn aandeelhouder.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	-
Financiële informatie (x € 1.000)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 108.494 31/12/2019 € 112.187
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 160.973 31/12/2019 € 168.537
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019</i>	40%
<i>Financieel resultaat (2019)</i>	€ 3.693

Stedin	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Rotterdam
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De aanleg, het beheer en onderhoud van gas- en elektriciteitsnetten en het transport van gas en elektriciteit naar ca. 2 miljoen klanten.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder R. Boere. In de algemene vergadering van aandeelhouders staat het stemrecht gelijk aan het aandelenpercentage.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De gemeente Krimpenerwaard bezit 28.131 aandelen met een nominale waarde van € 100 per aandeel.
<i>Deelnemende partijen</i>	53 gemeenten zijn aandeelhouder
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	De komende jaren staat Stedin voor de uitdaging om vraag en aanbod van elektriciteit 24 uur per dag in evenwicht te houden. Door de

	verduurzaming neemt de vraag toe naar elektriciteit maar ook de vraag naar besparingsproducten, tools en apps.
Financiële informatie (x € 1 mln)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 2.699 31/12/2019 € 2.949
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 4.292 31/12/2019 € 4.340
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019</i>	45%
<i>Financieel resultaat (2019)</i>	€ 325

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Den Haag
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, evenals het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De gemeente Krimpenerwaard wordt vertegenwoordigd door wethouder R. Boere.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De gemeente Krimpenerwaard bezit 50.700 aandelen. De nominale waarde per aandeel is € 2,50.
<i>Deelnemende partijen</i>	De Staat (50%), 11 provincies, 1 hoogheemraadschap en bijna alle gemeenten.
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	0. Bestuur en Ondersteuning
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	-
Financiële informatie (x € 1 mln)	
<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 5.000 31/12/2019 € 5.000
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 132.500 31/12/2019 € 144.700
<i>Solvabiliteit organisatie per 31/12/2019</i>	38%
<i>Financieel resultaat (2019)</i>	€ 163

Veerdienst Schoonhoven BV	
Algemene informatie	
<i>Vestigingsplaats</i>	Schoonhoven
<i>Doel of openbaar belang dat wordt behartigd</i>	De veerdienst is voor de instandhouding, beheer en exploitatie van de veerdienst over de Lek tussen Schoonhoven en Gelkenes en de veerdienst tussen Gouderak en Moordrecht. Per 1 januari 2018 exploiteert de veerdienst ook het veer Lekkerkerk-Nieuw Lekkerland.
<i>Vertegenwoordiging in de partij</i>	De leden van de raad zijn vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders.
<i>Omvang van financieel belang</i>	De gemeente Krimpenerwaard bezit alle aandelen van deze BV en heeft daarmee 100% stemrecht.
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeente Krimpenerwaard
Beleidsinformatie	
<i>Relatie met programma</i>	2. Verkeer, vervoer en waterstaat
<i>Actuele opgaven van de verbonden partij</i>	-
Financiële informatie (x € 1.000)	

<i>Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 3.030 31/12/2019 € 3.028
<i>Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar</i>	01/01/2019 € 2.857 31/12/2019 € 2.679
<i>Solvabiliteit organisatie per 1/1/2019</i>	51%
<i>Solvabiliteit per 31/12/2019</i>	53%
<i>Financieel resultaat (2019)</i>	€ 21

Waterbos Bergambacht BV		
Algemene informatie		
Vestigingsplaats	Bergambacht	
Doel of openbaar belang dat wordt behartigd	Het voor eigen rekening en onder eigen naam exploiteren van het zwembad in Bergambacht.	
Vertegenwoordiging in de partij	De gemeente Krimpenerwaard neemt deel aan de aandeelhoudersvergadering en wordt vertegenwoordigd door wethouder L. Sleenwenhoek.	
Omvang van financieel belang	De gemeente Krimpenerwaard heeft 1 aandeel in de BV ter grootte van € 9.076. Jaarlijks wordt een bijdrage in de exploitatie betaald.	
Deelnemende partijen	De gemeente Krimpenerwaard is voor 50% aandeelhouder en Optisport Exploitaties BV eveneens voor 50%.	
Beleidsinformatie		
Relatie met programma	5. Sport, cultuur en recreatie	
Actuele opgaven van de verbonden partij	- Opmerking: Op 2 juli 2020 is de gemeente geïnformeerd door Waterbos BV over uitstel van het opleveren van de jaarrekening 2019. Als gevolg van de Corona-crisis laat de goedkeurende accountantsverklaring nog op zich wachten en zijn de jaarcijfers 2019 niet opgenomen in onderstaande tabel.	
Financiële informatie (x € 1.000)		
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2018 € 16 31/12/2018 € 16	
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01/01/2018 € 478 31/12/2018 € 303	
Solvabiliteit organisatie per 31/12/2018	5%	
Financieel resultaat (2018)	€ 0	

Bijlage 2 - Lijst met gebruikte afkortingen

A	
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
Afdeling: BMO	Afdeling: Bestuurs- en managementondersteuning
Afdeling: BOR	Afdeling: Beheer openbare ruimte
Afdeling: RO	Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
B	
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BIZ	Bedrijfsinvesteringszone
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOSA	Bouw en Onderhoud Sport Accommodaties
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BUIG	Budgetten Gebundelde Uitkeringen
BV	Besloten Vennootschap
C	
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CP	Collegeprogramma
CPI	Consumenten Prijs Index
E	
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
F	
Fte	Fulltime-equivalent
G	
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGI	Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie
H	
HHSK	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
I	
I&A	Informatisering & Automatisering
IBKW	Ingenieursbureau Krimpenerwaard
IBOR	Integraal Beheerplan Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
K	
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
M	
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MFA	Multifunctionele Accommodatie

MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
M-H	Midden-Holland
mjb	Meerjarenbegroting
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplan
MRDH	Metropoolregio Rotterdam - Den Haag
N	
NV	Naamloze Vennootschap
O	
ODMH	Omgevingsdienst Midden-Holland
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OZB	Onroerende Zaakbelasting
P	
PMD	Plastic, Metaal en Drankkartons
R	
RAV	Regionale Ambulancevoorziening
RDOG	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg
RIB	Raadsinformatiebrief
R&T	Recreatie en Toerisme
S	
SIEM/SOC	Security Information & Event Management/Security Operations Center
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
SPUK	Specifieke Uitkering Stimulering Sport
SVHW	Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardebepaling
SPV 2030	Strategisch Plan verkeersveiligheid 2030
T	
TBK	Technisch Bureau Krimpenerwaard
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers
TWU	Tussentijdse Winst Uitname
U	
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
V	
vGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VHROSV	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRHM	Veiligheidsregio Hollands Midden
W	
WKPB	Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke Beperkingen
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
WSJG	www.waarstaatjegemeente.nl
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet
Z	
ZRM	Zelf Redzaamheidsmatrix

